

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้อง
เพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

กมลพร ขาวนวล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL HANDOUTS
ENTITLED “TRADITIONAL THAI SINGING FOR
MATTHAYOMSUKSA 1 STUDENTS” AT THE
COLLEGE OF DRAMATIC ARTS**

KAMONPORN KAWNOUL

**A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements
for Master of Arts Program in Music
Academic Year 2013
Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University**

ชื่อเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีเรื่องการขับร้อง
เพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1วิทยาลัยนาฏศิลป์
ชื่อผู้วิจัย กมลพร ขาวนวล
สาขาวิชา ดนตรี
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เข็มสะอาด)

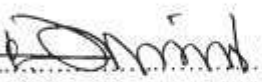
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ ขันศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์อนุรักษ์ บุญแจ๊ะ)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์จรัสพันธ์ อ่อนเดือน)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์
ชื่อผู้วิจัย	กมลพร ขาวนวล
สาขาวิชา	ดนตรี
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที

การศึกษาพบว่า

1. เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.28/86.25
2. ผลการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนและผลการประเมินการขับร้องของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: เอกสารประกอบการสอน การขับร้องเพลงไทย

Title **The Development of Instructional Handouts Entitled
“Traditional Thai Singing for Matthayomsuksa 1 Students”
at the College of Dramatic Arts**

Author **Kamonporn Kawnoul**

Program **Music**

Major Advisor **Associate Professor Dr.Manat Wattanachaiyot**

Co-advisor **Assistant Professor Bunjong Chonwirot**

Academic Year **2013**

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the instructional handouts entitled “Traditional Thai Singing for Matthayomsuksa 1 Students” on basis of 80/80 efficiency criterion and 2) to compare the learning achievement between before and after using the instructional handouts. The sample group included 40 Matthyomsuksa 1 students at the College of Dramatic Arts Buditpatanasilpa Institute in the 1st semester of academic year 2012. The research instruments were instructional handouts and achievement test. Data was statistically analyzed in percentage, arithmetic mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows:

1. The efficiency of the instructional handouts entitled “Traditional Thai Singing for Matthayomsuksa 1 Students” measured 89.28/86.25.
2. The pre-test and post-test learning achievements of the students were significantly different after teaching with developed instructional handouts at 0.05 level.

Keywords: Instructional Handouts, Traditional Thai Singing

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ประสบความสำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทช์ จันทร์ศิริ รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ อาจารย์อนุรักษ์ บุญแจ่ม และอาจารย์ จิระพันธ์ อ่อนเดือน ที่ให้คำแนะนำดูแลเอาใจใส่ตรวจแก้ไข อย่างละเอียดจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายบำรุง พาทยกุล ผู้ช่วยอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นางนิตยาแก้วบุชา ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์ นาย ถ้ายอง โสวัตร ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณนาง นพวรรณ รุจิภักดิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ให้การปรึกษา แนะนำและการสนับสนุนในการรวบรวมข้อมูลคณะครูและนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

อนึ่งคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

กมลพร ขาวนวล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	6
การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	8
แนวคิดในการออกแบบนวัตกรรม.....	24
แนวคิดเอกสารประกอบการสอน.....	26
การขับร้องเพลงไทย.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	55
สรุปผลการวิจัย.....	55
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	57
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	61
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	62
ภาคผนวก ข แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน.....	66
ภาคผนวก ค แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและผลการตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ (ค่า IOC).....	77
ภาคผนวก ง แบบตรวจสอบคุณภาพเอกสารประกอบการสอน(การหาค่าIOC)..	84
ภาคผนวก จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน.....	86
ภาคผนวก ฉ เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์.....	89
ภาคผนวก ช แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์.....	170
ภาคผนวก ซ แบบตอบรับการเผยแพร่บทความวิจัย.....	221
ภาคผนวก ฌ สำเนาเอกสารไปประกาศนียบัตร.....	236
ประวัติผู้วิจัย.....	238

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551.....	52
2	ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551.....	52
3	ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551.....	52
4	ผลวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการใช้เอกสารประกอบการสอน.....	53
5	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	53

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขับร้องเพลงไทยหรือตรงกับคำศัพท์สังคีตว่าคีตศิลป์ไทย คืตหมายถึงการเปล่งเสียงออกมาเป็นสำเนียงหรือทำนอง ส่วน ศิลปะ หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นจากธรรมชาติด้วยความชำนาญ และความรู้ที่ได้เกิดแก่ผู้พบเห็น โดยทางตาหรือหูก็ตาม ทำให้เกิดความสะเทือนใจ มีอารมณ์คล้อยตาม เมื่อนำสองคำมาสมาสกันเป็นคำว่า คีตศิลป์ หมายถึง ศิลปะแห่งการเปล่งเสียงด้วยความประณีต ละเอียดอ่อน ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตาม การขับร้องเพลงไทยจึงเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยมและวัฒนธรรมอันดีงามและสูงส่งของไทย ถือเป็นเอกลักษณ์และสมบัติของชาติเป็นศิลปะที่แฝงไว้ซึ่งภูมิปัญญาและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นับได้ว่าเป็นมรดกของชาติที่น่าภูมิใจ สมควรที่จะอนุรักษ์สืบทอดให้อนุชนรุ่นหลังได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านคีตศิลป์สืบไป ซึ่งการขับร้องเพลงไทย เป็นศิลปวัฒนธรรมไทยที่สืบทอดมาแต่โบราณ เป็นศิลปวัฒนธรรมไทยที่แสดงถึงความงามออกจากจิตใจโดยผ่านการกระทำที่สร้างสรรค์ด้วยการขับร้องถ่ายทอดอารมณ์เพลง เรื่องราวความงามและรสของวรรณคดีไทย เมื่อนักเรียนได้ศึกษาวิชานี้จะเกิดความรู้ความเข้าใจ ในทักษะการขับร้องการเปล่งเสียงตามท่วงทำนอง อัตรารังหวะ รวมถึงอารมณ์เพลงและเนื้อร้อง อันที่จะส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม สุนทรีย์ภาพ พัฒนาการระบวการรับรู้ทางศิลปะ ฝึกการรับรู้ การเห็นภาพรวม การสังเกตที่ละเอียด เกิดความรักความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ พัฒนาเจตคติ สมาธิ และค้นพบศักยภาพของตนเอง สามารถบูรณาการความรู้เข้าสู่วิชาเฉพาะสาขา คือ นาฏศิลป์ ดนตรี ให้เป็นองค์ประกอบที่สมบูรณ์ เป็นพื้นฐานในการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดนตรีไทย และเอื้ออำนวยให้การเรียนสัมฤทธิ์ผลได้เร็วขึ้น

จากสภาพปัจจุบันวิชาขับร้องเพลงไทย ที่จัดรวมในกลุ่มสาระศิลปะ ทำให้ผู้เรียนได้เรียน 6 ภาคเรียน หรือ 3 ปี ทำให้การขับร้องเพลงไทยซึ่งเป็นวิชาบังคับเลือกของนักเรียนลดน้อยลงไป และนักเรียนที่จะต้องเรียนต่อวิชาขับร้องเพลงไทยเพื่อนำไปใช้บูรณาการกับวิชาเอกตามศิลปะสาขา อาทิ เช่น ภาควิชานาฏศิลป์ไทย ซึ่งประกอบด้วย สาขาวิชาโขน ละคร และภาควิชาดุริยางค์ไทย ประกอบด้วย สาขาปี่พาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทย ขาดโอกาสทำให้ผู้วิจัยคิดสร้างเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

การเรียนการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทยจะบรรลุจุดประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ หรือไม่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน เพราะครูผู้สอนเป็นผู้ใช้หลักสูตร โดยจะเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนการสอนและดำเนินการสอนให้บรรลุเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

ครูผู้สอนต้องมีประสิทธิภาพในการบริหารและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและจูงใจผู้เรียน ซึ่งครูต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เลือกสรรเทคนิควิธีการสอนที่แปลกใหม่มาใช้สอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพและเกิดคุณภาพทางการศึกษามีมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้

การจัดการเรียนการสอน โดยใช้นวัตกรรมเข้ามาประกอบเป็นรากฐานของการเรียนรู้ที่ดี ทำให้การเรียนการสอนได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเอกสารประกอบการสอนนับเป็นสื่อการสอนหรือ นวัตกรรมหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการว่าสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้อย่างดีและรวดเร็วตามความต้องการของครูผู้สอน ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพและตระหนักในคุณค่าที่ดีงามของศิลปวัฒนธรรมที่เกิดจากแรงบันดาลใจของมนุษย์ และรังสรรค์ให้เกิดความสุนทรีย์บ่งบอกถึงความเจริญงอกงาม ของวิถีชีวิต ความป็นอยู่และการก่อตัวทางวัฒนธรรมของสังคมมนุษย์

เป็รื่อง กุมุท (2528, น.25) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่ได้ผลอย่างจริงจังของนักเรียน นักศึกษาไม่ว่าสาขาใดเกิดจากการกระทำของตัวนักศึกษาเองจึงเป็นหน้าที่ของครูอาจารย์ที่จะต้องจัดระบบการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาได้สังเกตทดลองฟัง ดู ลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า อ่าน อภิปราย รายงาน วิจัย และสรุปด้วยประการต่างๆ ที่เห็นเหมาะสม การเรียนที่ไม่มีสื่อการสอน กิจกรรมการสอนที่มีขอบเขตจำกัด ย่อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและกว้างขวาง ไม่มีคุณภาพเพราะไม่มีอะไรจะดู จะสังเกตและฝึกทดลองให้ได้ประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่ดี

วรรณวิไล พรรณสีดา (2549, น.101) ได้กล่าวถึงสิ่งสำคัญในการสร้างนวัตกรรมว่า วัตถุประสงค์ของนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญลำดับแรกที่ต้องกำหนดให้ชัดเจน เนื่องจากเป็นผลที่ ต้องการให้เกิดขึ้นโดยตรงจากการใช้นวัตกรรมที่สร้างขึ้นและมุ่งตรงต่อการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง และที่สำคัญคือสามารถวัดได้

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่าเอกสารประกอบการสอนจึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาประเภทหนึ่งที่มีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอน เหมาะสำหรับใช้เป็นตัวกลางถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน ไปสู่ผู้เรียน เพราะเอกสารประกอบการสอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เกิดความรับผิดชอบ ซึ่งอาจเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลก็ได้โดยจะมีครูเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำเท่านั้น และเอกสารประกอบการสอนสามารถใช้เป็นดัชนี

ชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพ ของนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากความสำคัญและเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเอกสารประกอบการสอน รายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย เพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ และทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเอง ตามกระบวนการเรียนการสอน อย่างเป็นขั้นตอน จนสามารถปฏิบัติได้ทำให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน เข้าใจมีทักษะประสบการณ์ในด้านดนตรีและนาฏศิลป์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการเรียน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 40 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 40 คนโดยใช้การสุ่มอย่างง่ายจากการจับฉลาก

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เนื้อหาของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้แบ่งเป็นเนื้อหาทั้งทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ได้แก่ หน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย หน่วยที่ 2 เรื่อง การขับร้องเพลงไทยเบื้องต้น และหน่วยที่ 3 เรื่อง การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด และช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย และมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสอนในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

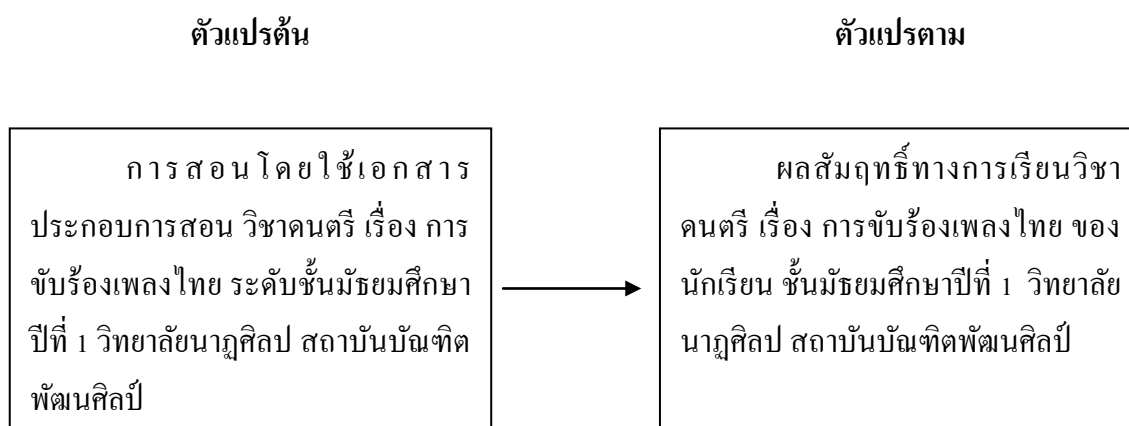
วิทยาลัยนาฏศิลป์ หมายถึง วิทยาลัยนาฏศิลป์ ตำบลศาลายา จังหวัดนครปฐม สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 หมายถึงระดับการคาดหมายของผู้สอนต่อเอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ว่านักเรียนมีการปฏิบัติที่พึงพอใจตามที่กำหนดคือ เมื่อเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย แล้ว

80 ตัวแรก หรือ E1 หมายถึง จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำกิจกรรม ทำยบทเอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย 3 หน่วยการเรียนรู้และจากการประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติระหว่างเรียนของนักเรียน

80 ตัวหลัง หรือ E2 หมายถึง จำนวนร้อยละเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน ในรายวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำนวัตกรรมโดยการสร้างเป็นเอกสารประกอบการสอน รายวิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจาก แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. แนวคิดในการออกแบบนวัตกรรม
4. แนวคิดเอกสารประกอบการสอน
5. การขับร้องเพลงไทย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษา สำหรับ การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้

มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้ เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย

2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไรจะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใดสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ดังนี้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า นาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. รู้และเข้าใจเรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบและเทคนิคที่หลากหลายในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ และ 3 มิติ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ วิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาและประเมินคุณค่างานทัศนศิลป์ของตนเองและผู้อื่น สามารถเลือกงานทัศนศิลป์โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม สามารถออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ กราฟิกในการนำเสนอข้อมูลและมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานทัศนศิลป์

2. รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของงานทัศนศิลป์ของชาติและท้องถิ่นแต่ละยุคสมัย เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและสามารถเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ที่มาจากยุคสมัยและวัฒนธรรมต่าง ๆ

3. รู้และเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านเสียง องค์ประกอบ อารมณ์ ความรู้สึกของบทเพลงจากวัฒนธรรมต่าง ๆ มีทักษะในการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรี ทั้งเดี่ยวและเป็นวง โดยเน้นเทคนิคการร้องบรรเลงอย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่าย อ่านเขียนโน้ตในบันไดเสียงที่มีเครื่องหมาย แปลงเสียงเบื้องต้นได้ รู้และเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบของผลงานทางดนตรี องค์ประกอบของผลงานด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น แสดงความคิดเห็นและบรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง สามารถนำเสนอบทเพลงที่ชื่นชอบได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประเมินคุณภาพของ บทเพลงและการแสดงดนตรี รู้ถึงอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง เข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม

4. รู้และเข้าใจที่มา ความสัมพันธ์ อิทธิพลและบทบาทของดนตรีแต่ละวัฒนธรรมในยุคสมัยต่าง ๆ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

5. รู้และเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแปลความและสื่อสารผ่านการแสดง รวมทั้งพัฒนารูปแบบการแสดง สามารถใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ในการพิจารณาคุณภาพ การแสดง วิเคราะห์เปรียบเทียบงานนาฏศิลป์ โดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบทางนาฏศิลป์ ร่วมจัดการแสดงนำแนวคิดของการแสดงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

6. รู้และเข้าใจประเภทละครไทยในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย และละครพื้นบ้าน เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์เครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์และละคร มีความเข้าใจ ความสำคัญ บทบาทของนาฏศิลป์และละครในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำ ไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้การสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4- 6)

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรีมีดังนี้

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ศ 2.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม 1	1. อ่าน เขียน ร้องโน้ตไทย และ โน้ตสากล	เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี - โน้ตบทเพลงไทยอัตราจังหวะสองชั้น - โน้ตสากล ในกุญแจซอลและฟา ในบันไดเสียง C Major
	2. เปรียบเทียบเสียงร้อง และเสียงของเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	เสียงร้องและเสียงของเครื่องดนตรี ในบทเพลงจากวัฒนธรรมต่างๆ - วิธีการขับร้อง - เครื่องดนตรีที่ใช้
	3. ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลง ด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ	การร้องและบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบการร้อง - บทเพลงพื้นบ้าน บทเพลงปลุกใจ - บทเพลงไทยเดิม - บทเพลงประสานเสียง 2 แนว - บทเพลงรูปแบบ ABA - บทเพลงประกอบการเต้นรำ
	4. จัดประเภทของวงดนตรีไทยและวงดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างๆ	- วงดนตรีพื้นเมือง - วงดนตรีไทย - วงดนตรีสากล
	5. แสดงความคิดเห็นที่มีต่ออารมณ์ของบทเพลงที่มีความเร็วของจังหวะ และความดัง-เบา แตกต่างกัน	การถ่ายทอดอารมณ์ของบทเพลง - จังหวะกับอารมณ์เพลง - ความดัง-เบา กับอารมณ์เพลง - ความแตกต่างของอารมณ์เพลง
	6. เปรียบเทียบอารมณ์ ความรู้สึก ในการฟังดนตรีแต่ละประเภท	
	7. นำเสนอตัวอย่างเพลงที่ตนเองชื่นชอบและอภิปรายลักษณะเด่นที่ทำให้งานนั้นน่าสนใจ	นำเสนอบทเพลงที่ตนสนใจ
	8. ใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรี	การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีของตน

สาระที่ 2 คนตรี

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของคนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ศ 2.2

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. อธิบายบทบาทความสำคัญ และอิทธิพลของดนตรีต่อสังคมไทย	บทบาทและอิทธิพลของดนตรี -บทบาทดนตรีในสังคม -อิทธิพลของดนตรีในสังคม
	2. ระบุความหลากหลายขององค์ประกอบดนตรีในวัฒนธรรมต่างกัน	องค์ประกอบดนตรีในแต่ละวัฒนธรรม

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือ ที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริงกระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณา ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ออกแบบและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

1. บทบาทของผู้สอน

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิด รวบรวม หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมาย

1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2. บทบาทของผู้เรียน

2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้ มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอนรวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึง หลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหาที่มีความถูกต้องและทันสมัยไม่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรมมีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมิน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอน ดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริมการประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูล

ให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียน ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษา จะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถม ศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวน พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหา

ด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง เป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

การตัดสินผลการเรียนในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

1. ระดับประถมศึกษา

- 1.1 ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
- 1.2 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 1.3 ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 1.4 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. ระดับมัธยมศึกษา

- 2.1 ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ
- 2.2 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 2.3 ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 2.4 ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การให้ระดับผลการเรียน

1. ระดับประถมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่านการประเมิน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

2. ระดับมัธยมศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

1.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

1.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

1.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

1.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2. เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

2.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่าน เกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

2.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

3. เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต รายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

3.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

3.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

3.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

3.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัชฌาศัย ให้อัฒนะกรรมการของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละระดับ อาทิ ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับสถานศึกษา จะมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลผลิตของการบริหารจัดการหลักสูตรคือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จของหลักสูตร โดยมีภารกิจสำคัญ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน
2. จัดสรรการเรียนรู้ท้องถิ่น
3. กำหนดระบบการวัดและประเมินผล
4. เพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา
5. สนับสนุน ส่งเสริม นิเทศติดตาม ประเมินผล วิเคราะห์รายงานผลการใช้หลักสูตร

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีองค์คณะบุคคลได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยมีภารกิจสำคัญ ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. วางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร
3. เพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา
4. ประเมินการใช้หลักสูตร
5. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ต้องการการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เรียนต้องเรียนรู้ให้ครบถ้วนด้วยสมอง กาย ใจ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยการจัดการให้ผู้เรียนขวนขวายหาความรู้ เพิ่มความรับผิดชอบ กล้าแสดงออกและเน้นกระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด สร้างแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจึงเพิ่มประสบการณ์ การทำงานจริงตามสถานการณ์ให้มากยิ่งขึ้นตามช่วงชั้น

ในการจัดการเรียนรู้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาความฉลาดตามสติปัญญาและอารมณ์ ให้เห็นคุณค่าของตนเอง เพื่อการแสดงออกอย่างอิสระ เพิ่มการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานได้จริง สำหรับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ รายวิชาดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในครั้งนี้จะใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิบัติ ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับวิชาที่เป็นลักษณะกลุ่มปฏิบัติการ นักเรียนได้เรียนรู้จากการกระทำ ได้ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองและฝึกทักษะการเสาะแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติตามแนวทางประชาธิปไตย ซึ่งมีขั้นตอนการสอน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550, น.7-9)

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นตอนแรกที่คุณสอนจะต้องกระตุ้นชักจูงและโน้มน้าวให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและสนใจอยากค้นคว้าหาความรู้ ผู้สอนอาจใช้วิธีการสนทนาซักถามและทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ที่จะต้องเรียนรู้ อาจใช้คำถามช่วยและที่สำคัญจะต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนตอบสนอง เช่น การกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น เพื่อโยงเข้าหาประสบการณ์ใหม่ ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และร่วมกันกำหนดขอบข่ายหรือประเด็นความรู้ใหม่

2. ขั้นศึกษา / วิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการแบ่งกลุ่มผู้เรียน เพื่อทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันโดยการแสวงหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันวิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ได้ตั้งไว้ ในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนนี้ ผู้สอนจะต้องออกแบบกลุ่มให้เหมาะสม เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมมากที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ผู้สอนต้องจัดเนื้อหาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ เช่น แผนภูมิ ใบความรู้ แผ่นใส รูปภาพ วิดิทัศน์ หนังสือ เอกสาร หรืออื่นๆ เพื่อให้กลุ่มผู้เรียนได้ช่วยกันศึกษาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยตั้งประเด็นหรือหัวข้อในการศึกษาวิเคราะห์ตามแนวทางของจุดประสงค์การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน การออกแบบงานโดยจัดทำเป็นใบงานให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มเป็นหัวใจสำคัญที่ผู้สอนจะต้องคิดค้นและสร้างขึ้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมสูงสุดของผู้เรียนและเกิดการบรรลุนอกกลุ่มด้วยตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่ม ผู้สอนทำหน้าที่นำอภิปราย ให้กลุ่มใหญ่ร่วมกันวิเคราะห์ให้ข้อมูลในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน หากเห็นว่ายังไม่สมบูรณ์ ผู้สอนควรช่วยเพิ่มเติมแล้วร่วมกันสรุปสิ่งที่เรียนรู้ทั้งหมดในขั้นตอนนี้

3. ขั้นปฏิบัติ / ฝึกหัด / ทดลอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน ฝึกคิดวิเคราะห์ จินตนาการ สร้างสรรค์ โดยผู้สอนเป็นที่ปรึกษา ดูแล ช่วยเหลือและประเมินการปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาหากมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับสถานที่ สำหรับการปฏิบัติผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน

วางแผนจะใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการในโรงเรียน ห้องเรียนธรรมชาติ หรือสถานประกอบการ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. **ขั้นสรุป / เสนอผลการเรียนรู้** เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้ประมวลข้อมูลความรู้จากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ สรุปและนำเสนอสิ่งที่ค้นพบต่อกลุ่มใหญ่ในรูปแบบที่หลากหลาย เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดขยายเครือข่ายความรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น

5. **ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้ / นำไปใช้** เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเองที่ได้แนวคิดจากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม ในการปรับปรุงผลงานนั้นอาจนำความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มอื่นมาพัฒนาให้ดีขึ้นหรือเกิดความคิดใหม่ สร้างสรรค์งานที่ต่างจากเดิม หรืออาจได้รับแนวคิดจากข้อเสนอแนะของผู้สอนมาประยุกต์สร้างผลงานใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในสภาพการณ์จริงได้

6. **ขั้นประเมินผล** วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดผลจากการปฏิบัติจริง จากแฟ้มสะสมงาน ชิ้นงาน/ผลงาน ผู้เรียนประเมินตนเอง สมาชิกของแต่ละกลุ่ม ผู้ปกครองและผู้สอนมีบทบาทร่วมวัดและประเมินผลด้วย

การวัดและประเมินผล

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544, น.131) กล่าวว่าไว้ว่า การประเมินผลของรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ควรใช้การประเมินผลด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการประเมินอาจทำได้โดยจัดให้มีการประเมินร่วมกัน ผู้เรียนประเมินตนเอง ให้กลุ่มเพื่อนนักเรียนประเมินนักเรียน และผู้สอนประเมินผู้เรียน แล้วนำการประเมินทุกส่วนมาสรุปเป็นผลการประเมินขั้นสุดท้าย และการประเมินผลควรทำอย่างต่อเนื่อง คือประเมินผลระหว่างเรียน และประเมินผลรวบยอด ที่สำคัญคือไม่เน้นผลงานศิลปะเป็นตัวหลักในการกำหนดคุณภาพและความสำเร็จของผู้เรียน

แหล่งการเรียนรู้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544, น.131) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ คือ สถานที่ปรากฏการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคล ซึ่งอาจมีการถ่ายทอดหรือบันทึกไว้ในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือเรียน ตำราหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ด้วยธรรมชาติของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ได้ทุกเวลาทุกโอกาสและทุกสถานที่ประกอบการกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด

ดังจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ต้องมีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพ บรรลุตามหลักสูตรรายวิชา ตามมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้

แนวคิดในการออกแบบนวัตกรรม

วรรณวิไล พรรณสีดา (2549, น.101 – 102) กล่าวว่า การสร้างนวัตกรรมจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมชนิดนั้นๆ เพื่อให้สร้างนวัตกรรมที่มีคุณภาพ โดยอาศัยหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการจัดการสอน

หลักจิตวิทยาการเรียนรู้จะช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน สามารถที่จะเลือกเทคนิควิธีการ กิจกรรมหรือสื่อต่างๆ มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละวัย

ประสาธ อิศรปริดี (2547, น.217-219) กล่าวระบุทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์น ไคค์ ไว้ว่า

1. กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) เมื่อมีการให้แรงจูงใจกับการให้รางวัลและการเสริมแรงเป็นความพอใจ ก็จะส่งผลให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดการเรียนรู้

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กล่าวว่าเมื่อฝึกทำบ่อยๆ มีการทดสอบความสามารถแล้วตามด้วยแรงเสริม ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับแรงเสริมจะเหนียวแน่นจนเกิดความเคยชินแต่ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่มีการทำบ่อยๆ ย่อมขาดตอนและอ่อนล้าไปในที่สุด

3. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กล่าวว่า การเรียนรู้สำเร็จเกิดขึ้นได้เมื่อมีความพร้อม ถ้าเมื่อถึงวุฒิภาวะย่อมมีผลทำให้กิจกรรมในขั้นนั้นสำเร็จและทำให้กิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวุฒิภาวะย่อมทำกิจกรรมล้มเหลว ความไม่พอใจก็จะมาพร้อมกับความล้มเหลวไปด้วย

หลักการสอนเป็นหลักการในการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้ครูเลือกเทคนิควิธีหรือกิจกรรมหรือสื่อต่างๆ ได้อย่างถูกต้องสอดคล้องกับธรรมชาติวิชาและปรัชญาของหลักสูตรนั้นๆ ได้แก่ หลักการสอนทั่วไป เช่น การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนจากง่ายไปหายาก หลักการสอนเฉพาะกลุ่มประสบการณ์/รายวิชา เช่น วิชานาฏศิลป์ไทย ควรใช้วิธีสอนแบบสาธิต แบบทดลองและแบบตัวต่อตัว

ณัฐพงศ์ ฉัตรเทศและคณะ (2551, น.116 -120) ได้อธิบายหลักการสอนวิธีสอนแบบสาธิตแบบทดลองและแบบตัวต่อตัว ไว้ว่า การสอนแบบสาธิต (Demonstration Method) หมายถึง วิธีการสอนที่ผู้สอนหรือนักศึกษาตัวแทนแสดงให้ดูพร้อมทั้งการอธิบายประกอบการซักถามแล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติตามทีละขั้นตอน เหมาะสำหรับบทเรียนที่ฝึกฝน ซึ่งมีอยู่ 3 แบบ ได้แก่

1. การสาธิตทั้งชั้นเรียน (Class Demonstration)

2. การสาธิตหมู่ (Group Demonstration)
3. การสาธิตแบบรายบุคคล (Individual Demonstration)

ข้อดีของการสอนแบบสาธิต

1. ผู้เรียนเห็นวิธีการ และปฏิบัติตามลำดับได้อย่างถูกต้อง
2. ผู้เรียนสนใจงานที่จะทำมากขึ้น
3. ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
4. ประหยัดเวลา
5. ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายและรวดเร็ว

ข้อจำกัดของการสอนแบบสาธิต

1. ไม่สามารถทำการสาธิตได้ทุกบทเรียน
2. อุปกรณ์และเครื่องมือไม่พร้อม
3. ไม่สามารถให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติได้ครบทุกคน

การสอนแบบทดลอง (Laboratory Method) หมายถึง การสอนที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาได้ทดลองค้นคว้าหาเหตุผลด้วยตนเอง ประเภทของวิธีสอนแบบทดลองมี 2 ลักษณะ คือ

1. การทดลอง (Experimental Type) ฝึกให้ผู้รู้จักแก้ปัญหาเพื่อให้ได้รับความรู้และเกิดทักษะ โดยการสอน ค้นคว้าหาวิธีการ การวิเคราะห์และแก้ปัญหา
2. การสังเกต (Observation Type) ฝึกให้ผู้รู้จักหาความรู้โดยการสังเกตเป็นสำคัญ เช่น การดู การสาธิต นิทรรศการ ทัศนศึกษา เป็นต้น

ข้อดีของวิธีการสอนแบบทดลอง

1. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเชื่อในสิ่งที่มีเหตุผล
2. เป็นการเรียนรู้ผ่านประสาทหลายทางสามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้
3. การเรียนสนุกสนานน่าสนใจ
4. ฝึกกระบวนการคิด การทำงานและการใช้เครื่องมือ
5. ทำให้ผู้เรียนรู้จริงในสิ่งที่เรียนและสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้
6. ทำให้จดจำได้นานเพราะเกิดจากประสบการณ์ตรง

ข้อจำกัดของวิธีสอนแบบทดลอง

1. อาจเกิดอันตรายกับผู้เรียนได้
2. ถ้ากระบวนการขั้นตอนผิดพลาด จะไม่ได้ผลตามที่คาด
3. ถ้าต้องสอนซ้ำทำให้สิ้นเปลืองเวลา
4. อุปกรณ์ที่มีราคาแพง อาจไม่คุ้มกับการทดลอง

วิธีสอนแบบตัวต่อตัว (Tutorial Method) หมายถึงวิธีการพบกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มย่อยก็ได้ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เน้นการแก้ไขข้อบกพร่อง หรือเสริมให้ดียิ่งขึ้นซึ่งผู้สอนประเมินผลและแนะนำการทำงานของผู้เรียน เนื่องจากสภาพปัจจุบัน การเรียนการสอนในชั้นเรียนหนึ่ง มักมีจำนวนผู้เรียนมากถึง 30-40 คนต่อ 1 ห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนอาจได้รับความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกันและด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคล พื้นฐานผู้เรียนทำให้จำเป็นต้องใช้วิธีการสอนแบบตัวต่อตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจขยายให้เพื่อนที่มีความเข้าใจเก่งในสาขาวิชานั้นเป็นที่เลี้ยงและผู้สอนคอยดูแลอีกต่อหนึ่ง ซึ่งมีรูปแบบอยู่ 3 รูปแบบ กล่าวคือ 1) วิธีสอนแบบตัวต่อตัวด้วยการนิเทศ (Supervision Tutorial) 2) วิธีสอนแบบตัวเป็นกลุ่ม (Group Tutorial) และ 3) วิธีสอนแบบตัวในภาคปฏิบัติ (Practical Tutorial)

สำหรับข้อดีของวิธีสอนแบบตัวต่อตัว ได้แก่ 1) ทำให้ผู้สอนมีโอกาสดำรงความเข้าใจของผู้เรียนและแนววิธีการแก้ปัญหา 2) ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามลำพังและรู้จักวิธีคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง และ 3) ทำให้เกิดความรู้ เจตคติ ค่านิยม และความสนใจเพิ่มขึ้น

ส่วนข้อจำกัดของวิธีสอนแบบตัวต่อตัว ได้แก่ 1) ผู้สอนต้องเสียเวลาส่วนตัว 2) ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ยอมแสดงบทบาทของตน แล้วจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และ 3) ถ้าจำนวนผู้เรียนมากเกินไปจะทำให้คุณภาพการเรียนไม่ดี

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การเลือกนวัตกรรมการนั้นต้องใช้หลัก ทฤษฎี และแนวคิดต่างๆ มาเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจที่จะสร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน

แนวคิดเอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอน จัดเป็นนวัตกรรมการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ นักการศึกษา และนักวิชาการได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอนไว้มากมายดังนี้

กรมวิชาการ (2545, น.9) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอนว่าหมายถึง เอกสารที่บอกถึงเทคนิคการแก้ปัญหการเรียนการสอนเฉพาะเรื่องหรือเฉพาะจุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้ครูและนักเรียนไว้ใช้ประกอบการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษาซึ่งจะต้องมีหัวข้อ เนื้อหาครอบคลุมและครบถ้วนตามรายละเอียดของวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ทรง จิตประสาธ (2534, น.18) อธิบายว่าเอกสารประกอบการสอนคือเอกสารคำบรรยาย คำชี้แจงที่ใช้ประกอบการสอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมหลักสูตรและต้องมีเนื้อหาสาระสมบูรณ์ดีกว่าเอกสารประกอบการสอนที่มีมาแต่เดิมอาจนำเอาบางส่วนของผู้อื่นมาบ้างเพื่อเสริมในบางส่วนที่ผู้จัดทำยังบกพร่องอยู่ ควรมีการเสนอข้อคิดเห็นที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้มากขึ้น เพียงใดมีข้อดีและข้อจำกัดอย่างไรบ้าง

นคร พันธุ์รงค์ (2538, น.24) ได้ให้ความหมายของเอกสารประกอบการสอนว่า หมายถึง เอกสาร หรืออุปกรณ์ที่ครูใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษามี หัวข้อและเนื้อหาครอบคลุมและครบถ้วนตามรายละเอียดของวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังนี้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ตำรา หนังสืออ่านประกอบ แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ม.ป.ป., ออนไลน์) กล่าวว่าเอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย มีลักษณะเป็นเอกสารหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในวิชาที่สอนประกอบด้วยแผนการสอน หัวข้อคำบรรยาย (มีรายละเอียดประกอบพอสมควร) และอาจมีสิ่งต่างๆ ประกอบอีกก็ได้ เช่น รายชื่อบทความหรือหนังสืออ่านประกอบบทเปรียบเทียบ คัดย่อเอกสารที่เกี่ยวข้องแผนภูมิ (Chart) แถบเสียง (Tape) หรือภาพเลื่อน (Slide) ฯลฯ เป็นต้น

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (ม.ป.ป., ออนไลน์) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารคำบรรยายหรือสื่ออื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนอย่างเป็นระบบทันสมัยและมีความถูกต้อง เนื้อหา ทฤษฎี สูตร กฎ การทดลอง ข้อมูล การตีความหมาย หลักฐานการอ้างอิง ศักยภาพ ฯลฯ ถูกต้องตามหลักวิชาการของศาสตร์ในสาขาวิชานั้น และเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบัน ครอบคลุมรายวิชาหรือหลักสูตรการจัดลำดับขั้นตอนในการเสนอเนื้อหาที่จะสอนทำให้เข้าใจง่าย เสนอแนวคิดของตนเอง สอดแทรกความคิดเห็นเพิ่มเติมอาจเป็นข้อวิพากษ์ วิเคราะห์ ข้อเสนอแนะ การประยุกต์ เนื้อหาสาระต่าง ๆ คำสรุป รวมทั้งแนวคิดและความรู้ใหม่ที่เกิดจากการวิเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (ม.ป.ป. , ออนไลน์) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอน หมายถึง เอกสารหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใด วิชาหนึ่งตามหลักสูตรของวิทยาลัย มีลักษณะเป็นเอกสารหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในวิชาที่สอน ประกอบด้วย แผนการสอน หัวข้อคำบรรยายมีรายละเอียดประกอบพอสมควร อาจมีสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้เพิ่มขึ้นอีกก็ได้ เช่น รายชื่อ บทความหรือหนังสืออ่านประกอบบทเปรียบเทียบ บทคัดย่อ เอกสารที่เกี่ยวข้อง แผนภูมิ (chart) แถบเสียง (tape) หรือภาพเลื่อน(slide) ฯลฯ เอกสารประกอบการสอนใช้ในกรณีขอเลื่อนตำแหน่งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกสารประกอบการสอนจะต้องมีหัวข้อและเนื้อหาครอบคลุมและครบถ้วน ตามรายละเอียดของวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 1 รายวิชา และครอบคลุมด้านต่าง ๆ กล่าวคือ 1) ความมุ่งหมาย (objective) 2) เนื้อเรื่อง (content) 3) กิจกรรมและวิธีสอน (methods of teaching) 4) อุปกรณ์การสอน (instructional material) และ 5) วิธีประเมินผล (evaluation)

กรมวิชาการ (ม.ป.ป., ออนไลน์) กล่าวถึง มติ อ.ก.ค. กรรมการฝึกหัดครูในการประชุมครั้งที่ 2/2529 เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2529 ระบุว่า การจัดทำเอกสารประกอบการสอน จะจัดทำเป็นแบบเนื้อหา อธิบายละเอียดต่าง ๆ โดยไม่ต้องมีวัตถุประสงค์ และแผนการสอนในแต่ละบทก็ได้ ในกรณีที่แต่ละบทมีลักษณะเหมือนกัน ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความหมายของเอกสารประกอบการสอนด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าควรให้แต่ละบทมีหัวข้อครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ข้างต้น คือ มีความมุ่งหมายของบทเรียนนั้น ไปจนถึงวิธีประเมินผล เพื่อให้เป็นเอกสารประกอบการสอนที่สมบูรณ์ เอกสารประกอบการสอนไม่จำเป็นต้องตั้งชื่อหนังสือ เขียนหน้าปกว่าเอกสารประกอบการสอน ระบุรหัสวิชา ชื่อรายวิชา และชื่อผู้แต่งเรียบเรียง มีคำนำ เนื้อหา แบ่งเป็นบท ๆ อาจจะมีสรุป และคำถามหรือแบบฝึกหัดของแต่ละบทเพิ่มขึ้นอีก เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสอนจริง สุดท้ายควรมีบรรณานุกรม มีความหมายพอสมควร สำหรับ 1 รายวิชา เช่น ประมาณ 100 หน้า อ.ก.ค. กรรมการฝึกหัดครู ในคราวประชุมครั้งที่ 11/2528 วันที่ 22 ตุลาคม 2528 มีมติอนุมัติให้เอกสารประกอบการสอนเพื่อประกอบการดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ใช้ชื่อเดียวกันกับผลงานทางวิชาการได้ แต่วิธีการเขียน จะต้องแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (ม.ป.ป., ออนไลน์) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอน และเอกสารคำสอน มีลักษณะคล้ายกันมากมีส่วนประกอบต่างๆ เหมือนกัน แตกต่างกันที่เอกสารคำสอนมีเนื้อหาสมบูรณ์กว่าเอกสารประกอบการสอนเท่านั้น ส่วนที่เนื้อหาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของเอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอนจะขาดเสียมิได้ สำหรับส่วนประกอบอื่นๆ อาจจะไม่มียกก็ได้ เอกสารประกอบการสอนต้องมีเนื้อหาพอสมควร เอกสารคำสอนต้องมีความละเอียดและลึกซึ้งซึ่งมากกว่าอาจกล่าวได้ว่าเอกสารมีเนื้อหาพอๆกับตำราเล่มหนึ่ง การเขียนเอกสารคำสอนจะต้องนำคุณลักษณะที่ดีของตำรามาใช้เป็นหลักในการเขียนด้วย

ตัวอย่างเอกสารประกอบการสอน

บทที่....

(ชื่อเรื่อง)

จุดมุ่งหมาย (อาจเขียนเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม)

1)

2)

3).....

คำนำ (ประมาณ 1 หน้า)

เนื้อหา (ประมาณ 10 หน้า)

สรุป (ประมาณ 1 หน้า)

กิจกรรมและวิธีสอน

- 1) การบรรยาย
- 2) การทดสอบปฏิบัติจริง
- 3) การอภิปรายซักถามประเด็นสำคัญต่าง ๆ

สื่อการเรียนการสอน

- 1) หนังสือ
- 2) แอปบันทึกเสียง
- 3) บทความจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสารต่าง ๆ

การวัดและการประเมินผล

- 1) สังเกตการมีส่วนร่วมในการทดสอบปฏิบัติจริง
- 2) การทดสอบประจำภาค

หนังสืออ้างอิง (ถ้ามีเขียนแบบบรรณานุกรม)

สาคร ไชยมิ่ง (2550, ออนไลน์) ได้สรุปความหมายของเอกสารประกอบการสอนไว้ว่า เอกสารประกอบการสอนก็คือสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่เจาะจงเฉพาะผู้สอนนำมาประกอบการเรียนการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง มีเนื้อหาครอบคลุมตามรายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เอกสารประกอบการสอนจะเป็นตัวกลางที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนจากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามความต้องการต่อไป

รูปแบบของเอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอน เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษาซึ่งจะมีเนื้อหาครอบคลุมครบถ้วนตามรายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้น เอกสารประกอบการสอนที่ดีจะมีใบช่วยสอนสอดแทรกเนื้อหาแต่ละตอนตามความเหมาะสมไว้ด้วยเพื่อให้ครูและนักเรียนเข้าใจตรงกัน กรมวิชาการได้จำแนกใบช่วยสอนไว้เป็นประเภทต่างๆ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2527) 1. ใบความรู้ (Information Sheets) เป็น ใบแสดงความรู้ที่เสริมทักษะให้แก่ผู้เรียนเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งนอกเหนือจากในเอกสาร ตำราที่นักเรียนศึกษาอยู่ เนื้อหาในใบความรู้ได้แก่

- ความรู้เฉพาะด้าน
- ความรู้ทางเทคนิค
- ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ
- วิธีการใช้ การบำรุงรักษาและการซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ

หัวข้อต่างๆในใบความรู้ควรมีดังนี้

- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- เนื้อหา
- ภาพประกอบ (ถ้ามี)
- คำถาม แบบฝึกหัด
- หนังสืออ้างอิง

การเขียนใบความรู้ต้องถือระดับความรู้ของนักเรียนเป็นหลัก ไม่ควรใช้ข้อความหรือเทคนิคสูงเกินไปหากค้นคว้าตำราชั้นสูงก็ควรตัดแปลงให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียนที่ใช้ ใบความรู้นั้นๆ การเรียบเรียงรวบรวมความรู้ อาจ ค้นคว้าจากตำรา แค็ตตาล็อก หนังสือพิมพ์ วารสาร คู่มือที่มีความเกี่ยวข้องกับงานสาขาวิชานั้น ๆ

2. ใบงาน (Job Sheets) เป็นใบลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานตั้งแต่ขั้นแรกเริ่มจนถึงขั้นสุดท้าย หัวข้อต่างๆ ในใบงาน ควรมีดังนี้

- จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- เครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์
- วัสดุที่ใช้
- ลำดับขั้นตอนการปฏิบัติการ
- ภาพประกอบ (ถ้ามี)
- ข้อควรระวัง
- ข้อเสนอแนะ
- กำหนดส่งงาน
- การประเมินผล

กรมวิชาการ (2539) ได้กล่าวว่าใบงานสำหรับนักเรียน ประถมศึกษาจะใช้ใบงาน เช่นเดียวกับช่างอาชีพ หรือระดับมัธยมศึกษาหรืออาชีวศึกษาไม่ได้ เพราะยังไม่มีประสบการณ์ จึงจำเป็นต้องมีรายละเอียดให้ครอบคลุมทุกเรื่อง เช่น

1. ชื่องาน (คืองานที่จะให้นักเรียนปฏิบัติว่าเป็นงานอะไร)
2. วัตถุประสงค์ (เมื่อทำงานแล้วจะได้อะไร)
3. เครื่องมือที่ใช้ (ใช้เครื่องมืออะไรในการทำงาน)
4. วัสดุที่ใช้ (ใช้วัสดุอะไรบ้าง จำนวนเท่าไร)
5. วิธีการทำงาน (บอกวิธีการทำงานเป็นขั้นๆ พร้อมมีภาพประกอบที่ชัดเจนด้วย)
6. ภาพสำเร็จ (แสดงให้เห็นว่าเมื่อทำงานเสร็จแล้วจะเป็นรูปร่างอย่างไร)

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่าเอกสารประกอบการสอนหมายถึงเอกสารหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนดและอาจมีสิ่งต่างๆเพิ่มเติมอีกก็ได้ เช่น หนังสืออ่านประกอบบทเรียนเรียงคำย่อเอกสารที่เกี่ยวข้องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยยึดหลักสูตรสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ แบบวัดและประเมินผลเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์ ปรับปรุงให้สมบูรณ์ดียิ่งขึ้น

องค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอน

วรรณวิไล พันธุ์สีดา (2549 , น.104) บอกถึงองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอน

ควรประกอบด้วย

1. คำนำ
2. วัตถุประสงค์
3. จำนวนบท/ตอน/หน่วย ซึ่งในแต่ละบท/ตอน/หน่วย จะกล่าวถึง
 - จำนวนคาบ
 - จุดประสงค์การเรียนรู้
 - สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมและสื่อการเรียนรู้
5. แบบฝึกหัด

ทรง จิตประสาท (2534, น.38) ได้กำหนดองค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอน ในแต่ละหน่วยหรือแต่ละบท ควรประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. ความคิดรวบยอด
2. จุดประสงค์
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วัดผลประเมินผล
7. แบบฝึกหัด
8. คำถามท้ายบท

นคร พันธุ์ณรงค์ (2538, น.42) เสนอแนวทางในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนว่าควรมีส่วนประกอบดังนี้

1. ลำดับหน่วยการเรียนรู้และชื่อการเรียนรู้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สาระสำคัญ
4. เนื้อหา
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. สื่อการเรียนการสอน
7. การวัดผลประเมินผล
8. ตำราและหนังสืออ่านประกอบ
9. แบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาจึงชี้ให้เห็นว่าเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งควรประกอบด้วย 1) ความคิดรวบยอด 2) จุดประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนการสอน 6) วัดผลประเมินผล 7) ตำราและหนังสืออ่านประกอบ และ 8) แบบฝึกหัดหรือคำถามท้ายบท

ประโยชน์ของเอกสารประกอบการสอน

เอกสารประกอบการสอนเป็นคู่มือประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของเอกสารประกอบการสอนไว้มากมาย อาทิเช่น

นคร พันธุ์รงค์ (2538, น. 25) กล่าวว่า เอกสารประกอบการสอนมีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นผลงานด้านวิชาการที่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื่องจากต้องศึกษาหลักสูตรและมีการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดหน่วยการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาที่สอนด้วย
2. เป็นผลงานทางวิชาการที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งในส่วนที่เป็นเนื้อหาวิชาและส่วนที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งส่วนประกอบอื่นๆด้วย
3. เป็นผลงานด้านวิชาการที่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนสามารถค้นคว้าในส่วนที่เป็นเนื้อหาวิชาที่สอนได้เต็มความสามารถ
4. เป็นผลงานด้านวิชาการที่ครูผู้สอนสามารถจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างละเอียดและสอดคล้องกับสภาพการสอนจริงในห้องเรียนเป็นผลงานทางวิชาการที่ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่สอนแทนได้อย่างดีอีกด้วย

การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2538, น.492) กล่าวถึงเกณฑ์การหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน ดังนี้

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้ผลิตจะพึงพอใจว่า หากนวัตกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว เอกสารประกอบการสอนนั้นก็มีความค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มกับการลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ กระทำได้โดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ)
2. พฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์)

โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

สมชาย ฟ็อนราดี (2550, น.16) ได้กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์ว่าการหาเกณฑ์ E1 / E2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นควรพิจารณาตามความเหมาะสมโดยปฏิบัติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักจะตั้งไว้ 80 / 80 , 85 / 85 หรือ 90 / 90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจจะตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้นเมื่อกำหนดเกณฑ์แล้วนำไปทดลองเอาจริงอาจได้ผลไม่ตรงตามเกณฑ์แต่ไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 5 เช่น กำหนด 90 / 90 ก็ควรได้ไม่ต่ำกว่า 85.5 / 85.5

การขับร้องเพลงไทย

นักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย ไว้ดังนี้

วัฒนา โกศินานนท์ (2536, น.4) ได้กล่าวว่า การขับร้องเพลงไทยมีกลวิธีหลายชั้นเชิง ลีลามากมาย ครูอาจารย์แต่ละท่านแต่ละสำนักแต่ละสถาบันย่อมมีกลเม็ดวิธีแตกต่างกัน การขับร้องเพลงไทยที่ได้ยินได้ฟังกันอยู่ทุกวันนี้ บางคนเข้าใจว่าไม่ยากซึ่งก็เป็นความจริงอยู่บ้าง หากศึกษาเพียงผิวเผินจะรู้สึกว่ามีสำเนียงคล้ายกันหมด ความจริงแล้วการขับร้องเพลงไทยมีทั้งความยากและความง่ายรวมกันอยู่ ศิลปะประเภทอื่นๆมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยส่งเสริมมากแต่ศิลปะการขับร้องไม่มีอุปกรณ์อันเป็นชิ้นส่วนให้สัมผัสได้ อุปกรณ์ที่สำคัญของการขับร้องล้วนเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวผู้ขับร้องทั้งสิ้นนับว่าเป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อนมองไม่เห็นด้วยตาปราศจากรูปร่างตัวตนให้สัมผัสแต่สิ่งที่แสดงออกให้รู้ว่าอยู่ ณ ที่ใด เป็นอย่างไร คือ“เสียง” การจะเป็นนักร้องที่ดีได้นอกจากธรรมชาติจะเอื้ออำนวยแล้วจำเป็นจะต้องวางพื้นฐานให้ถูกต้อง

ท้วม ประสิทธิ์กุล (2537, น.218)ได้อธิบายถึงความสำคัญของศิลปะการขับร้องเพลงไทยว่า ศิลปะเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ค้นคิดประดิษฐ์วิธีต่างๆขึ้นด้วยปัญญา โดยมีได้วางมาตรการตายตัวสุดแต่จิตมนุษย์จะนึกคิดเพื่อฝันไปตามอารมณ์และความสามารถของแต่ละบุคคลคนที่เป็นศิลปินย่อมจะมีอำนาจพิเศษที่คนทั่วไปไม่มีไม่เท่าอำนาจพิเศษนี้คืออำนาจจิตนั่นเองนักศิลปินใช้จินตนาการของตนสร้างงานศิลปะโดยใช้ความรู้สึกแห่งอำนาจพิเศษเป็นโครงสร้างนำก่อน เช่น ศิลปินหม่อมมอญขึ้นบนท้องฟ้าที่คาดไปด้วยเมฆสีต่างๆ รูปร่างลักษณะแปลกตาเล็กบ้างใหญ่บ้างปะปนกันไป ก็ดูยังเห็นเป็นสิริรุ่งระยับระยับสวยสดงดงามออกไปทุกที แรงบันดาลใจนี้อาจทำให้ศิลปะที่เป็นกวีสามารถสร้างสรรค์บทกวีที่ไพเราะขึ้นได้ และโดยนัยเดียวกันแรงบันดาลใจจากภาพเดียวกันนี้ ก็อาจทำให้ศิลปินที่เป็นคนตรีหรือนักร้องสามารถสร้างสรรค์บทเพลงได้เช่นกัน นี่เป็นตัวอย่างตอนหนึ่งของอำนาจจิตหรืออำนาจแห่งความนึกเห็น ใครก็ตามที่มีอำนาจพิเศษนี้ ย่อมสามารถประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีผลตามวิจิตรพิสดารอย่างไรก็ย่อมได้ แต่การเปล่งเสียงร้องที่เป็นศิลปะนั้นไม่เหมือนกับการเปล่งเสียงอย่างอื่น เพราะการเปล่งเสียงในการร้องเป็นเพลงนั้นเป็นการเปล่งเสียงที่คนเจตนาให้เป็น การเปล่งเสียงชนิดนี้เรียกได้ว่าเป็นเสียงพิเศษที่คนประดิษฐ์ให้มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปจากเสียงที่ใช้กันทั่วไปในภาษา เพราะคนเรามีความสามารถออกเสียงได้นับไม่ถ้วน ฉะนั้นการเปล่งเสียงร้องที่เป็นทำนองเพลงจึงสามารถประดิษฐ์ท่วงทำนองที่ไพเราะและวิจิตรพิสดารกว่าการเปล่งเสียงปกติทั่วไป

มนตรี ตราโมท (2538, น.62) กล่าวว่า การรำหรือการแสดงก็ดี การขับร้องก็ดีและการบรรเลงดุริยดนตรีก็ดีล้วนแต่เป็นสิ่งที่อยู่ในวงของศิลปะทั้งสิ้นแต่ว่าสิ่งเหล่านี้มิได้พอใช้ว่าสรรค์สร้างขึ้นหรือแสดงออกแล้วจะเป็นศิลปะไปทั้งหมดหามิได้สิ่งเหล่านี้จะเกิดเป็นศิลปะได้ก็ต่อเมื่อผลของการแสดงออกจะต้องงดงามน่าฟังชม และทำให้ผู้ที่ได้ดูได้ฟังบังเกิดอารมณ์สะเทือนใจขึ้นไปด้วย หมายความว่าสิ่งที่แสดงออกนั้น ๆ ผู้สรรค์สร้างมุ่งให้เกิดอารมณ์อย่างไรผู้ที่ได้ชมจะเป็นทางจักขุประสาทหรือโสตประสาทก็ตามจะบังเกิดอารมณ์เช่นเดียวกับผู้ที่สรรค์สร้างมุ่งหมาย เช่น เพลงขับร้องที่แสดงถึงความโศกสลดรันทดใจอันเนื่องมาจากการจากบิดามารดาผู้เป็นยอดแห่งบุพการีถ้าผู้ที่ได้ฟังการขับร้องเพลงนี้มีได้บังเกิดอารมณ์เศร้าสลดขึ้นในดวงใจเลย ก็หมายความว่าเพลงที่ร้องนั้นหาถึงขั้นเป็นศิลปะไม่ แต่ถ้าหากผู้ที่ได้ฟังบังเกิดอารมณ์โศกเศร้า เกรงขริมในการฟัง รันทดใจจนเสมือนตนเองต้องพรากจากบุพการีดังนี้เพลงที่ร้องนั้นจึงเป็นศิลปะในเรื่องการขับร้องบรรเลงดนตรีหรือการแสดงละครย่อมมีศิลปินถึง 2 ต่อ คือ 1) ผู้แต่ง 2) ผู้แสดง ขึ้นแรกเพลงที่นำมาขับร้องนั้นถึงขั้นศิลปะซึ่งแสดงว่าผู้แต่งเป็นศิลปิน ขั้นที่ 2 ผู้นำมาแสดงออกคือผู้ที่ขับร้องได้นำเพลงซึ่งเป็นศิลปะนั้นมาขับร้องให้บังเกิดอารมณ์สะเทือนใจ โดยถอดเอาอารมณ์ของผู้แต่งออกมาถ่ายทอดให้บังเกิดแก่ผู้ฟังได้เท่าเทียมกันจึงจะนับว่าเป็นศิลปินที่แท้ จริงนั้นมิใช่จะเป็นกัน

ง่าย ๆ ขึ้นแรกธรรมชาติจะต้องสร้างผู้ขึ้นมา โดยเฉพาะทำให้มีนิสัยสติปัญญา และสิ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถเรียนแล้วปฏิบัติต่อไปถึงเป็นศิลปินได้

จากที่กล่าวมาจึงพอสรุปได้ว่าวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทยนั้นมีคุณค่ามีความสำคัญ ศิลปะเป็นสิ่งที่มนุษย์ค้นคิดประดิษฐ์วิธีต่างๆ ขึ้นด้วยปัญญาโดยมิได้วางมาตรการตายตัว สุดแต่จิตมนุษย์จะนึกคิดเพื่อสื่อนไปตามอารมณ์และความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งการขับร้องเป็นสิ่งที่อยู่ในวงของ ศิลปะทั้งสิ้น แต่ว่าสิ่งเหล่านี้มิได้พอเชื่อว่าสรรค์สร้างขึ้นหรือแสดงออกแล้วจะเป็นศิลปะไปทั้งหมดหาไม่ได้ สิ่งเหล่านี้จะเกิดเป็นศิลปะได้ก็ต่อเมื่อผลของการแสดงออกจะต้องงดงามน่าฟังชมและทำให้ผู้ที่ได้ฟังได้ฟังบังเกิดอารมณ์สะเทือนใจขึ้นไปด้วยดังนั้นการขับร้องจึงต้องใช้อุปกรณ์ที่สำคัญที่มีอยู่ในตัวผู้ขับร้องทั้งสิ้นนับว่าเป็นศิลปะที่ละเอียดอ่อนมองไม่เห็นด้วยตาปราศจากรูปร่างตัวคนให้สัมผัสแต่สิ่งที่แสดง ออก ให้รู้ว่าอยู่ ณ ที่ใด เป็นอย่างไร คือ เสียง การจะเป็นนักร้องที่ดีได้นอกจากธรรมชาติจะเอื้ออำนวยแล้วจำเป็นจะต้องวางพื้นฐานให้ถูกต้อง

ประเภทของการขับร้องเพลงไทย

กมลพร ขาวนวล (2542) กล่าวว่า ประเภทของการขับร้องมีอยู่ 3 ประเภท คือ

1. ร้องอิสระ เป็นการร้องโดยลำพัง ไม่ต้องกังวลกับระดับเสียงของคนตรี หรือการรำ อาจใช้มือเคาะจังหวะได้ การร้องชนิดนี้ต้องเลือกระดับเสียงให้เหมาะกับเสียงตามการสอนร้องเพลง

2. ร้องประกอบดนตรี การร้องประเภทนี้ ผู้ร้องต้องระวังรักษาเสียงสูงต่ำให้เข้ากับระดับเสียงของคนตรี รักษาจังหวะฉิ่ง และหน้าทับ การร้องประเภทนี้ต่างกับการร้องดนตรีสากล เพราะผู้ร้องจะต้องเทียบเสียงของตนให้เข้ากับเสียงคนตรี ต่างกับดนตรีสากลที่ต้องยึดนักร้องเป็นเกณฑ์ ซึ่งการร้องประกอบดนตรีแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

2.1 ร้องรับ ได้แก่ การร้องและบรรเลงรับกัน คือ ร้องท่อนหนึ่งแล้วคนตรี จึงบรรเลงรับ อย่างเช่น การร้องเพลงสามชั้น หรือเพลงเถา

2.2 ร้องสอดคนตรี ได้แก่ การร้องที่มีคนตรีเข้าสอดแทรกในระหว่างร้อง เพื่อให้บังเกิดความไพเราะ เช่น เพลงฝั่งโขง เป็นต้น

2.3 ร้องพร้อมคนตรี สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ชนิด คือ

2.3.1 ร้องคลอ คือ การร้องพร้อม ๆ กับคนตรี การดำเนินของคนตรี และขับร้องเป็นทางเดียวกัน เช่น ร้องคลอกับซอสามสาย เป็นต้น

2.3.2 ร้องเคล้า คือ การร้องกับคนตรีเช่นเดียวกัน และเพลงที่ขับร้องกับคนตรีก็เป็นเพลงเช่นเดียวกัน ต่างกันแต่ว่าต่างก็ดำเนินไปในทางของตน ร้องดำเนินไปทางร้อง

และดนตรี ก็ดำเนินไปในทางของดนตรี เพียงแต่ทำให้รวมเพลงและจังหวะกับระดับเสียงเดียวกันเท่านั้น ตัวอย่างของการขับร้องประเภทนี้ ได้แก่ การขับร้องเพลงทะเล ในระดับพรมมาสเตอร์

2.3.3 ร้องล้าลอง ล้าลองคำนี้แปลว่า อิสระ เพราะฉะนั้นการร้องและบรรเลงที่ดำเนินไปพร้อม ๆ กัน ที่เรียกว่าล้าลองนี้ จึงเป็นการดำเนินไปโดยอิสระ คือ ต่างคนต่างกระทำ การร้องก็ร้องไป เพลงหนึ่ง คนตรีก็บรรเลงไปอีกเพลงหนึ่งเป็นคนละเพลง เพียงแต่จะให้มีระดับเสียงเดียวกันเท่านั้น เพลงตัวอย่างที่ร้องประกอบดนตรีประเภทนี้ ได้แก่ เพลงเห่เชิดฉิ่ง และปี่พาทย์บรรเลงเพลง เชิดฉิ่ง เป็นต้น

2.3.4 ประสาน เป็นการร้อง และบรรเลงที่อยู่ในเพลงเดียวกัน แต่ปรับทางให้มีเสียงแตกแยกกันไปคนละเสียงบ้าง รวมกันบ้าง โดยอาศัยทฤษฎี Harmony ของครุฑยาค์สากล การประสานนี้ จะทำร้องต่อร้องหรือร้องกับดนตรี หรือในระหว่างเครื่องดนตรีด้วยกันก็ได้ การร้องประสานเสียงเพลงไทยเดิมก็มีตัวอย่างเช่น เพลงช้าประสมในละครศึกคำบรรพ์ เรื่องอิเหนา และยศเกตุ เป็นต้น

3. ร้องประกอบการฟ้อนรำหรือประกอบการแสดง วิธีร้องประเภทนี้ต้องดูท่ารำของตัวแสดงประกอบเป็นสำคัญ ช้าหรือเร็วต้องใส่อารมณ์ให้ตรงกับกิริยานั้นๆ ของผู้แสดงด้วย เมื่อถึงบทโกรธก็ต้องร้องให้โกรธ และเมื่อถึงบทโศกก็ต้องร้องให้สมกับผู้แสดงกำลังทำบทโศกอยู่จริงๆ

ในการร้องประกอบการฟ้อนรำหรือร้องการแสดงนี้ ต้องมีหลักในการขับร้อง ทั้งนี้ก็เพื่อความสมบูรณ์ของการแสดง ไม่ว่าจะเป็นทางจิตวิทยา หรือการแสดงในแต่ละครั้ง ซึ่งจะประกอบด้วยผู้คนมากมาย ถ้าสามารถนำเอาหลักการขับร้องนำมาใช้ ก็สามารถึงจะถึงจุดสุดยอดของการแสดง

หลักในการขับร้อง

1. การใส่อารมณ์ เรื่องอารมณ์ของตัวแสดงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดของการแสดงเกือบทุกประเภท และส่วนมากจะมีการขับร้องเข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ เช่น ในการแสดงละคร ถ้าผู้แสดงกำลังอยู่ในอารมณ์ของการ โศกเศร้า ผู้ชมก็จะเห็นเพียงแต่กิริยาอาการของท่ารำเท่านั้น แต่ถ้าหากมีเสียงร้องประกอบด้วยแล้ว จะยิ่งทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์คล้อยตามทางโศกประสาทอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้การแสดงมีความสมบูรณ์มากขึ้น เรื่องของการใส่อารมณ์มีหลักปฏิบัติดังนี้

1.1 อารมณ์ธรรมชาติ ตัวละครจะแสดงท่าทางเป็นธรรมชาติสามัญ คือ ไม่มีอารมณ์ใดมาเจือปน ผู้ขับร้องไม่จำเป็นต้องใส่อารมณ์หรือความรู้สึกใด ๆ เพียงแต่ดำเนินบทร้อง และทำนองให้ถูกต้องตามวิธีการของการขับร้อง

1.2 อารมณ์โกรธ อารมณ์โกรธของตัวละครที่แสดงอยู่โดยทั่ว ๆ ไป แยกออกเป็นอารมณ์โกรธธรรมดาและอารมณ์โกรธมาก

1.3 อารมณ์เศร้า เป็นลักษณะของอารมณ์ ที่ต้องใช้ความรู้สึกระหว่างเสียงร้องกับท่าร่า มีลักษณะอ่อนช้า แยกออกเป็น 2 ลักษณะคือ อารมณ์เศร้าธรรมดา และอารมณ์เศร้ามาก

1.4 อารมณ์รัก เป็นอารมณ์ที่นักแสดงแสดงถึงความสุขใจของตัวเอง ซึ่งมักจะเป็นอารมณ์ที่ผู้พบเห็นต่างพอใจ เมื่อเกิดความพอใจ ความสุขก็ตามมา ฉะนั้นผู้ขับร้องจึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยให้เกิดความสุขใจแก่ผู้ชมมากขึ้น

2. การพิจารณาบทร้อง ในการแสดงแต่ละครั้งนั้น ผู้ขับร้องจะต้องได้อ่านบท และทำความเข้าใจกับบทเสียก่อน ก่อนที่จะเริ่มการซ้อมหรือการแสดง เพื่อที่จะได้ดูตามความเหมาะสม และนัดหมายว่าใครเป็นต้นบท และลูกคู่เพลงใดบ้าง ในกรณีที่มีตัวละครหลายตัวและผู้ขับร้องก็มีจำนวนมากพอสมควร อาจแบ่งหน้าที่เป็นส่วน ๆ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การแสดงมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เพราะถ้าร้องคนเดียวทุกตัวแล้ว อาจจะทำให้เกิดความสับสนได้ว่า ทำไมตัวละครหลายตัวจึงมีเสียงเดียวกันหมด ดังนั้นก็ย่อมทำให้อารมณ์ของผู้ชมที่เพลิดเพลินอยู่นั้นมีอุปสรรคเกิดขึ้น ซึ่งจะทำความสมบูรณ์เล็กน้อยนั้น ขาดหายไป แต่ถ้าผู้ขับร้องน้อยก็พอที่จะอนุโลมได้

3. สำเนียงเพลง ในการแสดงที่เราพบอยู่บ่อย ๆ คือเรื่องความแตกต่างของสำเนียงเพลงที่บรรเลง และขับร้องที่แสดงหลายภาษา เช่น จีน ฝรั่งเศส ลาว เขมร มอญ เป็นต้น เพราะฉะนั้นเพลงที่ใช้กับตัวละครจึงมีลักษณะของแต่ละชาติ แต่ละภาษา ซึ่งปรมาจารย์ทั้งหลายได้นำเอาสำเนียงของชาติต่าง ๆ มาประดิษฐ์เป็นเพลงไทย แต่คงสำเนียงเดิมไว้ และตั้งชื่อตามสำเนียงต่าง ๆ

ในการขับร้องเพลงที่มีสำเนียงต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้ร้องจะต้องช่วยปรุงรสของคนตรีให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น วิธีที่ผู้ร้องควรกระทำคือ ศึกษาวิธีการเอื้อนเสียงให้ถูกต้องตามหลักของสำเนียงว่าควรจะมีวิธีการเอื้อนและเลียนเสียงอะไร เมื่อทราบถึงการเลียนสำเนียงของภาษาแล้ว อาจนำไปใช้กับกับเพลงเกี่ยวกับภาษาได้

การร้องประกอบวงดนตรี

การร้องประกอบกับวงดนตรีเป็นศิลปะ และเทคนิคอย่างหนึ่ง ซึ่งมีวิธีการขับร้องที่แตกต่างกันไป การร้องประกอบวงดนตรีโดนทั่ว ๆ ไปมี 3 ประเภทดังนี้

1. ร้องประกอบวงปี่พาทย์ โดยมากใช้ในงานมหรสพต่าง ๆ เช่น งานศพ หรืองานทำบุญต่าง ๆ ก็ได้ เพลงที่ใช้ร้องกับวงปี่พาทย์ใช้ได้ทุกเพลง แต่มักจะเป็นเพลงที่มีทำนองดนตรีที่เร้าใจ อดฝีมือนของผู้บรรเลงได้แสดงให้เห็นลีลาของทำนองเพลง ซึ่งนักดนตรีใช้ความสามารถในการเป็นผู้บรรเลงมีการเดี่ยวเครื่องมือแต่ละชิ้นได้

2. ร้องประกอบวงเครื่องสาย ได้แก่การร้องที่ต้องร้องกับวงดนตรีที่มีเครื่องสายเป็นเครื่องดนตรีหลัก และจะมีเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าประกอบ และเครื่องที่เป็นส่วนประกอบจังหวะ

การร้องประกอบเครื่องวงสายส่วนมากใช้ในงานมงคล งานฤกษ์ต่าง ๆ เช่นงานแต่งงาน ทำบุญบ้าน ซึ่งมีสถานที่บริเวณไม่กว้างขวางมากนักเพราะเครื่องสายมีเสียง

3. ร้องประกอบวงมโหรี มโหรีเป็นวงผสมระหว่างวงเครื่องสาย และวงปี่พาทย์ (แต่ต้องย่อส่วนให้เล็กลง เพื่อให้เสียงเข้ากับวงเครื่องสาย เพราะเสียงของปี่พาทย์ดังกว่าเครื่องสาย) แบ่งออกเป็นวงมโหรีเครื่องใหญ่ วงมโหรีเครื่องคู่ และวงมโหรีเครื่องเดี่ยว วงมโหรี ใช้ในงานพิธีฤกษ์ต่าง ๆ เช่นเดียวกับวงเครื่องสาย วงมโหรีเป็นดนตรีที่ฟังเล่นเย็น ๆ สบาย เพราะมีเสียงที่นุ่มนวลไพเราะ วงมโหรีควรเล่นภายในห้อง หรือเฉลียงไม่ไกลจากสถานที่ในงาน

เพลงที่ใช้ร้องกับวงมโหรีก็เช่นเดียวกับวงเครื่องสาย แต่โดยมากเป็นเพลง 2 ชั้น เช่นเพลงเขมรไทรโยค (3 ชั้น) ลาวดวงเดือน ลาวคำหอม ฯลฯ หรือถ้าเป็นเพลงดับก็เหมือนกับเครื่องสายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว มโหรีเป็นดนตรีเล่นเย็น ๆ ไพเราะหู ฉะนั้นเพลงร้องประกอบต้องให้เหมาะสมด้วย

หลักการขับร้องเพลงไทย

ในการขับร้องเพลงไทยเรามีหลักแบ่งได้ 5 อย่าง คือ

1. เนื้อร้องของเพลง คำประพันธ์ส่วนมากที่ใช้เป็นบทร้องเพลงไทย เราจะเห็นว่าเป็นคำกลอนเสียส่วนมาก คำประพันธ์ประเภทอื่นจะมีบ้าง แต่ก็เป็นส่วนน้อย ประเภทคำกลอนโดยมากใช้กลอนสุภาพ เพื่อสะดวกในการบรรจุเนื้อร้องลงในเพลงได้ง่ายกว่าโคลง เพราะกลอนสุภาพมีคำมากกว่าโคลง เมื่อใส่ทำนองลงไปแล้วจะพอเหมาะกัน แต่เมื่อมาใช้โคลง เราจะต้องใส่เอื้อนแทนคำร้องที่ขาดหายไป แต่การใส่เอื้อนแทนคำร้องนั้น ไม่ใช่ใส่ลงไปจนเกินจังหวะที่กำหนดให้ และต้องไม่ให้จังหวะขาดด้วย เช่น เพลงเขมรปากท่อ ซึ่งมี 4 จังหวะ ในท่อนหนึ่ง ถ้าเราจะนำเนื้อร้องที่เป็นโคลงมาใส่ทำนองเพลงเขมรปากท่อแล้ว จะต้องใส่เอื้อนแทนคำร้อง แต่จะต้องครบ 4 จังหวะ ฉะนั้นเนื้อร้องก็มีส่วนสำคัญด้วยเหมือนกัน

2. ทำนอง หมายถึง เสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ของเพลง ที่นำมาติดต่อกันเป็นส่วนที่ทำให้บทเพลงมีความครบถ้วนสมบูรณ์ ถ้าเนื้อร้องมีคำน้อยดังในข้อ 1 ที่กล่าวมาแล้ว ทำนองก็มีส่วนตกแต่งเนื้อร้องให้ได้จังหวะครบถ้วนตามอัตราของเพลงแต่ละเพลง ซึ่งอาจจะมีเสียงสั้นยาว เบาหรือแรงนั้น สุดแล้วแต่เพลงนั้น แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าถึงแต่การขับร้องอย่างเดียว ทำนองยังหมายถึงในทางบรรเลงด้วย

3. เสียง จะต้องประกอบด้วยเสียงธรรมชาติ คือ มีเสียงไพเราะ แจ่มใส เหมาะสมที่จะเป็นนักร้อง คนทุกคนเชื่อว่าจะมีเสียงเพราะเหมือนกันหมด บางคนเสียงดี เสียงไพเราะ แต่บางคนเสียงไม่ดีร้องเพลงแล้วเพี้ยนไปก็มี ไม่สม่ำเสมอก็มี

4. ถ้อยคำ เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งจะต้องชัดเจนตามอักขระที่ผู้ประพันธ์ไว้ ถ้านักกร้องอ่าน ผิดเพี้ยนไป ความหมายของเพลงก็อาจผิดไปได้อย่างหนึ่ง นักร้องควรรู้จักวิธีอ่านคำประพันธ์ด้วย เช่น วิธีอ่าน กลอน โคลง กลอนสุภาพ หรือกลอนแปด เป็นต้น

5. จังหวะ เป็นส่วนประกอบอย่างยิ่งทั้งการขับร้อง และการบรรเลง ไม่เพียงแต่การร้องเท่านั้น การอ่านหนังสือก็ยังคงมีจังหวะด้วยเหมือนกัน ถ้าการขับร้อง หรือบรรเลงดำเนินไปโดยไม่มีจังหวะประกอบการบรรเลงนั้นก็จะไม่สม่าเสมอกัน จังหวะในการร้อง และบรรเลงมิใช่ว่าจะมีแต่จังหวะ หนึ่ง ฉาบ เท่านั้น อาจจะเป็นจังหวะพวกหน้าทับ หรือพวกจังหวะตระ ก็ได้ ซึ่งในการขับร้องจะต้องเกี่ยวกับจังหวะต่าง ๆ จังหวะ ในทางดนตรีจะหมายถึง การเคลื่อนที่ของเสียง ที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องไปอย่างสม่าเสมอของเวลา ในทางดนตรีไทยเรานั้นแบ่งได้เป็น 3 อย่างคือ

5.1 จังหวะสามัญ คือ จังหวะเคาะที่แต่ละคนเคาะให้เข้ากับดนตรี เหมือนกับการร้องเพลงหรือเล่นดนตรีแล้วปรบมือไปด้วย จังหวะที่ปรบมือนั้นก็ คือ จังหวะสามัญ นั่นเอง

5.2 จังหวะฉิ่ง คือ การกำหนดว่าจะให้บรรเลงฉิ่งในบทหนึ่ง ๆ นั้นแล้วให้เสียง ฉิ่ง กับเสียง ฉับ อยู่ที่ใด ตรงกับจังหวะเคาะ (จังหวะสามัญ) หรือไม่ และถ้าตรงกันจะให้ ฉิ่ง และ ฉับ ตรงกับจังหวะไหน อย่างไรก็ตามการบรรเลงฉิ่งมีหลายอย่าง เช่น ฉิ่ง-ฉับ, ฉิ่ง-ฉิ่ง-ฉับ หรือฉิ่งอย่างเดียว และฉับอย่างเดียว เป็นต้น

5.3 จังหวะหน้าทับ คือ การกำหนดการบรรเลงของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนังจำพวกกลองต่าง ๆ โดยกำหนดว่าเพลงหนึ่ง ๆ จะต้องใช้กลองชนิดใดและบรรเลงอย่างไรตามสภาพของเพลง หรือตามสภาพ ตามโอกาส และจุดประสงค์ของการบรรเลง เพราะเพลงแต่ละเพลงนั้น จะต้องใช้หน้าทับให้ถูกต้อง และการใช้เครื่องหนังยังจะต้องให้ถูกต้องตามลักษณะของวงดนตรีอีกด้วย หน้าทับอีกอย่างหนึ่งของหน้าทับคือ ใช้ประกอบทำนอง โดยไม่ได้กำหนดว่า เสียงที่เกิดจากการบรรเลงของเครื่องหนัง จะต้องสอดคล้องกับระดับเสียงของทำนองเพลง

เทคนิคในการขับร้องเพลงไทย

1. การนั่ง เริ่มแรกของการนั่ง ให้นั่งพับเพียบ ซึ่งเป็นลักษณะแบบไทย ๆ นั่งตัวตรง หน้าตรง ไม่ก้มหน้า ไม่เหลียวหน้าเหลียวหลัง การนั่งพับเพียบ ดูเรียบร้อย งามตามลักษณะวัฒนธรรมไทย การนั่งตัวตรง ไม่เหลียวไปมาจะเป็นลักษณะที่ถูกต้องตามหลักของสรีรศาสตร์ คือ ช่วยให้สามารถระบายลมหายใจเข้า และลมหายใจออกได้สะดวก ช่วยให้ทุกส่วนในร่างกายปลอดโปร่ง ทำให้มีกำลังเสียง ช่วยให้เสียงดัง และไม่เหนื่อยแรงต่อการ ขับร้องเพลง

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ขับร้องเพลงไทยไม่จำเป็นต้องนั่งพับเพียบเสมอไป อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามโอกาสและสถานที่ เช่น บางโอกาสต้องนั่งเก้าอี้ แต่ที่สำคัญ คือ ต้องนั่งตัวตรงไม่เหลียวไปมา

2. การใช้กำลังเสียง กำลังเสียง หมายถึง การออกเสียงดังอย่างเต็มที่ในช่วงระยะลมหายใจแต่ละช่วง ต้องรู้วิธีการออกเสียง ต้องออกเสียงให้เต็มที่ไม้ออมแรง การร้องเต็มเสียงจะทำให้รู้กำลังของตัวเองว่า ช่วงหายใจแต่ละช่วงจะออกเสียงได้นานเท่าใด เพราะในขณะที่ออกเสียงจะเป็นช่วงของการระบายลมหายใจออกเท่านั้น เวลาฝึกในการร้องเพลงควรอ้าปากเล็กน้อย เพื่อให้ออกเสียงได้ชัดเจนและไม่ขึ้นจมูก

3. การผ่อนลมหายใจ ช่วงระยะของการหายใจมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการขับร้องเพลงไทย การฝึกจะทำให้รู้ระยะการหายใจในแต่ละวรรคแต่ละช่วง การเริ่มจากการฝึกอ่านหนังสือให้ถูกวรรคตอนและได้ใจความ ฝึกให้กักลมหายใจได้และค่อย ๆ ผ่อน การผ่อนหายใจจึงเป็นความสำคัญกับกำลังเสียงเป็นอย่างมาก ถ้าเราสามารถกักลมหายใจได้นานจะช่วยให้ เอื้อน หรือเปล่งเสียงตามความต้องการ

4. จังหวะ คือ การแบ่งส่วนย่อยของทำนองเพลง ดำเนินไปด้วยเวลาสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ควรฝึกให้ถูกต้อง ให้มีความสม่ำเสมอ ไม่เร็วหรือช้าเกินไป การแบ่งช่วงหายใจ มีส่วนช่วยในเรื่องจังหวะเป็นอย่างมาก ในการฝึกร้องเพลงควรเคาะจังหวะเองด้วยทุกครั้งเวลาร้องเพลงไทย

5. อักขระดี ในที่นี้หมายถึง การเปล่งถ้อยคำให้ถูกต้อง ชัดเจน การร้องเพลงไทยให้ชัดเจนดูเหมือนว่าจะยากกว่าการพูดให้ชัด ทั้งนี้เพราะนอกจากจะต้องระมัดระวังการใช้อวัยวะในการกล่อมเกลาเสียง เช่น ปาก ลิ้น ฟัน ฯลฯ ให้ถูกต้องแล้วยังต้องระวังระดับเสียง ท่วงทำนองและวรรคตอนให้ถูกต้องอีกด้วย การฝึกอักขระควรฝึกในหัวข้อต่อไปนี้

5.1 ร้องให้ถูกต้องตามบทร้อง

5.2 ออกเสียงตัว ร, ล หรือควบกล้ำให้ชัดเจน

5.3 ออกเสียงสั้นยาวให้ถูกต้อง

6. เสียงเอื้อน คือการทำเสียงให้เป็นการทำนอง เรียกว่า เสียงเอื้อน ซึ่งเป็นเสียงที่ผ่านออกมาจากลำคอโดยตรงมีอยู่มากมายหลายเสียงแยกออกเป็น เสียง เออ เอย อือ ฮือ เฮอ หือ เอ้ย โดยเสียงเอื้อนของเสียงแต่ละเสียงมีหน้าที่ และวิธีการทำเสียงดังนี้คือ

6.1 เสียงเออ เป็นเสียงสำคัญมากมีหน้าที่เป็นเสียงนำ ซึ่งจะใช้กันมากในการขับร้องวิธีทำเสียงเออ คือตั้งตัวให้ตรง เพื่อประโยชน์การออกเสียง อ้าปากเล็กน้อยพร้อมกับเปล่งกระแสเสียงออกจากลำคอให้ดังพอสมควร บังคับเสียงให้มีน้ำหนักที่คอแรงหน่อย กระดกปลายลิ้นไม่ให้โคนฟันล่างและบน เพื่อให้เสียงโปร่งและชัดเจน ระบายเสียงออกไปเรื่อย ๆ อย่าให้ฟันบนและล่างกระทบกัน ควรใช้กำลังเสียงเป็นระดับเดียวกัน โดยไม่ต้องขยับคาง

6.2 เสียงเอย ที่มีใช้ในตอนสุวรรคหรือหมดเอื้อน หรือหมดวรรคของการ เอื้อนวิธีทำเสียงเอย คือลักษณะการออกเสียงเป็นไปเช่นเดียวกันกับการออกเสียง เออ แต่เมื่อจะให้เป็น

เสียง เอย ก็ให้เน้นที่มุมปากออกเสียงทำให้เป็นเช่นเดียวกับตัวสะกดแม่เกยในภาษาไทย โดยให้ปลายลิ้นแตะฟันล่าง

6.3 เสียงอือ เสียงนี้ใช้ไม่มากนัก มักใช้ระหว่างรอจังหวะ รอท่าหรือสุดวรรคสุดตอนของบทร้อง ถ้าเป็นเอียนในท่าเสียงอือ มักใช้คู่กับเสียงอือ เสมอ

6.4 เสียงเอ้ย เป็นเสียงสองเสียงผสมกัน คือเอยกับหือ มักใช้ในบทร้องที่มีคำว่า เอ้ย เช่น ดอกเอ้ย พี่เอ้ย น้องเอ้ย การใช้เสียงเอ้ยในลักษณะเช่นนี้แตกต่างกับเสียงเอ้ยในเอียนของเพลงที่เสียงเอ้ยนั้นออกเป็นเสียงเดี่ยว แล้วผันเสียงขึ้นไปเป็นหางเสียง

6.5 เสียงเฮอ เป็นเสียงที่ใช้บ่อยมากมักใช้คู่ไปกับเสียงเออ ฮือ สอดแทรกเล็กน้อยเท่านั้น ช่วยให้เสียงเอียนมีน้ำหนักเบา แรงขึ้น

6.6 เสียงฮือ เสียงฮือมักใช้คู่ไปกับเสียงเออ แต่ใช้น้อยกว่า เพียงแต่เป็นเสียงสอดแทรกเล็กน้อยเท่านั้น เพื่อช่วยให้เสียงสะอึกสะเอือนได้ หรือใช้เป็นเสียงสอดแทรกระหว่างเอียนที่เป็นเสียงเออ

6.7 เสียงหือ เป็นเสียงที่ใช้เฉพาะเสียงที่เป็นท้ายอักษรสูง หรือเป็นหางเสียงของเอียนหรือใช้ในสุวรรค สุดตอนของเพลง หรือตอนลงท้ายท่า อาจใช้ประกอบเสียงอื่นได้บ้าง

เสียงพิเศษ หรือ เสียงพิสดาร

เสียงพิเศษ หรือ เสียงพิสดาร จะเป็นเสียงที่จะสร้างลวดลายในการขับร้องเพื่อให้บทเพลงเกิดความไพเราะยิ่งขึ้น เป็นกลเม็ดวิธีหรือเทคนิคในการขับร้องเพลง และเป็นสิ่งยากและหากรู้จักใช้ศัพท์ภาษาทางร้องดังกล่าวมานี้ได้ถูกต้องเหมาะสมแล้วจะทำให้เพลงนั้นไพเราะขึ้นได้ เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องฝึกกลเม็ดหรือเทคนิคให้ไพเราะยิ่งขึ้น เทคนิคที่ควรนำมาปฏิบัติได้แก่

1. เสียงปรียบ ใช้สอดแทรกอยู่ในระหว่างเสียงที่วางน้อย ๆ เสียงเบากว่า ครั้นก็คือใช้เพียงผิวของเสียงเท่านั้น เพื่อช่วยให้เสียงเกิดความไพเราะ บังเกิดความอ่อนหวาน เรียกว่า ร่อนผิวลม

วิธีทำเสียงปรียบ เป็นเสียงออกมาจากคอที่เปล่งออกมาเล็กน้อยสู่नाสิก เน้นน้ำหนักของเสียงอยู่ที่จมูก หากผู้ขับร้องร้องอยู่เสียงใดแล้ว ก็ใช้เสียงนั้นเป็นเสียงยีน เสียงยีนนี้ต้องเปล่งกำลังให้มีความแรงมากน้อยในครั้งแรก ต่อจากนั้นเปล่งเสียงอีกครั้งติดไป แต่เสียงของครั้งที่สองนี้ก็ลดกำลังเสียงให้เบาลง หรือเพียงผิวของเสียงของครั้งที่หนึ่งแล้วสลับปลายเสียงให้แรงครั้งหนึ่ง เบาครั้งหนึ่ง สลับกันไปมาสองหรือสามครั้งแล้วแต่กรณีและความเหมาะสม เสียงของปรียบมีลักษณะ เช่น อือ...หือ...อือ...อือ...อือ

2. เสียงครั้น ใช้สอดแทรกเสียงที่ว่างมาก ๆ ถ้าว่างหรือห่างเพียงเล็กน้อยก็ใช้วิธีสะอึกสุด แต่แต่ความเหมาะสม

วิธีทำเสียงครุ่น เปล่งเสียงให้มีน้ำหนักรอยู่ที่โคนลิ้น เน้นคอ เปล่งเสียงให้แรงจนเสียงที่คอเกิดความสะเทือน เมื่อรู้สึกว่คอเกิดความสะเทือนแล้ว จึงเน้นระดับเสียงให้แรง มีลักษณะเหมือนกระแอม ผู้ขับร้องต้องการทำครุ่นมากน้อยอย่างไรก็ต้องพิจารณาจากความเหมาะสม

3. เสียงกลอก วิธีทำหลายวิธี และทำได้หลายอย่างแล้วแต่กรณีที่จะนั้น ที่สำคัญก็คือเป็นลักษณะที่เกิดจากการทำเสียงที่คอให้คล่อง กลับไปกลับมาเหมือนลักษณะระลอกคลื่นที่ ชัดฟัง

วิธีทำเสียงกลอก เปล่งจากเสียงจากลำคอพอสมควร สลับกับเสียงทางจมูก ตวัดเสียงให้สะบัดคววนไปกลับมา 2 หรือ 3 ครั้ง สุดแต่ผู้ขับร้องจะพิจารณาเลือกใช้ตามความเหมาะสม

4. เสียงกลืน คือ เปล่งเสียงให้มีน้ำหนักรอยู่ที่คอ ออกแรงพอสมควรแล้วขยับคอเล็กน้อย บังคับเสียงให้ลงต่ำลง แล้วกลืนเสียงให้ลึกลงไปในคอ คือกลืนลงคอจะทำให้มากน้อยสุดแต่แต่ผู้ขับร้องจะเห็นสมควร

ลักษณะเสียงของผู้ขับร้อง

ตามธรรมชาติของเสียงมนุษย์ สามารถแยกกลุ่มเสียงร้องได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มเสียงสูง ได้แก่บุคคลที่มีธรรมชาติของเสียงสูง ซึ่งสามารถเปล่งเสียงสูงออกมาได้โดยสะดวก เมื่อเปรียบเทียบกับลูกฆ้องวงใหญ่ ก็จะอยู่ประมาณเสียงที่ 8 จากทวน เสียงกลุ่มนี้สามารถเปล่งเสียงให้สูงขึ้นเป็นลำดับ จนครบลูกยอด หรืออาจจะเลยลูกยอดของฆ้องขึ้นไปก็ได้

2. กลุ่มเสียงกลาง บุคคลที่มีธรรมชาติของเสียงในกลุ่มนี้ สามารถเปล่งเสียงออกมาได้โดยสะดวกเมื่อเทียบกับลูกฆ้องวงใหญ่ อยู่ที่ประมาณลูกที่ 5 กับประมาณลูกที่ 12 จากทวน เสียงที่ต่ำกว่าหรือสูงกว่าลูกฆ้องนี้ จะทำได้ยากและลำบาก

3. กลุ่มเสียงต่ำ บุคคลที่มีธรรมชาติของเสียงในกลุ่มนี้ สามารถเปล่งเสียงออกมาได้ต่ำกว่าเสียงของลูกทวนของฆ้องวงใหญ่ สูงขึ้นได้ประมาณเสียงลูกที่ 10 เสียงนอกจากนั้นจะทำได้ยากและลำบาก

4. กลุ่มเสียงสูงที่คลุมได้ทั้งเสียงสูง เสียงกลาง และเสียงต่ำ บุคคลที่มีธรรมชาติของเสียงอยู่ในกลุ่มนี้ ถือได้ว่าเป็นกลุ่มเสียงที่มีความสำคัญ เพราะผู้มีเสียงธรรมชาติที่อยู่ในกลุ่มนี้ คือบุคคลที่สามารถปรับระดับเสียงได้ในทุกกลุ่มที่กล่าวมาแล้ว สาเหตุเป็นเพราะธรรมชาติของเสียงสามารถปรับได้เองโดยสะดวก และยังรวมเข้ากับการฝึกที่ถูกต้องตามแบบแผน และใช้กลวิธีการต่าง ๆ ในการขับร้อง ทำให้เป็นการขจัดอุปสรรคในการขับร้องด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาภาภรณ์ ทองไกรเสน (2550) ได้ทำการวิจัย พบว่าเอกสารประกอบการสอนรายวิชาขับร้องเพลงไทย 4 ชั้นกลางปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 83.97/81.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน และมีทักษะด้านการขับร้องเพลงไทย ตามเกณฑ์ที่กำหนด

นงนุช สุนทรสุข (2550) ได้ทำการวิจัยเอกสารประกอบการสอนรายวิชาคีตศิลป์ไทย 4 ชั้น กลางปีที่ 1 ศ41213 มีประสิทธิภาพ 84.66/85.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจที่ใช้เอกสารประกอบการสอนมีค่าเฉลี่ย 4.57 ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด แสดงว่านักเรียนมีการพัฒนาและมีความรู้และเกิดความพึงพอใจในการใช้เอกสารประกอบการสอน

จิราภรณ์ สุขเกษม (2550) ได้ทำการวิจัยการสร้างและศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง คีตศิลป์พื้นเมืองเพลง ฟ้อนเงี้ยว ในพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ชั้นต้นปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.2/82.0 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียนอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.92

ศิวพงษ์ กิ่งสกุล (2551) ได้ทำการวิจัยเอกสารประกอบการสอนเรื่อง เรียนรู้เรื่องทำนองเพลงไทย ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ศ41263 มีประสิทธิภาพ 80.16 ความพึงพอใจของครูที่ใช้เอกสารประกอบการสอนมีค่าเฉลี่ย 4.29 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหาค่าความแตกต่าง ได้ค่าวิกฤตของ t ที่ระดับ .01 = 14.50 แบบสังเกตพฤติกรรมมีประสิทธิภาพ 80.22 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบผลการเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน โดยใช้ค่าคะแนน (t -test) มีค่าทดลองใช้เอกสารประกอบการสอนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .01

คมเพชร โพธารินทร์ (2553, บทคัดย่อ) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลศึกษาเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.97/86.10 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย 4.42 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

กรกฎ ถนอมศิลป์ (2554) การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชา ดนตรี 2 รหัสวิชา ศ30245 การฝึกปฏิบัติคีบอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.10/88.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 มีผลการเรียนดีขึ้นความพึงพอใจที่มีต่อการใช้เอกสารประกอบการเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $x = 4.5$

คลินเจอร์ (Klinger, 1996, น.985-A) มหาวิทยาลัยวอชิงตัน ได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาวัฒนธรรมและการศึกษาคณิตศาสตร์ของครูผู้สอนคณิตศาสตร์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ ในระดับประถมศึกษา จนกลายเป็นข้อวิจารณ์ของครูผู้สอนคณิตศาสตร์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ ในระดับประถมศึกษา จนกลายเป็นข้อวิจารณ์ของครูผู้สอนวัฒนธรรมอื่น ๆ จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของการคณิตศาสตร์โลกจากวัฒนธรรม การศึกษารวมข้อมูลโดยการสังเกต 3 ปี โดยการสังเกต สัมภาษณ์ เป็นสื่อและเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งสอง โครงการระบบวัฒนธรรมที่หลากหลายในหลักสูตร คือ การทดสอบ ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาท ในการสอนได้อธิบายอย่างเปิดเผยในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ครูออกแบบหลักสูตรการศึกษาคณิตศาสตร์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ ครูได้เลือกเรียนจุดเริ่มต้นของคณิตศาสตร์ คือ วัฒนธรรมครูควรเตรียมความสนุกสนานและความหมายที่สมบูรณ์สำหรับเด็ก ครูบางคนไม่เข้าใจท้องแท้ในบทบาทของครูสำหรับการสอนคณิตศาสตร์

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าเอกสารประกอบการสอนสามารถนำไปใช้ในการให้ความรู้ ความเข้าใจหลายลักษณะ ทั้งในการเสริมเข้าไปในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ จากการเรียนการสอน ซึ่งดำเนินการตามปกติโดยครูผู้สอนและยังใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง ในกรณีที่มีได้มีการเรียนการสอนจากครูผู้สอน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอน ควรได้มีการพัฒนาและผลิตขึ้นมาใช้ประกอบการสอน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาทุกระดับชั้นและทุกวิชา อีกทั้งสามารถใช้สอนแทนการสอนปกติได้ เป็นการประหยัดเวลา ช่วยผ่อนแรงครู ช่วยให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยลดช่องว่างระหว่างความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงควรสนับสนุนและให้ความสนใจการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน เพราะการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติตามความสามารถ ความพอใจและความถนัดดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องสนองตอบด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนที่ตนชอบ และถนัดที่จะจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนที่ตนชอบ และถนัดที่จะปฏิบัติด้วยตัวของผู้เรียนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทยไปพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีการศึกษา 2555 ได้ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 40 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ที่เลือกเรียน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเอกสารครั้งนี้ ประกอบด้วย ดังนี้

1. เอกสารประกอบการเรียน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย กล่าวถึง แหล่งกำเนิดของเสียง ความหมายของคำว่าคีตศิลป์ วัฒนธรรมและมารยาทในการขับร้องเพลงไทย ประเภทของการขับร้องเพลงไทย และศัพท์สังคีต

หน่วยที่ 2 เรื่อง การขับร้องเพลงไทย กล่าวถึง การฝึกทำนอง การฝึกหายใจ การฝึกการฟัง การฝึกการออกเสียงเอื้อน การฝึกปฏิบัติตั้งจังหวะฉิ่ง

หน่วยที่ 3 เรื่อง การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย กล่าวถึง การฝึกขับร้องเพลงเพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น เพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้น เพลงปิ่นตลิ่งนอก 2 ชั้น เพลงจันทน์อ้อ 2 ชั้น และเพลงนาคราชชั้นเดียว

ในเอกสารประกอบการสอนมีเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพดังนี้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประจำบทเอกสารประกอบการสอนจำนวน 3 บท บทละ 20 ข้อ
2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การสร้างและพัฒนาเอกสารประกอบการสอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างเอกสารประกอบการเรียน จากเอกสาร การสร้างเอกสารประกอบการเรียนของสุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550) กรมวิชาการ (2546 ก.) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและสร้างเอกสารประกอบการเรียนอย่างถูกต้อง

1.2 ศึกษาหลักสูตร แบบเรียนและเนื้อหาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อคัดเลือกและกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียน

1.3 วิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ ศิลปะ วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยกำหนดโครงสร้างรายวิชาเรียงลำดับเนื้อหาก่อนและหลัง แบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย

หน่วยที่ 2 เรื่อง การขับร้องเพลงไทย

หน่วยที่ 3 เรื่อง การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย

1.4 การวางแผนการสอน เป็นการกำหนดล่วงหน้าว่าเมื่อผู้สอน สอนโดยใช้สื่อการสอนแล้วต้องการให้เกิดผลใด ต้องทำอะไรก่อน-หลัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นการวางแผนการสอน จึงประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาของแต่ละบทของเอกสารประกอบการสอน ต้องให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สามารถวัด และประเมินผลได้

1.4.2 กำหนดประสบการณ์ของแต่ละบท คือ การกำหนดเป้าหมายของแต่ละบทว่าต้องการให้ผู้เรียนได้รับความรู้และมีประสบการณ์ในด้านทักษะปฏิบัติเรื่องใด

1.4.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะปฏิบัติ และประสบความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอนนั้น ๆ เช่น ให้ศึกษาความรู้จากใบความรู้ ให้ฝึกทักษะการปฏิบัติศัพท์สังคิต และการฝึกหัดพื้นฐานการขับร้องเพลงไทย การฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงไทยเบื้องต้นและฝึกทักษะการขับร้อง จากแผ่นซีดีที่จัดทำขึ้นทั้งในและนอกตารางเรียน เป็นต้น

1.5 นำเอกสารประกอบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาสร้างขึ้นมาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องทั้งทางด้านเนื้อหา เวลา และความเหมาะสมของข้อคำถามในแบบฝึกกิจกรรมแต่ละหน่วย ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.5.1 นายบำรุง พาทยกุล	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
1.5.2 นางนิตยา แก้วบุชา	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
1.5.3 นายลำยอง โสวัตร	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1.6 นำเอกสารประกอบการเรียนที่ผู้รายงานพัฒนาสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินความคิดเห็นตามแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเอกสารประกอบการเรียน โดยใช้แบบประเมินที่ผู้รายงานสร้างขึ้น

1.7 นำเอกสารประกอบการเรียนที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินให้คะแนนมาหาค่าเฉลี่ย โดยยึดหลักเกณฑ์ตัดสินคุณภาพระดับคะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป จึงถือเป็นเอกสารประกอบการเรียนที่เข้าเกณฑ์ ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าเท่ากับ 4.73 นั่นคือ ผู้เชี่ยวชาญยอมรับทั้งหมด

1.8 นำเอกสารประกอบการสอนไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่อง ตรวจสอบความเหมาะสมของเวลาและปรับปรุงแก้ไขโดยปฏิบัติขั้นตอนดังนี้

1.8.1 นำเอกสารประกอบการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปีการศึกษา 2555 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน และ 7 คน โดยเริ่มทำการทดสอบก่อนเรียนแล้วจับเวลาเพื่อตรวจสอบว่าแบบทดสอบก่อนเรียน นักเรียนสามารถทำเสร็จภายในเวลากี่นาที จากนั้นให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนทีละหน่วย ขณะที่นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียน ครูคอยแนะนำและซักถามข้อสงสัยเพื่อหาข้อบกพร่อง

หลังจากเรียนเสร็จแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำเอกสารประกอบการเรียนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ต่อไป

นำเอกสารประกอบการเรียนที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.8.2 การทดสอบภาคสนามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 40 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา นาฏศิลป์ พื้นเมือง โนรา ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตามวันเวลาที่กำหนด นำผลการทดสอบมาพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง นักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แล้วสามารถทำแบบฝึกกิจกรรมประจำบทจากเอกสารประกอบการเรียนได้ถูกต้อง โดยเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง เมื่อนักเรียน เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แล้วนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังบทเรียนได้ถูกต้อง โดยเฉลี่ยร้อยละ 80

นำเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มาปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบภาษา ข้อความต่างๆ แล้วนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นแบบทดสอบ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545)

2.2 วิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่สอน

2.3 สร้างข้อทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้ครอบคลุม เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จำนวน 40 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของ เนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและข้อคำถามแล้วนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ คือ

2.4.1 นายบำรุง พาทยกุล	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2.4.2 นางนิตยา แก้วบุชา	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2.4.3 นายลำยอง ไสวัตร	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.5 นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมทั้ง 3 ท่าน เพื่อประเมินความ สอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่วัดตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.6 วิเคราะห์ข้อมูลหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับผลการเรียนรู้ ที่ คาดหวัง โดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภัททิยธานี, 2537) เพื่อหาผลรวมของคะแนนในข้อสอบแต่ละข้อ ของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อดูดัชนีความสอดคล้อง และพิจารณาคัดเลือก ข้อสอบที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ .50 ถึง 1.00

2.7 นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน

2.8 นำแบบทดสอบ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร ของโลเวทท์ (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

2.9 จัดพิมพ์ข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วใช้เป็นข้อสอบฉบับสมบูรณ์ จำนวน 40 ข้อ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาพัฒนาเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ใช้เวลาในการทดลองสอนเป็นเวลา 40 ชั่วโมง ได้ทดลองสอนด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ตามเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ก่อนเรียน
2. ดำเนินการสอน โดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
4. หาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
5. เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
6. หาค่าดัชนีประสิทธิผลของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
7. ระยะเวลาที่ใช้คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองสอนมาวิเคราะห์ด้วยตนเอง โดยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐาน คือ 80/80
2. เปรียบเทียบการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยการทดสอบค่าสถิติ Two dependent sample test (t – test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)
 - 1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 - 1.3 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation)
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน t – test (t - test for dependent)
3. หาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน โดยใช้ค่าร้อยละของค่าเฉลี่ยของกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1/E_2)
4. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) ของเอกสารประกอบการสอน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาการพัฒนาเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

การดำเนินการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอนและนำเสนอข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ตามเกณฑ์มาตรฐานการหาประสิทธิภาพ 80 / 80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความก้าวหน้าในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทยได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพ 3 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนกับนักเรียน ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

	จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
คะแนนแบบฝึกหัด (70 คะแนน)	3	56.33	80.47
คะแนนสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	3	32.33	80.83

จากตารางที่ 3 การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย จำนวน 3 คน ปรากฏว่าคะแนนทำแบบฝึกหัด/คะแนนสอบหลังเรียน ได้ร้อยละ 80.47/80.83 แสดงว่ามีประสิทธิภาพตามที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน กับนักเรียน ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

	จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
คะแนนแบบฝึกหัด (70 คะแนน)	7	59.57	85.00
คะแนนสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	7	33.57	83.93

จากตารางที่ 4 การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทยกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 คน ปรากฏว่าคะแนนทำแบบฝึกหัด / คะแนนสอบหลังเรียน ได้ร้อยละ 85.00 / 83.93 แสดงว่ามีประสิทธิภาพตามที่ตั้งไว้

ตารางที่ 5 ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน กับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

	จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
คะแนนแบบฝึกหัด (70 คะแนน)	40	62.50	89.28
คะแนนสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	40	34.50	86.25

จากตารางที่ 5 การหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย กับนักเรียน จำนวน 40 คน ปรากฏว่าคะแนนทำแบบฝึกหัด / คะแนนสอบหลังเรียน ได้ร้อยละ 89.28 / 86.25 แสดงว่ามีประสิทธิภาพตามที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ความก้าวหน้าการเรียนของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

ตารางที่ 6 ผลวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในการใช้เอกสารประกอบการสอน

จำนวนนักเรียน	คะแนนสอบก่อนเรียน	คะแนนสอบหลังเรียน	ค่าเฉลี่ยความแตกต่างระหว่างก่อนเรียน - หลังเรียน	ประสิทธิผล
40	25.32	34.42	9.10	0.62

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน (กลุ่มตัวอย่าง) แสดงให้เห็นว่าหลังจากได้รับประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักวิชา คือ ค่าตัวเลขที่แสดงอัตราการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นจากพื้นฐานความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วจากที่นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากเอกสารประกอบการสอนโดยมีเกณฑ์ 0.62 จึงนับได้ว่าเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความสุข สามารถนำไปใช้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเกี่ยวกับเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการ	\bar{X}	SD	การแปลความ
1	เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร	4.86	0.35	ดีมาก
2	เนื้อหามีความถูกต้องและสมบูรณ์	4.50	0.50	ดีมาก
3	เนื้อหาตรงตามมาตรฐานด้านความรู้และด้านทักษะ	4.79	0.41	ดีมาก
4	การจัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม	4.71	0.45	ดีมาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	SD	การแปลความ
5	สำนวนภาษามีความเหมาะสม	4.57	0.49	ดีมาก
6	ภาพประกอบชัดเจนตรงตามเนื้อหา	4.57	0.49	ดีมาก
7	สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ ของนักเรียน ได้อย่างเหมาะสม	4.79	0.41	ดีมาก
8	สามารถนำไปใช้ในการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.93	0.26	ดีมาก
9	มีคุณค่าและประโยชน์ต่อครูผู้สอนวิชาขับร้องเพลงไทย	4.86	0.35	ดีมาก
10	มีคุณค่ากับวิชาขับร้องเพลงไทยสามารถนำไปบูรณาการกับวิชาอื่นได้อย่างหลากหลาย	4.71	0.45	ดีมาก
รวม		4.73	0.42	ดีมาก

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย นี้ สามารถนำไปใช้ในการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ย 4.93 รองลงมาได้แก่เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรและมีคุณค่าและประโยชน์ต่อครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ย 4.86 ถัดไปได้แก่เนื้อหาตรงตามมาตรฐานด้านความรู้และด้านทักษะและสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ ของนักเรียน ได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 4.79 ลำดับต่อมา คือ การจัดเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและมีคุณค่ากับวิชาขับร้องเพลงไทยสามารถนำไปบูรณาการกับวิชาอื่นได้อย่างหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4.71 ส่วนสำนวนภาษามีความเหมาะสมและภาพประกอบชัดเจนตรงตามเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.57 และลำดับสุดท้ายเนื้อหาที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ย 4.50 เมื่อมองในภาพรวมแปลความแล้วแสดงว่าเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ดีมากทุกรายการ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีเรื่อง การขับร้องเพลงไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทยและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีเรื่อง การขับร้องเพลงไทยได้ศึกษารายละเอียดและหลักวิธีการสร้างเอกสารประกอบการสอน ศึกษาหลักสูตรแบบเรียนและเนื้อหาวิชาสาระศิลปะ สาระดนตรี เพื่อคัดเลือกและกำหนดขอบเขตของเนื้อหาของบทเรียน วิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดโครงสร้างรายวิชาเนื้อหา และแบ่งเนื้อหา ออกเป็นหน่วยย่อยจำนวน 3 การเรียน ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย หน่วยที่ 2 การขับร้องเพลงไทย หน่วยที่ 3 การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย นำเอกสารประกอบการสอนเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังกล่าว ตรวจสอบคุณภาพและนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมที่จะนำไปสอนจริง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดำเนินการ โดยศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์หลักสูตรเนื้อหาและจุดประสงค์นำมาสร้างข้อทดสอบแบบปรนัยแบบเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ นำแบบทดสอบที่สร้างนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา ความสอดคล้อง ความเชื่อมั่น เพื่อนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผลการวิจัย

1. เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ที่จัดทำขึ้นมี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 สรุปผลการทดลองดังนี้

1.1 ใช้กับนักเรียนจำนวน 3 คน มีประสิทธิภาพ 80.47/ 80.83 หมายความว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 80.47 และสามารถทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.83 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

1.2 ใช้กับนักเรียนจำนวน 7 คน มีประสิทธิภาพ 85.00/83.93 หมายความว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 85.00 และสามารถทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.93 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

1.3 ใช้กับนักเรียนจำนวน 40 คน มีประสิทธิภาพ 89.28 / 86.25 หมายความว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 89.28 และสามารถทดสอบ หลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.25 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนและผลการประเมินการจับร้องของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการจับร้องเพลงไทย โดยวิเคราะห์จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) นักเรียน มีความก้าวหน้า 0.62 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 0.50

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมการสอนวิชาดนตรี โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการจับร้องเพลงไทย ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้นมีผลทางการเรียนดีขึ้น ทั้งยังสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอนกับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 พบว่า ใช้กับนักเรียนจำนวน 3 คน มีประสิทธิภาพ 80.47/ 80.83 ใช้กับนักเรียนจำนวน 7 คน มีประสิทธิภาพ 85.00/83.93 ใช้กับนักเรียนจำนวน 40 คน มีประสิทธิภาพ 89.28 / 86.25 หมายความว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 89.28 และสามารถทดสอบ หลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.25 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับนางนงนุช สุนทรสุข (2550, บดคัตย่อ) การพัฒนาและใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชา คีตศิลป์ไทย 4 ศ41213 ชั้นกลางปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ผลการวิจัยพบว่าเอกสาร

ประกอบการสอนมีประสิทธิภาพ 84.66/85.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียน โดยใช้เอกสารประกอบการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และยังสอดคล้องกับนางจิราภรณ์ สุขเกษม (2550, บดคัดย่อ) การสร้างและศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน เรื่องคิดศิลป์พื้นเมือง ชั้นปีที่ 1 เพลงพ็อนเงี้ยว ในพระราชชายาเจ้าดารารัศมี วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่พบว่า เอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพ 83.2/82.0 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับคมเพชร โพธารินทร์ (2553, บดคัดย่อ) รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนม่วงป่าหนอง ชุน ตำบลเขตพื้นที่ประถมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และยังสอดคล้องกับกรกฎ ถนอมศิลป์ (2554, บดคัดย่อ) การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาดนตรีสากล 2 ศ30245 การฝึกปฏิบัติคีบอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย นั้น สามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรให้เกิดความเข้าใจในองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชา คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์รายวิชาเพื่อจะได้ นำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร
2. ครูผู้สอน ควรสร้างเอกสารประกอบการสอนไว้ใช้ในรายวิชาอื่นๆ ที่ตนรับผิดชอบ เพราะจากการทดลองแสดงให้เห็นว่าการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอนเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. การสอนด้วยเอกสารประกอบการสอนทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าและความสำคัญ
4. การสร้างเอกสารประกอบการสอนควรกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและทำให้เกิดเป็นผลถาวรติดตัวผู้เรียนต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- กรกฎ ถนอมสิน. (2554). รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาดนตรีสากล รหัส
วิชา ศ30245 การฝึกหัดคีย์บอร์ด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. : วิทยาลัยนาฏศิลปปะพินญุโลก :
โรงเรียนเฉลิมขวัญ.
- กรมวิชาการ. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการ
จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (ม.ป.ป.) การประชุมเรื่องการจัดทำผลงานทางวิชาการ. ค้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2551
จาก [http:// www.edinno.net](http://www.edinno.net)
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- คมเพชร โพธารินทร์. (2553). รายงานเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี กลุ่มสาระศิลปะ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6. อำนาจเจริญ : โรงเรียนม่วงป่าหนองขุ่น.
- จิราภรณ์ สุขเกษม. (2550). รายงานการสร้างและศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนเรื่อง
คีตศิลป์พื้นเมืองเพลงฟ้อนเงี้ยวในพระราชชายาเจ้าดารารัศมี. เชียงใหม่ : วิทยาลัยนาฏ-
ศิลปเชียงใหม่.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2526). เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.
- เดือนฉาย ศรีสวัสดิ์. (2541). การสร้างเอกสารประกอบการสอนวิชา ส 071 ท้องถิ่นของเรา 1
สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทรง จิตประสาท. (2534). การเขียนผลงานทางวิชาการที่เป็นเอกสาร. กรุงเทพฯ ฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง
เฮาส์.
- ท้วม ประสิทธิกุล. (ม.ป.ป.).หลักคีตศิลป์. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยาลัยนาฏศิลป์.
- ทัศนียพร ครูเกษตร. (2545). การสร้างและทดลองใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้โครงการ
วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ชัยภูมิ : โรงเรียนบ้านโนนก่อ
- นคร พันธุ์ณรงค์. (2538). คู่มือการทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งอาจารย์ 3.
เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ ส.ศุภลักษณ์.

- นงนุช สุนทรสุข. (2550). รายงานผลการพัฒนาและใช้เอกสารประกอบการสอน รายวิชาคีตศิลป์
ไทย 4 (ศ41243) ชั้นกลางปีที่ 1. ลพบุรี: วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น พิมพ์ครั้งที่ 7.
_____. (2546). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สุวีริยาสาส์น.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2547). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา, โครงการตำราคณะศึกษาศาสตร์.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- เป็รื่อง กุมุท. (2538). สื่อการสอนสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน. เอกสาร
ประกอบการสัมมนา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พัชรินทร์ ยาพิมาย. (2545). รายงานการสร้างและทดลองใช้และเอกสารประกอบการเรียน
การสอน ส 071 ท้องถิ่นของเรา 1. นครราชสีมา : โรงเรียนเพชรหนองขาม.
- พวงผกา แก้วกลม. (2545). เอกสารประกอบการสอนวิชาอนุกรมวิธาน. คณะวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี วิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มนตรี ตราโมท. (2538). ดุริยสาส์นของมนตรี ตราโมท. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พิมพ์พระราชทานในงาน
พระราชทานเพลิงศพ นายมนตรี ตราโมท. ม.ป.ท.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะแพทยศาสตร์. (ม.ป.ป.). ประเภทของผลงานทางวิชาการ. ค้นเมื่อวันที่
13 เมษายน 2551 จาก <http://ae.md.kku.ac.th>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (ม.ป.ป.). การขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ. ค้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน
2551 จาก <http://goldrajabhat.edu>
- วรรณวิไล พันธุ์สีดา. (2549). ผลงานทางวิชาการก้าวสู่วิทยฐานะครู. กรุงเทพฯ : อี เค บุคส์.
- วัฒนา โกศินานนท์. (2536). ตำราคีตศิลป์ไทย ว่าด้วย ร้อง พากย์ เจริจา เสภา. วิทยาลัยนาฏศิลป์
ลพบุรี.
- ศิวพงศ์ ตั้งสกุล. (2551). รายงานการสอนรายวิชาขับร้องเพลงไทย 1 ศ41263 ชั้นประกาศนียบัตร
วิชาชีพปีที่ 1 โดยใช้เอกสารประกอบการสอน เรื่องเรียนรู้เริ่มร้องทำนองเพลงไทย.
นครศรีธรรมราช : วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (ม.ป.ป.). ผลงานทางวิชาการ. ค้นเมื่อวันที่
13 เมษายน 2551 จาก <http://www.kmitl.ac.th>, (13 เมษายน 2551).
- สมชาย ฟ่อนรำดี. (2550). รายงานการใช้เอกสารประกอบการสอน เรื่อง การแสดงโขน ชุด นาง
ลอย. ลพบุรี : วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี.

- สมนึก ภัททิยธานี. (2537). **การวัดผลการศึกษา**. มหาสารคาม : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สาคร ไชยมีง. (2550). **โครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2** ค้นเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2551 จาก <http://www.edinno.net>
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). **การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียน**. นครสวรรค์ : บริษัท ธรรมรักษ์การพิมพ์ จำกัด.
- สุมิตร เทพวงษ์. (2548). **นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สำหรับครูประถมและมัธยม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุวิทย์ มุลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). **การสร้างเอกสารประกอบการเรียน**. กรมวิชาการ.
- อาภาภรณ์ ทองไกรเสน. (2550). **รายงานกาสร้างเอกสารประกอบการสอนรายวิชาขับร้องเพลงไทย ชั้นกลางปีที่ 2**. อ่างทอง : วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง.
- Kerlingr, F.N. (1981). **Behavioral research a conceptual approach**. New York : A Wiley Medical Publication.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือราชการ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายบำรุง พาทยกุล ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. นางนิตยา แก้วบุชา ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
3. นายถ้ายอง โสวัตร ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ข้าราชการบำนาญ)

ที่ ศร.0564.14/ 2268

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

4 พฤษภาคม 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายบำรุง พาทยกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางกมลพร ขาวนวล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคนตรี (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.มนัส	วัฒน์ไชยยศ	ประธานกรรมการ
2. ศศ.บรรจง	ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาตุทธ์ เสรนรุจกร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14/ 2288

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

8 พฤษภาคม 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายถ้อย โสวัตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางกมลพร ขาวนวล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคนตรี (คนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาคนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.มนัส	วัฒนไชยยศ	ประธานกรรมการ
2. ศศ.บรรจง	ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการศึกษาวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14/ 2267

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

4 พฤษภาคม 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางนิตยา แก้วบุชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางกมลพร ขาวนวล นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณตรี (คณตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาคณตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.มนัส	วัฒนไชยศ	ประธานกรรมการ
2. ผศ.บรรจง	ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

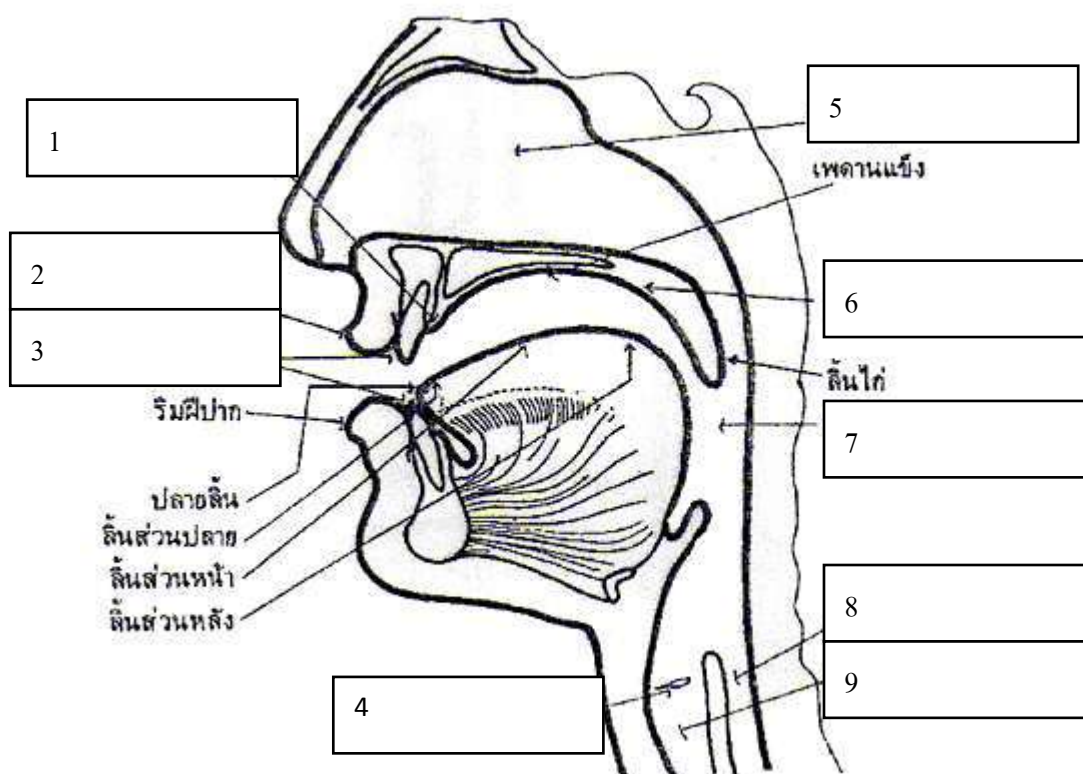
โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก ซึ่งมีจำนวน 40 ข้อ
2. โปรดทำเครื่องหมาย X ทับตัวเลือก ก-ง เพียงตัวเลือกเดียวในแต่ละข้อคำถาม

ให้นักเรียนดูภาพแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. ตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหมายเลข 1 2 3 เรียกว่า
 - ก. ปุ่มเหงือก ช่องจมูก ช่องคอ
 - ข. ปุ่มเหงือก หลอดอาหาร เพดานอ่อน
 - ค. ปุ่มเหงือก ริมฝีปาก ฟัน
 - ง. ปุ่มเหงือก หลอดลม เส้นเสียง

2. ตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหมายเลข 4 5 6 เรียกว่า
- เส้นเสียง ช่องจมูก เพดานอ่อน
 - เส้นเสียง หลอดอาหาร เพดานอ่อน
 - เส้นเสียง ริมฝีปาก ฟัน
 - เส้นเสียง ปุ่มเหงือก หลอดลม
3. ตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหมายเลข 7 8 9 เรียกว่า
- ช่องคอ ปุ่มเหงือก ช่องจมูก
 - ช่องคอ หลอดอาหาร เพดานอ่อน
 - ช่องคอ ริมฝีปาก ฟัน
 - ช่องคอ หลอดอาหาร หลอดลม
4. เพลงเพลงเดียวกัน มีอัตราจังหวะ สามชั้น, สองชั้น, ชั้นเดียว เรียกว่าเพลงประเภทใด
- เพลงโหมโรง
 - เพลงตับ
 - เพลงเถา
 - เพลงเรื่อง
5. จังหวะหมายถึงอะไร
- ส่วนย่อยของบทเพลงซึ่งดำเนินไปด้วยเวลาอันสม่ำเสมอ
 - การเคลื่อนที่ของทำนอง
 - การทำเสียงให้สะดุดสะเทือนเพื่อเกิดความไพเราะ
 - ความสั้นยาวของบทเพลง
6. การดำเนินทำนองอย่างสม่ำเสมอของเพลงเรียกตามหลักของการขับร้องว่าอย่างไร
- ทำนอง
 - จังหวะ
 - ลีลาท่าทาง
 - เสียง
7. คำว่า “ทอด” ในศัพท์สังคีตหมายถึงข้อใด
- การทำเสียงให้ยาว
 - ทำทำนองให้ช้าลงเพื่อการรับร้องหรือจบท่อน
 - การทำเสียงให้ยาวต่อเนื่องไม่ขาดสาย
 - การบรรเลงที่ยืดจังหวะเพื่อให้ได้เสียงที่ยาวขึ้น
8. การร้องจบท่อนหนึ่งแล้วดนตรีบรรเลงรับ และเมื่อรับจบแล้วร้อง จะร้องต่อสลับกันไปจนจบเพลง ลักษณะเช่นนี้ตรงกับข้อใด
- ร้องส่ง
 - ร้องอิสระ
 - ร้องคลอ
 - ร้องประสาน

18. ข้อใดไม่ใช่เทคนิคการขับร้องเพลงไทย
ก. การหวน	ข. การโหย
ค. การครั้น	ง. การควง
19. เครื่องดนตรีในข้อใดที่เกี่ยวข้องกับ "หน้าทับ"
ก. กลองแขก รำมะนา กลองทัด
ข. ตะโพน กลองแขก โทน
ค. รำมะนา กลองทัด กลองแขก
ง. กลองทัด โทน ตะโพน
20. เสียงของเด็กแตกต่างจากเสียงของผู้ใหญ่อย่างไร
-	
--
ก. เสียงของเด็กจะทุ้มใหญ่กว่าเสียงของผู้ใหญ่
ข. เสียงของเด็กจะมีเสียงแหลมสูงมากกว่าเสียงของผู้ใหญ่
ค. เสียงของเด็กจะมีเสียงแหลมเล็กแต่เสียงของผู้ใหญ่จะทุ้ม
ง. เสียงของเด็กจะมีเสียงทุ้มเล็กแต่เสียงของผู้ใหญ่จะทุ้ม
21. การร้องเพลงที่ไม่ตรงตามจังหวะ จะทำให้บทเพลงเป็นอย่างไร
ก. ทำให้บทเพลงไพเราะ น่าสนใจ
ข. ทำให้บทเพลงแปลกใหม่ เป็นที่ชื่นชอบ
ค. ทำให้บทเพลงไม่ไพเราะ ไม่น่าฟัง
ง. ทำให้บทเพลงสนุกสนาน
22. เพลงไทยสากลแตกต่างจากเพลงไทยเดิมตรงไหน
ก. จังหวะเร็วกว่า	ข. เน้นร้องสั้นกว่า
ค. ขับร้องได้ไพเราะกว่า	ง. ไม่มีเอื้อน
23. ข้อใดไม่ใช่ประเภทของการขับร้องเพลงไทย
ก. ร้องประกอบดนตรี	ข. ร้องประกอบการแสดง
ค. ร้องอิสระ	ง. ดนตรีตามเสียงร้อง
24. วิธีการนั่งร้องเพลงไทยให้เหมาะสมควรปฏิบัติอย่างไร
ก. นั่งคุกเข่า	ข. นั่งพับเพียบ
ค. นั่งท่าเทพธิดา	ง. นั่งตั้งเข่า
25. ผู้ที่จะขับร้องเพลงไทยได้ดีต้องฝึกฝนในข้อใดให้มากที่สุด
ก. เสียง	ข. อารมณ์
ค. ท่าทาง	ง. จังหวะ

26. ขณะร้องเพลงไทยเดิม ผู้ร้องควรจะปฏิบัติอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด
- ก. ร้องไปรำไป
ข. ร้องไปเดินไป
ค. ยืนร้องอยู่หน้าฉาก
ง. นั่งพับเพียบกับพื้นเวที
27. เอกลักษณะสำคัญของเพลงไทยเดิมคือข้อใด
- ก. เนื้อเพลงเป็นภาษาไทย
ข. คนบรรเลงเป็นคนไทย
ค. คนขับร้องเป็นคนไทย
ง. มีการเอื้อนทุกเพลง
28. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องในเรื่องของการขับร้อง
- ก. คีต หมายถึง การเปล่งเสียงออกมาเป็นเสียงเอื้อน
ข. ศิลปะ หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น
ค. นักร้องต้องร้องตามเสียงเครื่องดนตรี
ง. เพลงตับหมายถึงเพลงหลายๆเพลง
29. เพลงอัตรารัจจะใดที่เอื้อนเสียงยาวที่สุด
- ก. เพลง 3 ชั้น
ข. เพลง 2 ชั้น
ค. เพลงชั้นเดียว
ง. เพลงบรรเลง
30. เพลงไทยที่มีจังหวะฉิ่งตีดัง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉับ คือเพลงอะไร
- ก. เพลงดวงพระธาตุ
ข. เพลงจินขวัญอ่อน
ค. เพลงปิ่นดลิ่งนอก
ง. เพลงนาคราช
31. “เป็นการทอดเสียงให้ยาวเลื่อนไหลไปแล้ว เน้นจากเสียงต่ำไปสูงขึ้นเรื่อย ๆ ไม่จวบคอเลย”
เรียกกลวิธีการขับร้องลักษณะนี้ว่า
- ก. เสียงเก็ลือก
ข. เสียงกลอก
ค. เสียงโหย
ง. เสียงโปรย
32. เพลงที่มีการบรรเลงเริ่มจากจังหวะช้าจนถึงจังหวะเร็ว เรียกว่าเพลงอะไร
- ก. เพลงตับ
ข. เพลงเถา
ค. เพลงบรรเลง
ง. เพลงขับร้อง
33. เพลงไทยประเภทใดขับร้องง่ายที่สุด
- ก. เพลงชั้นเดียว
ข. เพลงสองชั้น
ค. เพลงสามชั้น
ง. เพลงตับ
34. เสียงใดเรียกว่าเสียงประสานจากการร้อง
- ก. เสียงคลอ
ข. เสียงเคล้า
ค. เสียงถ่าลอง
ง. ถูกทุกข้อ

35. กลวิธีการทำเสียงเอื้อน เพลงดวงพระธาตุ ให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด
ก. เสียงปรีบ เสียงครั้น	ข. เสียงหวาน เสียงโหย
ค. เสียงเกลือก เสียงกลืน	ง. เสียงเกลือก เสียงกลอก
36. กลวิธีทำเสียงเอื้อน เพลงปิ่นดั่งนอกลให้ไพเราะ ควรทำเสียงอะไรมากที่สุด
ก. เสียงปรีบ เสียงโหย	ข. เสียงกลืน เสียงเกลือก
ค. เสียงครั้น เสียงกลืน	ง. เสียงหวาน เสียงกลอก
37. กลวิธีทำเสียงเพลงนาคราชให้ไพเราะ ควรทำเสียงอะไรมากที่สุด
ก. เสียงกลืน เสียงโหย	ข. เสียงครั้น เสียงกลอก
ค. เสียงโหย เสียงหวาน	ง. เสียงกลืน เสียงเกลือก
38. กลวิธีทำเสียงเพลงจีนขวัญอ่อนให้ไพเราะ ควรทำเสียงอะไรมากที่สุด
ก. เสียงหวาน เสียงโหย	ข. เสียงหวาน เสียงกลืน
ค. เสียงโหย เสียงเกลือก	ง. เสียงหวาน เสียงครั้น
39. กลวิธีทำเสียงเพลงแขกบรเทศให้ไพเราะ ควรทำเสียงอะไรมากที่สุด
ก. เสียงกลอก เสียงกลืน	ข. เสียงครั้น เสียงกลืน
ค. เสียงปรีบ เสียงเกลือก	ง. เสียงโหย เสียงกลืน
40. การสร้างลวดลายในการขับร้องเพลงไทย ในการฝึกปฏิบัตินั้น สิ่งสำคัญคือข้อใด
ก. การออกเสียงเอื้อนให้ชัดเจน	ข. การออกเสียงพิเศษ
ค. การรู้ศัพท์บังคับ	ง. การรู้อารมณ์เพลง

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

1. ค. ปุ่มเหงือก ริมฝีปาก ฟัน
2. ก. เส้นเสียง ช่องจมูก เพดานอ่อน
3. ง. ช่องคอ หลอดอาหาร หลอดลม
4. ค. เพลงเถา
5. ง. ช่วงเวลาดำเนินทำนอง
6. ข. จังหวะ
7. ข. ทำทำนองให้ช้าลงเพื่อการรับร้องหรือจบท่อน
8. ก. ร้องส่ง
9. ง. เสียงวรรณยุกต์
10. ข. กลองแขก
11. ข. การเอื้อนการหายใจ
12. ง. ฟ้ำฟ่า
13. ก. กริ่ง กริ่ง
14. ก. จะเข้
15. ข. ทุ่มใหญ่
16. ข. เป็นจังหวะเร็ว
17. ง. เอื้อน
18. ง. การควง
19. ข. ตะโพน กลองแขก โทน
20. ค. เสียงของเด็กจะมีเสียงแหลมเล็กแต่เสียงของผู้ใหญ่จะทุ่ม
21. ค. ทำให้บทเพลงไม่ไพเราะ ไม่น่าฟัง
22. ง. ไม่มีเอื้อน
23. ง. คนตรีตามเสียงร้อง
24. ข. นั่งพับเพียบ
25. ง. จังหวะ
26. ง. นั่งพับเพียบกับพื้นเวที
27. ง. มีการเอื้อนทุกเพลง
28. ง. เพลงดับหมายถึงเพลงหลายๆเพลง

29. ก. เพลง 3 ชั้น
30. ข. เพลงจีนขวัญอ่อน
31. ค. เสียงโหย
32. ข. เพลงเถา
33. ก. เพลงชั้นเดียว
34. ง. ถูกทุกข้อ
35. ก. เสียงปรีบ เสียงครั่น
36. ค. เสียงครั่น เสียงกลั่น
37. ข. เสียงครั่น เสียงกลอก
38. ก. เสียงหวาน เสียงโหย
39. ข. เสียงครั่น เสียงกลั่น
40. ข. การออกเสียงพิเศษ

แบบตรวจสอบคุณภาพ (การหาค่า IOC)

เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

โปรดกรณาศึกษารายละเอียดเอกสารประกอบการสอนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของท่าน และโปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดโดยกำหนดค่าดังนี้

ค่า - 1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

ค่า 0 หมายถึง ข้อคำถามไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรง หรือสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่

ค่า 1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ตรงหรือสอดคล้องกับเนื้อหาเป็นอย่างดี

ที่	รายการ	R (ค่าคะแนนความคิดเห็น)			หมายเหตุ
		- 1	0	1	
1	เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร				
2	เนื้อหามีความถูกต้องและสมบูรณ์				
3	เนื้อหาตรงตามมาตรฐานด้านความรู้และด้านทักษะ				
4	การจัดเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม				
5	สำนวนภาษามีความเหมาะสม				
6	ภาพประกอบชัดเจนตรงตามเนื้อหา				
7	สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม				
8	สามารถนำไปใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
9	มีคุณค่าและประโยชน์ต่อครูผู้สอนวิชาดนตรี				
10	มีคุณค่ากับวิชาดนตรีไทยสามารถนำไปบูรณาการกับวิชาอื่นได้อย่างหลากหลาย				

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ภาคผนวก ค

แบบตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบก่อนเรียน

และผลการตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบก่อนเรียน (ค่า IOC)

แบบตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบก่อนเรียน (ค่า IOC)

วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

โดยผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

1. โปรดกรณาศึกษารายละเอียดแบบทดสอบเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของท่าน
2. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
3. ค่า -1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
 ค่า 0 หมายถึง ข้อคำถามไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรง หรือสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่
 ค่า 1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ตรงหรือสอดคล้องกับเนื้อหาเป็นอย่างยิ่ง
4. ถ้าท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ในตารางที่ตรงกับช่อง -1 หรือ 0 โปรดให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะ

ที่	ข้อคำถาม	R (ค่าคะแนน ความคิดเห็น)			ข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม
		- 1	0	1	
1	ตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหมายเลข 1 2 3 เรียกว่า				
2	ตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหมายเลข 4 5 6 เรียกว่า				
3	ตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหมายเลข 7 8 9 เรียกว่า				
4	เพลงเพลงเดียวกัน มีอัตราจังหวะ สามชั้น, สองชั้น, ชั้นเดียว เรียกว่าเพลงประเภทใด				
5	จังหวะหมายถึงอะไร				
6	การดำเนินทำนองอย่างสม่ำเสมอของเพลงเรียกตามหลักของการ ขับร้องว่าอย่างไร				
7	คำว่า “ทอด” ในศัพท์สังคีตหมายถึงข้อใด				
8	การร้องจบท่อนหนึ่งแล้วดนตรีบรรเลงรับ และเมื่อรับจบแล้วร้อง จะร้องต่อสลับกันไปจนจบเพลงลักษณะเช่นนี้ตรงกับข้อใด				
9	การพูดมีลักษณะเป็นเสียง สูง - ต่ำ เรียกว่า เสียงอะไร				
10	“หน้าทับ” หมายถึงเครื่องดนตรีใดต่อไปนี้				
11	ข้อใดเป็นความแตกต่างของการขับร้องเพลงไทย และเพลงสากล				

ที่	ข้อความ	R (ค่าคะแนน ความคิดเห็น)			ข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม
		- 1	0	1	
13	ข้อใดเป็นเสียงที่เกิดจากคนสร้างขึ้น				
14	ข้อใด ไม่ใช่ เครื่องประกอบจังหวะ				
15	ข้อใดเป็นลักษณะเสียงผู้ชาย				
16	จังหวะชั้นเดียว มีลักษณะอย่างไร				
17	การออกเสียงตามทำนองโดยไม่มีเนื้อร้อง เรียกว่าอะไร				
18	ข้อใดไม่ใช่เทคนิคการขับร้องเพลงไทย				
19	เครื่องดนตรีในข้อใดที่เกี่ยวข้องกับ "หน้าทับ"				
20	เสียงของเด็กแตกต่างจากเสียงของผู้ใหญ่อย่างไร				
21	การร้องเพลงที่ไม่ตรงตามจังหวะ จะทำให้บทเพลงเป็นอย่างไร				
22	เพลงไทยสากลแตกต่างจากเพลงไทยเดิมตรงไหน				
23	ข้อใดไม่ใช่ประเภทของการขับร้องเพลงไทย				
24	วิธีการนั่งร้องเพลงไทยให้เหมาะสมควรปฏิบัติอย่างไร				
25	ผู้ที่ขับร้องเพลงไทยได้ดีต้องฝึกฝนในข้อใดให้มากที่สุด				
26	ขณะร้องเพลงไทยเดิม ผู้ร้องควรจะปฏิบัติอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด				
27	เอกลักษณ์สำคัญของเพลงไทยเดิมคือข้อใด				
28	ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องในเรื่องของการขับร้อง				
29	เพลงอัตราจังหวะใดที่เอื้อนเสียงยาวที่สุด				
30	เพลงไทยที่มีจังหวะฉิ่งตีดัง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉับ คือเพลงอะไร				
31	“ เป็นการทอดเสียงให้ยาวเลื่อนไหวไปแล้ว เน้นจากเสียงต่ำไปสูงขึ้น เรื่อย ๆ ไม่ขยับคอเลย” เรียกกลวิธีการขับร้องลักษณะนี้ว่า				
32	เพลงที่มีการบรรเลงเริ่มจากจังหวะช้าจนถึงจังหวะเร็ว เรียกว่าเพลงอะไร				
33	เพลงไทยประเภทใดขับร้องง่ายที่สุด				
34	เสียงใดเรียกว่าเสียงประสานจากการร้อง				

ที่	ข้อความ	R (ค่าคะแนน ความคิดเห็น)			ข้อ เสนอแนะ เพิ่มเติม
		- 1	0	1	
35	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงดวงพระธาตุให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด				
36	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงปิ่นดั่งนอกลให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด				
37	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงนาคราชให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด				
38	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงเงินขวัญอ่อนให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด				
39	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงแขกบรเทศให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด				
40	การสร้างลวดลายในการขับร้องเพลงไทย ในการฝึกปฏิบัตินั้น สิ่งสำคัญคือข้อใด				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ) ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

ผลการตรวจสอบคุณภาพ (การหาค่า IOC)

แบบทดสอบก่อนเรียน เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

โดยผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

1. โปรดกรณาศึกษารายละเอียดแบบทดสอบเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของท่าน
4. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
5. ค่า -1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
ค่า 0 หมายถึง ข้อคำถามไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรง หรือสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่
ค่า 1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ตรงหรือสอดคล้องกับเนื้อหาเป็นอย่างยิ่ง
4. ถ้าท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ในตารางที่ตรงกับช่อง -1 หรือ 0 โปรดให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะ

ที่	ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC
		1	2	3	
1	ตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหมายเลข 1 2 3 เรียกว่า	1	0	1	0.5
2	ตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหมายเลข 4 5 6 เรียกว่า	1	1	1	1
3	ตำแหน่งของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงหมายเลข 7 8 9 เรียกว่า	1	1	1	1
4	เพลงเพลงเดียวกัน มีอัตราจังหวะ สามชั้น, สองชั้น, ชั้นเดียว เรียกว่าเพลงประเภทใด	1	1	1	1
5	จังหวะหมายถึงอะไร	1	1	1	1
6	การดำเนินทำนองอย่างสม่ำเสมอของเพลงเรียกตามหลักของการ ขับร้องว่าอย่างไร	1	1	1	1
7	คำว่า “ทอด” ในศัพท์สังคีตหมายถึงข้อใด	1	0	1	0.5
8	การร้องจบท่อนหนึ่งแล้วดนตรีบรรเลงรับ และเมื่อรับจบแล้วร้อง จะร้องต่อสลับกันไปจนจบเพลงลักษณะเช่นนี้ตรงกับข้อใด	1	1	1	0.5
9	การพูดมีลักษณะเป็นเสียง สูง - ต่ำ เรียกว่า เสียงอะไร	1	1	1	1
10	“หน้าทับ” หมายถึงเครื่องดนตรีใดต่อไปนี้	0	1	1	1
11	ข้อใดเป็นความแตกต่างของการขับร้องเพลงไทย และเพลงสากล	1	1	1	1
12	ข้อใดมีเสียงดังมากที่สุด	1	0	1	0.5

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC
		1	2	3	
13	ข้อใดเป็นเสียงที่เกิดจากคนสร้างขึ้น	1	1	1	1
14	ข้อใด ไม่ใช่ เครื่องประกอบจังหวะ	1	0	1	0.5
15	ข้อใดเป็นลักษณะเสียงผู้ชาย	1	1	1	1
16	จังหวะชั้นเดียว มีลักษณะอย่างไร	1	1	1	1
17	การออกเสียงตามทำนองโดยไม่มีเนื้อร้อง เรียกว่าอะไร	0	1	1	0.5
18	ข้อใด ไม่ใช่ เทคนิคการขับร้องเพลงไทย	1	1	1	1
19	เครื่องดนตรีในข้อใดที่เกี่ยวข้องกับ "หน้าทับ"	1	1	1	1
20	เสียงของเด็กแตกต่างจากเสียงของผู้ใหญ่อะไร	1	1	1	1
21	การร้องเพลงที่ไม่ตรงตามจังหวะ จะทำให้บทเพลงเป็นอย่างไร	1	1	1	1
22	เพลงไทยสากลแตกต่างจากเพลงไทยเดิมตรงไหน	0	1	1	0.5
23	ข้อใดไม่ใช่ประเภทของการขับร้องเพลงไทย	1	1	1	1
24	วิธีการนักร้องเพลงไทยให้เหมาะสมควรปฏิบัติอย่างไร	1	1	1	1
25	ผู้ที่ขับร้องเพลงไทยได้ดีต้องฝึกฝนในข้อใดให้มากที่สุด	1	1	1	1
26	ขณะร้องเพลงไทยเดิม ผู้ร้องควรจะปฏิบัติอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด	1	1	1	1
27	เอกลักษณ์สำคัญของเพลงไทยเดิมคือข้อใด	1	1	1	1
28	ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องในเรื่องของการขับร้อง	1	1	1	1
29	เพลงอัตราจังหวะใดที่เอื้อนเสียงยาวที่สุด	1	1	1	1
30	เพลงไทยที่มีจังหวะฉิ่งตีดัง ฉิ่ง ฉิ่ง ฉับ คือเพลงอะไร	0	1	1	0.5
31	“เป็นการทอดเสียงให้ยาวเลื่อนไหวไปแล้ว เน้นจากเสียงต่ำไปสูงขึ้น เรื่อย ๆ ไม่ขยับคอเลย” เรียกกลวิธีการขับร้องลักษณะนี้ว่า	1	0	1	0.5
32	เพลงที่มีการบรรเลงเริ่มจากจังหวะช้าจนถึงจังหวะเร็ว เรียกว่าเพลงอะไร	1	1	1	1
33	เพลงไทยประเภทใดขับร้องง่ายที่สุด	1	1	1	1
34	เสียงใดเรียกว่าเสียงประสานจากการร้อง	1	1	1	1
35	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงดวงพระธาตุให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด	1	1	1	1

ที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC
		1	2	3	
36	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงปี่นตลิ่งนอกให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด	1	1	1	1
37	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงนาคราชให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด	1	1	1	1
38	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงจันทน์อ่อนให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด	1	1	1	1
39	กลวิธีทำเสียงเอื้อนเพลงแขกบรเทศให้ไพเราะควรทำเสียงอะไรมากที่สุด	1	1	1	1
40	การสร้างลวดลายในการขับร้องเพลงไทย ในการฝึกปฏิบัตินั้น สิ่งสำคัญคือข้อใด	1	1	1	1

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ) ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

ภาคผนวก ง

แบบตรวจสอบคุณภาพเอกสารประกอบการสอน (การหาค่า IOC)

แบบตรวจสอบคุณภาพเอกสารประกอบการสอน (ค่า IOC)

วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

โปรดกรณาศึกษารายละเอียดเอกสารประกอบการสอนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของท่าน และโปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดโดยกำหนดค่าดังนี้

ค่า - 1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

ค่า 0 หมายถึง ข้อคำถามไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรง หรือสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่

ค่า 1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ตรงหรือสอดคล้องกับเนื้อหาเป็นอย่างดี

ที่	รายการ	R (ค่าคะแนน ความคิดเห็น)			หมายเหตุ
		- 1	0	1	
1	เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร				
2	เนื้อหามีความถูกต้องและสมบูรณ์				
3	เนื้อหาตรงตามมาตรฐานด้านความรู้และด้านทักษะ				
4	การจัดเรียงลำดับเนื้อหามีความเหมาะสม				
5	สำนวนภาษามีความเหมาะสม				
6	ภาพประกอบชัดเจนตรงตามเนื้อหา				
7	สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม				
8	สามารถนำไปใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
9	มีคุณค่าและประโยชน์ต่อครูผู้สอนวิชาดนตรี				
10	มีคุณค่ากับวิชาดนตรีไทยสามารถนำไปบูรณาการกับวิชาอื่นได้อย่างหลากหลาย				

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ภาคผนวก จ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน
 วิชาดนตรี เรื่องการขับ ร้องเพลงไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

ที่	คะแนนก่อนเรียน (40 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (40 คะแนน)	ที่	คะแนนก่อนเรียน (40 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (40 คะแนน)
1	28	34	21	25	35
2	25	34	22	26	36
3	30	35	23	24	32
4	32	35	24	25	33
5	26	36	25	28	34
6	27	37	26	26	33
7	28	35	27	25	35
8	25	36	28	26	36
9	24	33	29	28	37
10	23	34	30	27	37
11	25	36	31	25	35
12	22	35	32	24	35
13	23	36	33	22	36
14	24	33	34	23	33
15	26	35	35	25	34
16	25	34	36	26	31
17	23	36	37	26	31
18	24	35	38	27	32
19	23	35	39	25	33
20	23	36	40	24	33
รวม				1013	1377

การหาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยใช้สูตรตามวิธีการของ Goodman, Fletchers และ Schneider (1980)

$$E.I = \frac{\text{คะแนนสอบหลังเรียน} - \text{คะแนนสอบก่อนเรียน}}$$

คะแนนเต็ม - คะแนนสอบหลังเรียน

$$E.I = \frac{34.42 - 25.32}{40.00 - 25.32}$$

$$= \frac{9.10}{14.68}$$

$$E.I = \frac{9.10}{14.68}$$

$$= 0.62$$

$$= 0.62$$

ภาคผนวก ฉ

เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

คำชี้แจง

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระศิลปะ เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ได้จัดทำแบบการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเจริญงอกงามทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ตามจุดประสงค์ของรายวิชาที่ได้กำหนดไว้

เนื้อหา ราย วิชา ศิลปะ (ดนตรี) เรื่องการขับร้องเพลงไทย จัดไว้ในเอกสารประกอบการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทั้งหมด 3 หน่วยการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

กำหนดวิชาดนตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

หน่วยที่	แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง	เวลาเรียน/ชม.
-	1. ปฐมนิเทศ	1
1	2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย	4
2	3. การขับร้องเพลงไทย	5
3	4. การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย	10
	รวมเวลาเรียน	20

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สอนนี้ มุ่งไปในทางให้เห็นวิชาดนตรีเรื่องการขับร้องเพลงไทย กับสภาพความเป็นจริงของสังคมไทยในปัจจุบัน โดยมีทฤษฎีต่างๆ เป็นพื้นฐานเบื้องต้น และเป็นส่วนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง หน่วยการเรียนรู้มีทั้งหมด 3 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย มี 5 สาระ

- แหล่งกำเนิดเสียง
- ความหมายคำว่าคีตศิลป์
- วัฒนธรรมและมารยาทการขับร้องเพลงไทย
- ประเภทการขับร้องเพลงไทย
- ศัพท์คีต

หน่วยที่ 2 การขับร้องเพลงไทย มี 5 สาระ

- การฝึกท่วงท่า
- การฝึกหายใจ
- การฝึกการฟัง
- การฝึกการออกเสียงเอื้อน
- การฝึกปฏิบัติตั้งจังหวะฉิ่ง

หน่วยที่ 3 ฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงไทย มี 5 สาระ

- เพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น
- เพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้น
- เพลงปิ่นตลิ่งนอก 2 ชั้น
- เพลงเงินขวัญอ่อน 2 ชั้น
- เพลงนาคราชชั้นเดียว

ตารางวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้

เรื่อง การขับร้องเพลงไทย

กิจกรรม	สาระเนื้อหา	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
สนทนา ทดสอบความรู้ ก่อนเรียน	- การปฐมนิเทศ	1. อธิบายกระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล
สนทนา,ปฏิบัติ กิจกรรม,แสดง ความคิดเห็น	- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับ ร้องเพลงไทย	2. แสดงความคิดเห็น รู้และบอกความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย
สนทนา,ปฏิบัติ กิจกรรม,แสดง ความคิดเห็น	- การขับร้องเพลงไทย	3. แสดงความคิดเห็น รู้และบอก พร้อม กับฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทยได้
สนทนา,ปฏิบัติ กิจกรรม,แสดง ความคิดเห็น	- ฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย	4. ร้องเพลง บอกความหมาย แสดง อารมณ์ และปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย ได้

โครงการสอน

วิชา ดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รวมทั้งหมด 20 ชั่วโมง

สัปดาห์ที่	ช.ม.ที่	เรื่อง	สาระเนื้อหา	จำนวน ชั่วโมง
1	1	- การปฐมนิเทศ	- การปฐมนิเทศ	1
			- การประเมินผลก่อนเรียน	
			- จุดประสงค์การเรียนรู้	
			- กระบวนการเรียนการสอน	
			- การวัดผล การประเมินผล	
2-3	4	ความรู้เบื้องต้น	- แหล่งกำเนิดเสียง	1
		เกี่ยวกับการขับร้อง	- ความหมายของคำว่าคีตศิลป์	1
		เพลงไทย	- วัฒนธรรมและมารยาทการขับร้อง	2
			เพลงไทย	
4-6	5	การขับร้องเพลงไทย	- การฝึกทำนอง	1
			- การฝึกหายใจ	1
			- การฝึกการฟัง	1
			- การฝึกการออกเสียงเอื้อน	1
			- การฝึกปฏิบัติจังหวะฉิ่ง	1
7-10	10	การฝึกปฏิบัติร้อง	- เพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น	2
		เพลงไทย	- เพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้น	2
			- เพลงปิ่นดลิ่งนอก 2 ชั้น	2
			- เพลงจีนขวัญอ่อน 2 ชั้น	2
			- เพลงนาคราชชั้นเดียว	2

วิธีการสอน

เอกสารประกอบการเรียนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้วิธีการสอน โดยมีลักษณะ ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจพื้นฐานด้านศิลปะ
2. เพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปะ มีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทยและรู้จักรักษาเพื่อเป็นมรดกสืบทอดต่อไป
3. เพื่อให้สามารถใช้ศิลปะพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพและรสนิยม
4. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานศิลปะได้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง และนำความรู้ความสามารถไปใช้ในชีวิตประจำวัน และบูรณาการกับวิชาในกลุ่มสาระอื่นได้

วิธีการปฏิบัติงาน

1. หลักการปฏิบัติ

1.1 ผู้สอน ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรการสอน คำอธิบายรายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้ แนวการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละบทเรียน เนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 นำเนื้อหา กับแผนการจัดการเรียนรู้มาประสมประสานให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน เพื่อให้มีความสุนทรีย์ เจตคติที่ดีต่องานศิลปะ และสามารถปฏิบัติได้ตามวุฒิภาวะของนักเรียน

1.3 สอนแบบสาธิต แนะนำ ชี้แนะ โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการเรียนการสอน

1.4 เตรียมตัว ทบทวนการปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ ถูกต้องก่อนนำไปสอน

1.5 จัดเตรียมอุปกรณ์การฝึกต่างๆ ให้อยู่ในสภาพดีใช้การได้ตลอดเวลา

1.6 จัดเตรียมใบความรู้ต่างๆ ตามแผนการจัดการเรียนรู้

2. สื่อและอุปกรณ์

- 2.1 เครื่องบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์หรือเครื่องวีดี
- 2.2 แถบบันทึกเสียงเพลงหรือ ซีดีเพลงและเสียงต่างๆ ตามแผนการจัดการเรียนรู้
- 2.3 แผนภูมิเพลงตามแผนการจัดการเรียนรู้
- 2.4 รูปภาพตามแผนการจัดการเรียนรู้
- 2.5 เครื่องดนตรีตามแผนการจัดการเรียนรู้
- 2.6 เอกสารประกอบการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้
- 2.7 แบบประเมินการสังเกต
- 2.8 แบบทดสอบความรู้ก่อนเรียน/หลังเรียน

3. นำเข้าสู่บทเรียน

- 3.1 อธิบายจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้
- 3.2 ดึงดูดความสนใจของนักเรียนด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถจะโยงเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนได้
- 3.3 ทบทวนความรู้เดิม โดยการทดสอบภาคปฏิบัติพร้อมกันเป็นกลุ่มหรือเดี่ยว เพื่อดูผลการเรียนที่เรียนมาแล้วหรือทดสอบทักษะพื้นฐานความสามารถทางด้านปฏิบัติการ
- 3.4 ใช้แบบทดสอบก่อนเรียน

4. ขั้นปฏิบัติการสอน

- 4.1 สอนทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ และสอดแทรกสิ่งที่เป็นสาระในขณะปฏิบัติ มีการพูดคุยซักถามตลอดเวลา และใช้สื่อควบคู่
- 4.2 ครูเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนเมื่อมีปัญหาในการเรียนรู้ฝึกปฏิบัติ และให้กำลังใจ แก้ไขข้อบกพร่อง ชมเชยเมื่อทำได้ถูกต้อง
- 4.3 ใช้การสอนแบบนักเรียนเป็นสำคัญ เน้นการสอนให้ฝึกปฏิบัติจริง โดยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเองหรือใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อฝึกให้เกิดทักษะเรียนรู้วิธีการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจและความชำนาญในที่สุด

5 ขั้นสรุป

- 5.1 อาจารย์ผู้สอนสรุปความถูกต้องและสาธิตให้ดูอีกครั้ง
- 5.2 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปความถูกต้องในการปฏิบัติ และเนื้อหาตามแผนการจัดการเรียนรู้

6. **ขั้นประเมินผลท้ายชั่วโมง**

- 6.1 ซักถามความเข้าใจของนักเรียนในชั่วโมงเรียน
- 6.2 ดูจากการเรียนรู้ การปฏิบัติเป็นกลุ่มหรือเดี่ยว
- 6.3 ทดสอบโดยการใช้แบบทดสอบ โดยให้เป็นไปตามจุดประสงค์ ของแผนการจัดการเรียนรู้
- 6.4 ใช้แบบสังเกต และคุณลักษณะนิสัยในตนเองของนักเรียน เช่น ความอดทน ความกระตือรือร้น ความละเอียดในการปฏิบัติ

7 **การบันทึกผลการสอน**

บันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ลงในแบบฟอร์มที่ได้จัดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกแผน

8 **กรณีประเมินผล**

ในกรณีที่ประเมินผลแล้วไม่เป็นไปตามข้อกำหนด หรือตามเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องทำการสอนซ่อมหรือโดยการพิจารณาดังต่อไปนี้

- 8.1 ทำการสอนซ่อมเสริมแล้วทดสอบ
- 8.2 ให้ไปฝึกใหม่แล้วกลับมาทำการทดสอบแก้ตัว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย
เรื่อง ปฐมนิเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เวลา 1 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานด้านศิลปะ ตามเอกสารประกอบการสอนเรื่อง การขับร้องเพลงไทย นักเรียนควรทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวการเรียนการสอน พร้อมทั้งแจ้งจุดประสงค์ เนื้อหาสาระวิธีการเรียน การปฏิบัติตนในระหว่างเรียน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักสูตร

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจจุดประสงค์ของกลุ่มวิชา คำอธิบายรายวิชาการปฏิบัติตนการวัดผลและประเมินผล วิชา ตลอดจนภาคเรียน เพื่ออธิบายแนวการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลตลอดภาคเรียนได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 แสดงเจตคติก่อนเรียนได้
- 3.2 บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ได้
- 3.3 อธิบายแผนการจัดการเรียนการสอนตลอดภาคเรียนได้
- 3.4 ทราบผลการประเมินเด็กก่อนการเรียนการสอน

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 การปฐมนิเทศ
- 4.2 การประเมินผลก่อนเรียน
- 4.3 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 4.4 แผนการจัดการเรียนการสอนตลอดภาคเรียน
- 4.5 แผนการประเมินตลอดภาคเรียน

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.1 นักเรียนรับฟังคำชี้แจงจากครู

5.1.1 ก่อนที่จะเรียนนักเรียน และครูควรทำความรู้จักกัน พูดยุ้ยซักถามในเรื่องต่างถึง สิ่งที่จะต้องทราบและปฏิบัติได้หลังจากที่เรียนจบเนื้อหาในวิชานี้

5.1.2 ในการเรียนการสอนนักเรียนจะต้องรู้ระบบการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามข้อตกลงระหว่างนักเรียน กับครู ทั้งนี้เพื่อให้ได้ทราบ เรื่อง ที่จะเรียนตามจุดประสงค์ของการเรียน วิธีการเรียน ตลอดจนวิธีการในการวัดผลประเมินผล ตามสภาพจริง ตลอดภาคเรียน

ขั้นดำเนินการสอน

5.2 นักเรียน และครูร่วมสนทนาเกี่ยวกับการเรียน โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะ วิธีการ กระบวนการ เพื่อแสดงให้เห็นความสามารถของผู้เรียน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและ สังคม

5.3 นักเรียนรับรู้ โครงการสอนของครูกว่า ๆ ซึ่งจัดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ และแนว การสอน การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดภาคเรียน

5.4 นักเรียนและครูร่วมอภิปรายแผนการจัดการเรียนรู้ ตามโครงการสอน ซึ่งมี รายละเอียดของเนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียน จุดประสงค์ ระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละเรื่อง ตลอดจนการ วัดผลและประเมินผลตามสภาพเป็นจริง

ขั้นสรุป

5.5 นักเรียนและครูร่วมสรุปวิธีการเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ และ นักเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบในการเรียน มีความตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน มีความประหยัด มีความสามัคคีกับผู้ร่วมชั้นเรียน

5.6 นักเรียน และครูร่วมกันสรุปว่า การเรียนวิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย ถ้า นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนแล้ว และมีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนร่วมงานจะทำให้เรียนอย่าง มีความสุข และทำให้เกิดความภาคภูมิใจและสามารถนำความรู้จากที่เรียน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. สื่อการเรียนการสอน

- 6.1 แบบประเมินเจตคติก่อนเรียน (อยู่ในภาคผนวก)
- 6.2 แบบประเมินพฤติกรรมด้านดนตรีก่อนเรียน
- 6.3 เอกสาร โครงการสอน

7. การวัดผลและประเมินผล

- 7.1 วัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อ 3
- 7.2 วิธีวัดผลและประเมินผล
 - 7.2.1 โดยการตรวจแบบประเมินเจตคติก่อนเรียน
 - 7.2.2 โดยการตรวจพฤติกรรมด้านดนตรี
 - 7.2.3 โดยการสังเกตการอภิปราย และสนทนาร่วม
- 7.3 นักเรียนทำแบบประเมินเจตคติ แบบประเมินพฤติกรรมด้านดนตรี และร่วมอภิปรายอย่างมีความสุขจัดว่าผ่านเกณฑ์

บันทึกผลหลังสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(นางกมลพร ขาวนวล)

ครูผู้สอน

แบบประเมินผลก่อนเรียน

วิชาดนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย
เรื่อง ปฐมนิเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

คำสั่ง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความรู้ความเข้าใจด้านดนตรีของนักเรียน

ชื่อ.....นามสกุล..... เลขที่.....ชั้น.....

ลำดับที่	รายการ	ความคิดเห็น				หมายเหตุ
		ดีมาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยได้เรียนเลย	
1	นักเรียนมีความรู้พื้นฐานทั่วไปของการฟังเพลง					
2	นักเรียนมีความรู้พื้นฐานด้านการร้องเพลง					
3	นักเรียนมีความรู้พื้นฐานทั่วไปของดนตรีไทย					
4	นักเรียนมีความรู้ด้านดนตรีพื้นบ้านไทย					
5	นักเรียนมีความรู้ด้านการขับร้องเพลงไทย					
6	นักเรียนมีความรู้ด้านขับร้องเพลงสากล					
7	นักเรียนมีความรู้ด้านการปฏิบัติดนตรีไทย					
8	นักเรียนมีความรู้ด้านการปฏิบัติดนตรีสากล					
9	นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเพลงไทยเดิม					
10	นักเรียนมีความรู้ในด้านหลักของการฟังเพลงไทยเดิม					

แบบประเมินเจตคติก่อนเรียนและหลังเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกในการเรียนวิชา คนตรี เรื่อง การขับร้องเพลงไทย โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงในตารางในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด ไม่ต้องเขียนชื่อ ผลของการตอบไม่มีผลต่อคะแนนของนักเรียน

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่แน่ใจ
1	นักเรียนมีความพอใจของบรรยากาศภายในห้องเรียน				
2	การเรียนวิชาคนตรีเรื่อง การขับร้องเพลงไทย นักเรียนมีความสนุกสนาน				
3	เมื่อนักเรียนได้ศึกษาวิชานี้แล้ว ทำให้เกิดการผ่อนคลายความตึงเครียด				
4	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำให้นักเรียนเกิดความสามัคคี				
5	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์				
6	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำให้เกิดการกระตือรือร้น				
7	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำให้มีความอดทนและพยายาม				
8	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี				
9	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำให้เกิดความกล้าแสดงออก				
10	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์				
11	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา สามารถทำให้ห่างไกลอบายมุข				
12	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา สามารถทำให้เป็นคนอ่อนน้อม				
13	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำให้เป็นคนมีระเบียบวินัย				
14	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำให้เป็นคนมีสัมมาคารวะ				
15	เมื่อนักเรียนได้ศึกษา ทำให้นักเรียนได้มองเห็นคุณค่าในเรื่องของคนตรีไทยในปัจจุบัน				

แบบประเมินจิตพิสัยในการขับร้องเพลงไทย (แบบประเมินสังเกตพฤติกรรม)

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ชั้น	หัวข้อประเมิน/คะแนน						หมายเหตุ
			ตรงต่อเวลา	ความตั้งใจ	ความรับผิดชอบ	ความร่วมมือ	กิจกรรมกลุ่ม	รวมคะแนน	
			1	1	1	1	1	5	
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									
18									

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

วิชาดนตรี เรื่องการขึงร้องเพลงไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขึงร้องเพลงไทย

เวลา 4 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การฝึกขึงร้องเพลงไทยผู้เรียนจะต้องมีความรู้และทักษะขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เพราะการขึงร้องเพลงไทยมีลักษณะเฉพาะซึ่งเป็นแบบแผนมานาน จนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน ควรที่จะศึกษาและปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อเป็นการอนุรักษ์ละสืบทอดศิลปะการขึงร้องเพลงไทย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

แสดงความคิดเห็น รู้ และบอก ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขึงร้องเพลงไทย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 นักเรียนสามารถบอกแหล่งกำเนิดเสียงได้
- 3.2 นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำว่า คีตศิลป์ได้
- 3.3 นักเรียนสามารถอธิบายวัฒนธรรมและมารยาทการขึงร้องได้
- 3.4 นักเรียนสามารถอธิบายประเภทของการขึงร้องเพลงไทยได้
- 3.5 นักเรียนสามารถอธิบายศัพท์สังคีตในการขึงร้องเพลงไทยได้

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 แหล่งกำเนิดของเสียง
- 4.2 ความหมายของคำว่า คีตศิลป์
- 4.3 วัฒนธรรมและมารยาทการขึงร้องเพลงไทย
- 4.4 ประเภทของการขึงร้องเพลงไทย
- 4.5 ศัพท์สังคีต

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ 1 แหล่งกำเนิดของเสียง

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบและให้นักเรียนทำแบบทดสอบประเมินผลก่อนการเรียนรู้

ขั้นดำเนินการสอน

5.2 ให้นักเรียนเปิดเอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 1 เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย

5.3 ให้นักเรียนลองทำเสียงต่างๆ เสียงดัง เสียง เบา เสียงสั้น เสียง ยาว แล้วพุดคุยถึงทำไมเราจึงมีเสียงต่างๆ เหล่านั้นเกิดขึ้นได้

5.4 ครูให้นักเรียนดูแผนภาพของคลื่นเสียง (ภาพที่ 1) ครูสนทนาให้นักเรียนซักถามถึงภาพคลื่นเสียง แล้วให้ลองทำเสียงสั้น – ยาวตามลักษณะของคลื่น ให้นักเรียนสำรวจว่าส่วนไหนของร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงในขณะที่เราทำเสียง

5.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกตามความเข้าใจว่าเสียงคืออะไร ทำไมจึงเกิดเสียงขึ้นมาได้

5.6 ครูสนทนากับนักเรียน ถึงความหมายเกี่ยวกับเสียง การพัฒนาของเสียง การเกิดขึ้นของเสียง

5.7 ให้นักเรียนดูแผนภาพ การเปล่งเสียงสูง และการเปล่งเสียงต่ำ (ภาพที่ 2 ,3) แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกถึงความแตกต่างระหว่างภาพ 2 ภาพ

5.8 ให้นักเรียนดูแผนภาพแสดงอวัยวะสำคัญบางส่วนที่ใช้ในการออกเสียง (ภาพที่ 4) สนทนาเกี่ยวกับในภาพที่เห็น ถึงอวัยวะต่างๆภายในภาพ

5.9 ให้นักเรียนต่างสำรวจอวัยวะในการออกเสียงซึ่งกันและกัน ลองออกเสียงและพุดในลักษณะและสังเกตว่ามีอะไรเกิดขึ้น ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

5.10 ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่พุดจาตีเสียงไพเราะ และเสียงไม่ไพเราะในห้องเรียนหรือรอบๆ ตัวนักเรียนที่เคยพบ เสียงบุคคลต่างๆ ไป เสียงครู เสียงนักร้องต่างๆ แล้วเปรียบเทียบเสียงเหล่านั้นว่าดี ไม่ดีอย่างไร นักเรียนต้องการจะเป็นเช่นไร

5.11 ครูให้นักเรียนบอกถึงบุคคลที่มีอาชีพการใช้เสียงทำงาน และให้นักเรียนดูภาพของบุคคลบางคนที่ใช้เสียงในการทำงาน เช่น ครู นักร้อง หรือนักพุด แล้วถามถึงลักษณะของเสียงของบุคคลเหล่านั้น

5.12 ให้นักเรียนตอบคำถามถ้านักเรียนอยากมีเสียงในการทำงานควรจะต้องทำอย่างไร

ขั้นสรุป

5.13 นักเรียนช่วยกันบอกถึงที่มาของเสียงการเกิดเสียงอีกครั้ง โดยครูอธิบายเพิ่มเติม

ชั่วโมงที่ 2 ความหมายของคำว่า คีตศิลป์, วัฒนธรรมและมารยาทการขับร้องเพลงไทย

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.14 ให้นักเรียนเปิดเอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 1 เรื่องความหมายของคำว่า คีตศิลป์, วัฒนธรรมและมารยาทของการขับร้องเพลงไทย

ขั้นดำเนินการสอน

- 5.15 นักเรียน และครู อภิปรายความหมายของคำว่า คีตศิลป์
- 5.16 ให้นักเรียนวิเคราะห์คำว่า คีตะ และ ศิลปะ
- 5.17 นักเรียน และครู อภิปรายเรื่องวัฒนธรรมและมารยาทการขับร้องเพลงไทย
- 5.18 ให้นักเรียนเสนอแนะและปฏิบัติตาม

ขั้นสรุป

- 5.19 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาและบททวน

ชั่วโมงที่ 3-4 ประเภทของการขับร้องเพลงไทยและศัพท์สังคีต

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.20 ให้นักเรียนเปิดเอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 1 เรื่องประเภทของการขับร้องเพลงไทย

ขั้นดำเนินการสอน

- 5.21 ให้นักเรียนศึกษาเรื่องประเภทของการขับร้องเพลงไทยในเอกสารประกอบการสอน
- 5.22 ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายประเภทของการขับร้องเพลงไทย
- 5.23 ครูเปิดแถบบันทึกเสียงขับร้องเพลงประเภทต่าง ๆ ให้นักเรียนสังเกตและจำแนกประเภทให้ถูกต้อง
- 5.24 ให้นักเรียนศึกษาศัพท์สังคีตในเอกสารประกอบการสอน
- 5.25 ครูนำแผนภูมิศัพท์สังคีต ดัดบนกระดานหน้าชั้นเรียน
- 5.26 ครูซักถามความรู้ทั้งหมดให้นักเรียนตอบปากเปล่า
- 5.27 ครูให้นักเรียนฝึกวิธีการร้องที่เกี่ยวกับศัพท์สังคีต

5.28 ทดสอบนักเรียนทีละกลุ่ม ทีละคนในการร้องที่เกี่ยวข้องกับศัพท์สังคิต

ขั้นสรุป

5.29 นักเรียนและครูช่วยกันสรุปเรื่อง ประเภทของเพลงไทย และศัพท์สังคิตในการขับร้องเพลงไทย

6. สื่อการเรียนการสอน

- 6.1 เอกสารประกอบการสอนดนตรีเรื่องการขับร้องเพลงไทย
- 6.2 แผ่นภาพคลื่นเสียง
- 6.3 แผ่นภาพการเปรียบเทียบเสียงสูงและเสียงต่ำ
- 6.4 แผ่นภาพอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง
- 6.5 ภาพของบุคคลที่มีอาชีพในการใช้เสียง
- 6.6 ใบงาน

7. การวัดผลประเมินผล

7.1 สิ่งที่จะวัด

- 7.1.1 วัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อ 3
- 7.1.2 พฤติกรรมขณะเรียน

7.2 เครื่องมือวัด

- 7.2.1 ใบงาน
- 7.2.2 แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ
- 7.2.3 แบบสังเกตพฤติกรรม

7.3 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

7.3.1 เกณฑ์การวัดแบบทดสอบ

ได้คะแนน	8 – 10	ระดับผลคะแนน	ดีมาก
ได้คะแนน	6 – 7	ระดับผลคะแนน	ดี
ได้คะแนน	4 – 5	ระดับผลคะแนน	พอใช้
ได้คะแนน	ต่ำกว่า 4	ระดับผลคะแนน	ไม่ผ่านเกณฑ์

7.3.2 เกณฑ์การวัดผลแบบสังเกตพฤติกรรม

ได้คะแนน	5	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
ได้คะแนน	4	ระดับคุณภาพ	ดี

ได้คะแนน	3	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ได้คะแนน	1-2	ระดับคุณภาพ	ควรปรับปรุง

7.4 เกณฑ์การประเมิน

7.4.1 นักเรียนได้คะแนนด้านแบบทดสอบไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

7.4.2 นักเรียนได้คะแนนด้านแบบสังเกตพฤติกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

บันทึกหลังสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(นางกมลพร ขาวนวล)

ครูผู้สอน

แบบทดสอบ

หน่วยที่ 1

เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย

คำชี้แจง

แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดน่าจะมีเสียงต่ำ
 - ก. เสียงเด็ก
 - ข. เสียงนกร้อง
 - ค. เสียงก้อนหินตกน้ำ
 - ง. เสียงร้องไห้
2. เสียงเกิดจากอะไร
 - ก. การสั่นสะเทือนของวัตถุ
 - ข. การตะโกน
 - ค. การตีกลอง
 - ง. การพูด
3. ข้อใดเป็นอวัยวะในการออกเสียง
 - ก. ริมฝีปาก
 - ข. ปลายลิ้น
 - ค. ช่องคอ
 - ง. ถูกทุกข้อ
4. ข้อใดไม่ใช่อวัยวะในการออกเสียง
 - ก. ช่องจมูก
 - ข. ช่องท้อง
 - ค. ช่องคอ
 - ง. ช่องปาก

5. บุคคลที่มีเสียงไพเราะน่าฟังกังวานน่าจะประกอบอาชีพอะไร
 - ก. แม่ค้า
 - ข. นักร้อง
 - ค. นักเลง
 - ง. นักพูด
6. อาชีพครุณ่าจะมีเสียงลักษณะอย่างไร
 - ก. เสียงเล็กแหลม
 - ข. เสียงแหบ
 - ค. เสียงอบอุ่นน่าฟัง
 - ง. เสียงกังวาน
7. ถ้านักเรียนสามารถใช้เสียงในการพูดได้ดีและถูกต้องควรประกอบอาชีพอะไร
 - ก. นักประกาศข่าว
 - ข. ช่างภาพ
 - ค. ตำรวจ
 - ง. นักร้อง
8. เมื่อได้ยินเสียงกลองดังจะทำให้เกิดความรู้สึกอย่างไร
 - ก. ตื่นเต้น
 - ข. เหงา
 - ค. โศกเศร้า
 - ง. สนุกสนาน
9. ข้อใดเป็นคุณลักษณะของเสียง
 - ก. หนัก เบา ใหญ่ เล็ก
 - ข. ดัง เบา ทุ้ม แหลม
 - ค. บาง หนา สั้น ยาว
 - ง. หนัก สั้น ยาว แหลม
10. ข้อใดเป็นเสียงที่เกิดจากธรรมชาติ
 - ก. เสียงลม
 - ข. เสียงของตก
 - ค. เสียงนกร้อง
 - ง. เสียงเดิน

11. ข้อใดเป็นเสียงมนุษย์
- ก. เสียงกลอง
 - ข. เสียงร้องเพลง
 - ค. เสียงไก่ขัน
 - ง. เสียงน้ำไหล
12. เสียง “เจี๊ยก เจี๊ยก” น่าจะเป็นเสียงของอะไร
- ก. ห่าน
 - ข. ชะนี
 - ค. ลิง
 - ง. ค่าง
13. ถ้านักเรียนได้ยินเสียง “ซึก ซัก” คาดว่าน่าจะเป็นเสียงของอะไร
- ก. เสียงแตรรถ
 - ข. เสียงรถไฟแล่น
 - ค. เสียงเครื่องจักร
 - ง. เสียงน้ำตก
14. เสียงฝนตกดัง
- ก. ซ่า ซ่า
 - ข. ชู่ ชู่
 - ค. จัก จัก
 - ง. โครม โครม
15. เสียงคนทะเลาะกันน่าจะเป็นเสียงอย่างไร
- ก. เสียงดังรุนแรง
 - ข. เสียงเบาเบา
 - ค. เสียงนุ่มนุ่ม
 - ง. เสียงตะโกน
16. ข้อใดเป็นเสียงประเภทเดียวกัน
- ก. เสียงร้องเพลง กับ เสียงไก่ขัน
 - ข. เสียงนกร้อง กับ เสียงร้องไห้
 - ค. เสียงลม กับ เสียงฝนตก
 - ง. เสียงน้ำไหล กับ เสียงแตรรถ

17. ถ้านักเรียนเป็นหนู นักเรียนจะส่งเสียงร้องอย่างไร

- ก. อู๊ด อู๊ด
- ข. ก๊าบ ก๊าบ
- ค. โส่ง โส่ง
- ง. เจี้ยก เจี้ยก

18. ถ้าสุนัขโคนตีจะส่งเสียงอย่างไร

- ก. บ๊อ ก บ๊อ ก
- ข. เอ็ง เอ็ง
- ค. โส่ง โส่ง
- ง. อู๊ด อู๊ด

19. ข้อใดเป็นเพลงพระราชนิพนธ์

- ก. เพลงไกลสรุ่ง
- ข. เพลงจินขวัญอ่อน
- ค. เพลงค่าน้ำนม
- ง. เพลงดวงพระธาตุ

20. ข้อใดไม่ใช่เพลงไทยเดิม

- ก. เพลงนาคราช
- ข. เพลงมอญคู่ดาว
- ค. เพลงอุทยานดอกไม้
- ง. เพลงจินขวัญอ่อน

เฉลยคำตอบ

หน่วยที่ 1

เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขับร้องเพลงไทย

1. ค. เสียงก้องหินตกน้ำ
2. ก. การสั่นสะเทือนของวัตถุ
3. ง. ถูกทุกข้อ
4. ข. ช่องท้อง
5. ข. นักร้อง
6. ค. เสียงอบอุ่นน่าฟัง
7. ก. นักประกาศข่าว
8. ก. ตื่นเต้น
9. ก. หน้า เขา ใหญ่ เล็ก
10. ก. เสียงลม
11. ข. เสียงร้องเพลง
12. ค. ลิง
13. ข. เสียงรถไฟแล่น
14. ก. ซ่า ซ่า
15. ก. เสียงดังรุนแรง
16. ค. เสียงลม กับ เสียงฝนตก
17. ก. อู้ด อู้ด
18. ข. เอ็ง เอ็ง
19. ก. เพลงไก่ลี้รุ่ง
20. ค. เพลงอุทยานดอกไม้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

วิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยที่ 2 การขับร้องเพลงไทย

เวลา 5 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเตรียมตัวก่อนการขับร้องเพลงไทยเป็นการสร้างความพร้อม ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่การฝึกทำนอง การฝึกหายใจ การฝึกการฟัง การฝึกออกเสียง และการฝึกปฏิบัติที่จังหวะหนึ่ง เพื่อให้สามารถขับร้องเพลงไทยได้ถูกต้องและเกิดความไพเราะ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

แสดงความคิดเห็น รู้ และบอก พร้อมกับฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทยได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติทำนองที่ถูกต้องในการขับร้องเพลงไทยได้
- 3.2 นักเรียนสามารถฝึกการหายใจได้ตามวิธีที่ถูกต้อง
- 3.3 นักเรียนสามารถจำแนกเสียงของการฝึกสอดประสานการรับฟังได้
- 3.4 นักเรียนสามารถเปล่งเสียงที่เป็นเสียงเอื้อนได้ถูกต้อง
- 3.5 นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะหนึ่งได้

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 การฝึกทำนอง
- 4.2 การฝึกหายใจ
- 4.3 การฝึกการฟัง
- 4.4 การฝึกการออกเสียงเอื้อน
- 4.5 การฝึกปฏิบัติจังหวะหนึ่ง

5. กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั่วโมงที่ 1 การฝึกทำนอง

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.1 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบและให้นักเรียนทำแบบทดสอบประเมินผลก่อนการเรียนรู้ หน่วยที่ 2

5.2 ให้นักเรียนเปิดเอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 2 เรื่องการฝึกทำนอง
ขั้นดำเนินการสอน

5.3 ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในการนั่งลักษณะต่าง ๆ และให้นักเรียนยกตัวอย่าง เช่น การนั่งกราบไหว้ และพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ จนถึงการนั่งขับร้องเพลงไทยที่สวยงามและเหมาะสม

5.4 ครูสนทนาถึงทำนองในการขับร้องเพลงไทย

5.5 แบ่งกลุ่มนักเรียนชายและนักเรียนหญิงให้นักเรียนหญิงฝึกปฏิบัติทำนองในการขับร้องเพลงไทยที่สวยงามและถูกแบบแผน ทั้งการนั่งเก้าอี้ขับร้องโดยให้นักเรียนกลุ่มอื่นช่วยกันอภิปรายและแนะนำ ครูคอยแก้ไขทำนองให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

5.6 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงการนั่งขับร้องเพลงไทย

ชั่วโมงที่ 2 การฝึกหายใจ

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.7 ให้นักเรียนเปิดเอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 2 เรื่องการฝึกการหายใจ

ขั้นดำเนินการสอน

5.8 ครูและนักเรียนสนทนาถึงวิธีการหายใจในการขับร้องเพลงไทย

5.9 ครูอธิบายพร้อมสาธิตวิธีการฝึกหายใจ ให้นักเรียนปฏิบัติตาม

5.10 ให้นักเรียนยืนหรือนั่งตัวตรง ศีรษะตั้งตรงมือทั้งสองข้างเท้าสะเอวให้นิ้วอุ้งบริเวณ
ซี่โครงบริเวณสะเอว

5.11 ให้นักเรียนสูดลมหายใจเข้าลึก ๆ ใ้หน้าท้องพองออกมาแล้วกักลมไว้ครู่หนึ่ง

5.12 ให้นักเรียนผ่อนลมออกช้า ๆ เป็น ซซซซ.....ค่อยๆแกว่งท้องลง

5.13 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการทำพร้อมการฝึกหายใจให้ได้ยาวนานตามเวลาที่กำหนด
และให้นักเรียนปฏิบัติให้ถูกต้องอยู่เสมอจนเป็นนิสัย

ขั้นสรุป

5.14 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาและฝึกการหายใจ

ชั่วโมงที่3-4 ประเภทของการขับร้องเพลงไทยและศัพท์สังคีต

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.15 ให้นักเรียนเปิดเอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 2 เรื่องการฝึกการหายใจ

ขั้นดำเนินการสอน

5.16 ฝึกโสตประสาทจากการฟังเสียงเครื่องดนตรีให้นักเรียนจำแนกระดับเสียงสูง-ต่ำและจำแนกลักษณะต่าง ๆ ของทำนองสั้น ๆ

5.17 อธิบายและสาธิตการเปล่งเสียงตั้งแต่ระดับกลาง สูง

5.18 ให้นักเรียนปฏิบัติการเปล่งเสียงเปล่าตั้งแต่ระดับต่ำ กลาง สูง ตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้

ตรงตามมาตรฐานเสียงดนตรีไทย

5.19 อธิบายและสาธิตการเปล่งเสียงเปล่าลักษณะเสียงทุ้มเสียงให้นักเรียนปฏิบัติตาม

5.20 อธิบายและสาธิตวิธีการฝึกทำเสียงที่ใช้ในการเอื้อน

5.21 ให้นักเรียนฝึกทำเสียงที่ใช้ในการเอื้อนให้ถูกต้องชัดเจน

5.22 ทบทวนสรุป

5.23 ทดสอบจากการฝึกปฏิบัติเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล

ขั้นสรุป

5.24 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาการฝึกการฟัง, และการทำเสียงเอื้อน

ชั่วโมงที่5 การฝึกปฏิบัติการตีจังหวะฉิ่ง

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.25 ครูให้นักเรียนเปิดเอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 2 เรื่องการฝึกปฏิบัติตีจังหวะฉิ่ง

ขั้นดำเนินการสอน

5.26 ให้นักเรียนช่วยกันบอกรูปร่างลักษณะของฉิ่งที่ครูตี ครูแนะนำเพิ่มเติม

5.27 ครูตีฉิ่งให้นักเรียนฟังและดูให้นักเรียนสังเกตลักษณะการตี การจับฉิ่ง และเสียงฉิ่งที่

ได้ยิน

5.28 ให้นักเรียนใช้มือทำทำเลียนแบบฉิ่ง แล้วลองตีให้ใช้เสียงนักเรียนดังแทนเสียงฉิ่ง

5.29 แบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วแจกฉิ่งของจริงให้นักเรียนลองหัดตี

5.30 ครูแสดงทำนองและการจับฉิ่งที่ถูกวิธีให้นักเรียนปฏิบัติตาม โดยครูช่วยเหลือ

5.31 ให้แต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติการตีฉิ่งโดยช่วยเหลือแนะนำและมีครูคอยดูแลช่วยเหลือ

เพิ่มเติม

5.32 ให้นักเรียนออกมาแสดงวิธีตีฉิ่งหน้าห้องให้นักเรียนในชั้นที่เหลือสังเกตและวิจารณ์การตีฉิ่งของแต่ละคน ครูแนะนำเพิ่มเติม ถึงการตีฉิ่ง ทำนองที่ถูกต้อง

5.33 ให้ทุกคนผลัดเปลี่ยนกันตีฉิ่งจนปฏิบัติได้ดีขึ้น

5.34 ครูแนะนำเพิ่มเติมและสาธิตวิธีตีฉิ่งแบบอื่น ๆ เช่น การตี ฉิ่ง-ฉับ, ฉิ่ง ฉิ่ง ฉับ, ฉิ่ง ฉิ่ง ฉิ่ง, และ ฉับ ฉับ ฉับ

ขั้นสรุป

5.35 ครูเปิดเพลงไทยทำนองช้า ๆ แล้วลองให้นักเรียนตีฉิ่ง ครอบปฏิบัติด้วย

6. สื่อการเรียนการสอน

6.1 เอกสารประกอบการสอนดนตรีเรื่องการขับร้องเพลงไทย

6.2 เครื่องดนตรี(ระนาดเอก)

6.3 ฉิ่ง

6.4 เครื่องเล่นแผ่นวีซีดี

7. การวัดผลประเมินผล

7.1 สิ่งที่จะวัด

7.1.1 วัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อ 3

7.1.2 พฤติกรรมขณะเรียน

7.2 เครื่องมือวัด

7.2.1 ใบงาน

7.2.2 แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ

7.2.3 แบบสังเกตพฤติกรรม

7.3 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

7.3.1 เกณฑ์การวัดแบบทดสอบ

ได้คะแนน	8 – 10	ระดับผลคะแนน	ดีมาก
ได้คะแนน	6 – 7	ระดับผลคะแนน	ดี
ได้คะแนน	4 – 5	ระดับผลคะแนน	พอใช้
ได้คะแนน	ต่ำกว่า 4	ระดับผลคะแนน	ไม่ผ่าน

เกณฑ์

7.3.2 เกณฑ์การวัดผลแบบสังเกตพฤติกรรม

ได้คะแนน	5	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
ได้คะแนน	4	ระดับคุณภาพ	ดี
ได้คะแนน	3	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ได้คะแนน	1-2	ระดับคุณภาพ	ควรปรับปรุง

7.4 เกณฑ์การประเมิน

7.4.1 นักเรียนได้คะแนนด้านแบบทดสอบไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

7.4.2 นักเรียนได้คะแนนด้านแบบสังเกตพฤติกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

บันทึกหลังสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(นางกมลพร ขาวนวล)

ครูผู้สอน

แบบทดสอบ

หน่วยที่ 2

เรื่อง การขับร้องเพลงไทย

คำชี้แจง

แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. เพลงไทยมีลักษณะอย่างไร
 - ก. มีเอื้อน
 - ข. ทำนองซ้ำ
 - ค. ทำนองค่อนข้างซ้ำ
 - ง. ทำนองซ้ำและเร็ว
2. วิธีการหายใจที่ถูกต้อง จะต้องเป็นอย่างไร
 - ก. หายใจเข้า พุงป่อง หายใจออก พุงป่อง
 - ข. หายใจเข้า พุงป่อง หายใจออก พุงยุบ
 - ค. หายใจเข้า พุงยุบ หายใจออก พุงป่อง
 - ง. หายใจเข้า พุงยุบ หายใจออก พุงยุบ
3. การที่เราได้ยินเสียงเพลงตามที่แตกต่างกัน แต่ไม่ได้สนใจว่าเป็นเพลงอะไรเป็นการฟังแบบใด
 - ก. ฟังแบบตั้งใจ
 - ข. ฟังแบบไม่ตั้งใจ
 - ค. ฟังแบบมีอารมณ์ร่วม
 - ง. ฟังเพลินๆ
4. การฟังแบบไหนถึงจะเรียกว่าตั้งใจฟัง
 - ก. ฟังเพลงแล้วร้องตาม
 - ข. ทำงานด้วยฟังเพลงด้วย
 - ค. เปิดวิทยุฟังเพลงแต่คุยกันเสียงดัง
 - ง. มีสมาธิในการฟัง

5. เสียงเอื้อนของเพลงไทยส่วนใหญ่ นักเรียนคิดว่าเป็นเสียงสระอะไร
- ก. อา
 - ข. เออ
 - ค. อี
 - ง. อิ
6. มารยาทในการขับร้องเพลงไทยเป็นอย่างไร
- ก. ยืนร้อง
 - ข. นั่งพับเพียบ
 - ค. ท่าที่ถนัดของคนร้อง
 - ง. นั่งคุกเข่า
7. การเอื้อนคืออะไร
- ก. การออกเสียงโดยไม่มีคำร้อง
 - ข. การออกเสียงเปล่าๆ
 - ค. การออกเสียงให้เป็นการทำนองไพเราะ
 - ง. การออกเสียงสระตามพยัญชนะ
8. เครื่องกำกับจังหวะที่ใช้ขับร้องเพลงไทยโดยไม่มีดนตรีมักเป็นเครื่องอะไร
- ก. ฉาบ
 - ข. ฉิ่ง
 - ค. กรับ
 - ง. โหม่ง
9. การขับร้องเพลงไทย นักเรียนเข้าใจว่าอะไร
- ก. ร้องอย่างมีระเบียบแบบแผนประณีต
 - ข. ร้องอย่างซำๆสละสลวย
 - ค. ร้องให้เกิดความงาม
 - ง. ร้องให้เกิดความไพเราะ
10. การร้องที่ดีและถูกต้อง ควรร้องเช่นใด
- ก. ร้องถูกเสียงและจังหวะ
 - ข. ร้องให้ถูกเนื้อและจังหวะ
 - ค. ร้องให้ถูกเนื้อร้องทำนองเพลงและจังหวะ
 - ง. ร้องให้เข้ากับเสียงดนตรี

11. การจำแนกระดับเสียงเพื่อฝึกการฟังเสียงที่ 1 ต่ำกว่าเสียงที่ 2 คือเสียงใด

ก. ด - ม

ข. ด - ค

ค. เร - เเร

ง. มี - มี

12. เสียงที่ 2 สูงกว่าเสียงที่ 1 คือเสียงใด

ก. ร - ช

ข. ช - ช

ค. ม - ม

ง. ค - ค

13. การจำแนกทำนอง ทำนองเสียงเรียง คือข้อใด

ก. ด ร ม

ข. ค ค ค

ค. ร ร ร

ง. ม ม ม

14. การฝึกเสียงเอื้อนคือข้อใด

ก. ฝึกเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำ กลาง สูง

ข. ฝึกเป็น 3 ระดับ คือ กลาง ต่ำ สูง

ค. ฝึกเป็น 3 ระดับ คือ สูง กลาง ต่ำ

ง. ฝึกเป็น 3 ระดับ คือ กลาง สูง ต่ำ

15. ฉิ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทใด

ก. เครื่องกำกับจังหวะ

ข. เครื่องตี

ค. เครื่องเคาะ

ง. เครื่องสี

16. ข้อใดเป็นเสียงฉิ่ง

ก. ตึง ตึง ตึง

ข. ฉิ่ง ฉับ

ค. ฉาบ ฉาบ

ง. ฉิ่ง ฉิ่ง

17. ฉิ่งมีรูปร่างคล้ายอะไร

- ก. ฝ่าหม้อ
- ข. ชาม
- ค. ถ้วย
- ง. จาน

18. ฉิ่งทำด้วยอะไร

- ก. เหล็ก
- ข. โลหะ
- ค. ทองคำ
- ง. ตะกั่ว

19. ข้อใดเป็นท่าตีฉิ่งถูกวิธี

- ก. ยืนตีตามสบาย
- ข. นั่งทำอะไรก็ได้ตามถนัด
- ค. นั่งพับเพียบตัวตรง
- ง. นั่งคุกเข่า

20. นักเรียนคิดว่าเครื่องดนตรีชนิดใดสำคัญที่สุดในการร้องเพลงหรือบรรเลงเพลง

- ก. ฉิ่ง เพราะใช้ควบคุมจังหวะ
- ข. ระนาด เพราะเสียงเพราะและสวยงาม
- ค. จะเข้ เพราะนั่งอยู่หน้าสุดเมื่อเวลาบรรเลง
- ง. กลอง เพราะใช้เพื่อตรวจสอบจังหวะขาดและเกิน

แบบเฉลย
หน่วยที่ 2
เรื่อง การขับร้องเพลงไทย

1. ก. มีเอื้อน
2. ข. หายใจเข้า พุงป่อง หายใจออก พุงยุบ
3. ข. ฟังแบบไม่ตั้งใจ
4. ก. ฟังเพลงแล้วร้องตาม
5. ข. เออ
6. ข. นั่งพับเพียบ
7. ค. การออกเสียงให้เป็นทำนองไพเราะ
8. ข. นิ่ง
9. ก. ร้องอย่างมีระเบียบแบบแผนประณีต
10. ค. ร้องให้ถูกเนื้อร้องทำนองเพลงและจังหวะ
11. ก. ค - ม
12. ก. ร - ซ
13. ก. ค ร ม
14. ก. ฝึกเป็น 3 ระดับ คือ ต่ำ กลาง สูง
15. ก. เครื่องกำกับจังหวะ
16. ข. นิ่ง ถีบ
17. ค. ถ้วย
18. ข. โลหะ
19. ค. นั่งพับเพียบตัวตรง
20. ก. นิ่ง เพราะใช้ควบคุมจังหวะ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

วิชา ดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย

เวลา 10 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การขับร้องเพลงไทยเป็นศิลปะแห่งการเปล่งเสียงด้วยความประณีต ควรมีการฝึกหัดและมีพื้นฐานเพื่อสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ร้องเพลง บอกความหมายแสดงอารมณ์รัก

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 บอกวิธีการขับร้องเพลงไทยได้
- 3.2 เปล่งเสียงในการขับร้องเพลงได้
- 3.3 ปฏิบัติในการฝึกการออกเสียงในลักษณะต่างๆได้
- 3.4 หายใจได้ถูกต้องในการฝึกการร้องเพลง
- 3.5 ร้องเพลงไทยที่กำหนดได้
- 3.6 บอกความหมายของเพลงได้
- 3.7 บอกลักษณะของเพลงได้

4. เนื้อหาสาระ

- 4.1 เพลงแขกบรเทศ๒ชั้น
- 4.2 เพลงดวงพระธาตุ๒ชั้น
- 4.3 เพลงปิ่นดลิ่งนอก๒ชั้น
- 4.4 เพลงจันทน์ขลุ่ยอ่อน๒ชั้น
- 4.5 เพลงนาคราชชั้นเดียว

5. กิจกรรมการเรียนการสอน

ชั่วโมงที่ 1-2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 5.1 ครูเปิดเพลงไทยเดิมให้นักเรียนฟัง (แขกบรเทศ๒ชั้น)

5.2 ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบแล้วให้ทำแบบทดสอบประเมินผลก่อนการเรียนรู้

ขั้นดำเนินการสอน

5.3 ครูและนักเรียนสนทนาถึงบทเพลงไทยที่ฟัง นักร้องและการใช้เสียงในการขับร้องเพลงไทย ครูแนะนำและพูดถึงการขับร้องเพลงไทย วิธีการขับร้องให้ไพเราะ การใช้น้ำเสียง ตลอดจนจนถึงวิวัฒนาการของเพลงไทย บทร้องเนื้อร้อง หลักการขับร้อง

5.4 ฝึกการเปล่งเสียงของนักเรียน โดยให้ฝึก ออกเสียง “เออ” ให้ได้ 7 เสียง คล้ายได้เสียงบันไดโน้ตจากสูงไปต่ำ จากต่ำไปสูง จนคล่อง อาจแยกฝึกเป็นกลุ่ม หรือ จับคู่ฝึก

5.5 ฝึกการบังคับเสียงให้ออกถูกทิศทางดังนี้

เสียง “เออ” ให้ผ่านออกมาจากลำคอโดยตรง

เสียง “อือ” ให้ออกระหว่างครึ่งปากครึ่งจมูก

เสียง “เอ๊ย” ให้ผ่านออกมาทางจมูกเป็นเสียงนาสิก

พยายามฝึกจนคล่อง

5.6 ฝึกการใช้ลมหายใจ โดยหายใจช้าๆ ขณะหายใจค่อยๆ กางแขนออกทั้งสองข้างลำตัว แล้ววางมือบนศีรษะกลั้นหายใจนับ 1 – 5 ชั่วๆ ปล่อยลมหายใจออกพร้อมเอามือลง ทำประมาณ 8 – 10 ครั้ง

5.7 ฝึกหายใจเข้าให้เร็วและลึกที่สุด กลั้นลมหายใจ นับ 1 – 8 ชั่วๆ แล้วปล่อยลมหายใจออกช้าๆ

5.8 ฝึกการนั่งขับร้องเพลงไทยที่ถูกต้อง การเกาะจังหวะ การวางสีหน้าขณะร้องเพลง การฝึกร้องเพลงไทยจะเริ่มตั้งแต่ให้นักเรียนนั่งในท่าทางที่ถูกต้อง อ่านเนื้อเพลงสนทนาถึงความหมาย แล้วให้นักเรียนฟังการร้องเพลงจาก ซีดีเพลงไทย

5.9 ฝึกการเอื้อนให้ออกต้องทำซ้ำหลายๆ ครั้งจนคล่องและได้น้ำเสียงที่ชัดเจน

5.10 ในการฝึกร้องเพลงทุกครั้งนักเรียนจะต้องนั่งในท่าทางที่ถูกต้องแสดงอารมณ์คารม ความรู้สึกในการร้อง อาจจะทำยากในช่วงแรกๆ แต่เมื่อได้ฝึกจนชำนาญ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นก็จะทำได้มากขึ้น

ขั้นสรุป

5.11 ให้นักเรียนทบทวนการเปล่งเสียง และออกเสียงอีกครั้ง พร้อมนั่งในท่านั่งที่ถูกต้อง ชั่วโมงที่ 3-4

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.12 ทบทวนการหายใจ การเปล่งเสียง การออกเสียง ในทำนองที่ถูกต้องของการขับร้องเพลงไทย

ขั้นดำเนินการสอน

5.13 เปิดเพลงแขกบรเทศ2ชั้นให้นักเรียนฟัง

5.14 สนทนาถึงการร้องเพลง ความหมายของเพลงและความรู้สึกของนักเรียนเมื่อฟังเพลงนี้ ครูให้คำแนะนำเสริม

5.15 อ่านเนื้อเพลงแขกบรเทศ2ชั้น และครูให้นักเรียนบอกความหมายของเพลงอีกครั้ง

5.16 ให้นักเรียนฝึกร้องตามเพลงที่ละวรรค จนจบเพลง ให้คล่อง

5.17 ให้นักเรียนร้องพร้อมกับเพลง

5.18 ให้ฝึกร้องเองโดยไม่มีเพลงประกอบ

5.19 แบ่งกลุ่มฝึกร้องกับครูทีละกลุ่ม และให้ฝึกกันเอง และมีครูคอยแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด คอยให้กำลังใจ จนทุกคนร้องได้

ขั้นสรุป

5.20 ให้นักเรียนนั่งในท่าของการขับร้องเพลงไทย ทำตัวตามสบาย ไม่ต้องเกร็ง แล้วร้องเพลงพร้อมกับดนตรี 1 ครั้ง เสร็จแล้ว ร้องโดยไม่มีเพลงประกอบอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ 5-6

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.21 ทบทวนการร้องเพลงแขกบรเทศ2ชั้นในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นดำเนินการสอน

5.22 เปิดเพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้นให้นักเรียนฟัง

5.23 สนทนาถึงการร้องเพลง ความหมายของเพลงและความรู้สึกของนักเรียนเมื่อฟังเพลงนี้ ครูให้คำแนะนำเสริม

5.24 อ่านเนื้อเพลง นาคราช และครูให้นักเรียนบอกความหมายของเพลงอีกครั้ง

- 5.25 ให้นักเรียนฝึกร้องตามเพลงที่ละวรรค จนจบเพลง ให้คล่อง
- 5.26 ให้นักเรียนร้องพร้อมกับเพลง
- 5.27 ให้ฝึกร้องเองโดยไม่มีเพลงประกอบ
- 5.28 แบ่งกลุ่มฝึกร้องกับครูทีละกลุ่ม และให้ฝึกกันเอง ครูคอยแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด คอยให้กำลังใจ จนทุกคนร้องได้

ขั้นสรุป

- 5.29 ให้นักเรียนนั่งในท่าของการขับร้องเพลงไทย ทำตัวตามสบาย ไม่ต้องเกร็ง แล้วร้องเพลงพร้อมกับดนตรี 1 ครั้ง เสร็จแล้ว ร้องโดยไม่มีเพลงประกอบอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ 7-8

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 5.30 ทบทวนการร้องเพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น และเพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้น ในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นดำเนินการสอน

- 5.31 เปิดเพลงปี่นตลิ่งนอก 2 ชั้น ให้นักเรียนฟัง
- 5.32 สนทนาถึงการร้องเพลง ความหมายของเพลงและความรู้สึกของนักเรียนเมื่อฟังเพลงนี้ ครูให้คำแนะนำเสริม
- 5.33 อ่านเนื้อเพลงปี่นตลิ่งนอก 2 ชั้น และครูให้นักเรียนบอกความหมายของเพลงอีกครั้ง
- 5.34 ให้นักเรียนฝึกร้องตามเพลงที่ละวรรค จนจบเพลง ให้คล่อง
- 5.35 ให้นักเรียนร้องพร้อมกับเพลง
- 5.36 ให้ฝึกร้องเองโดยไม่มีเพลงประกอบ
- 5.37 แบ่งกลุ่มฝึกร้องกับครูทีละกลุ่ม และให้ฝึกกันเอง ครูคอยแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด คอยให้กำลังใจ จนทุกคนร้องได้

ขั้นสรุป

5.38 ให้นักเรียนนั่งในท่าของการขับร้องเพลงไทย ทำตัวตามสบาย ไม่ต้องเกร็ง แล้วร้องเพลงพร้อมกับดนตรี 1 ครั้ง เสร็จแล้ว ร้องโดยไม่มีเพลงประกอบอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ 9-10

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.39 ทบทวนเพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น เพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้น เพลงปิ่นตลิ่งนอก 2 ชั้น ในทำนองที่ถูกต้องของการขับร้องเพลงไทย

ขั้นดำเนินการสอน

5.40 เปิดเพลงจินขวัญอ่อน 2 ชั้น ให้นักเรียนฟัง

5.41 สนทนาถึงการร้องเพลง ความหมายของเพลงและความรู้สึกของนักเรียนเมื่อฟังเพลงนี้ ครูให้คำแนะนำเสริม

5.42 อ่านเนื้อเพลงจินขวัญอ่อน 2 ชั้น และครูให้นักเรียนบอกความหมายของเพลงอีกครั้ง

5.43 ให้นักเรียนฝึกร้องตามเพลงที่ละวรรค จนจบเพลง ให้คล่อง

5.44 ให้นักเรียนร้องพร้อมกับเพลง

5.45 ให้ฝึกร้องเองโดยไม่มีเพลงประกอบ

5.46 แบ่งกลุ่มฝึกร้องกับครูทีละกลุ่ม และให้ฝึกกันเอง ครูคอยแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด คอยให้กำลังใจ จนทุกคนร้องได้

ขั้นสรุป

5.47 ให้นักเรียนนั่งในท่าของการขับร้องเพลงไทย ทำตัวตามสบาย ไม่ต้องเกร็ง แล้วร้องเพลงพร้อมกับดนตรี 1 ครั้ง เสร็จแล้ว ร้องโดยไม่มีเพลงประกอบอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ 9-10

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.48 ทบทวนเพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น เพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้น เพลงปิ่นตลิ่งนอก 2 ชั้น เพลงจินขวัญอ่อน 2 ชั้น และ ในทำนองที่ถูกต้องของการขับร้องเพลงไทย

ขั้นดำเนินการสอน

- 5.49 เปิดเพลงนาคราชชั้นเดียวให้นักเรียนฟัง
- 5.50 สนทนาถึงการร้องเพลง ความหมายของเพลงและความรู้สึกของนักเรียนเมื่อฟังเพลงนี้ ครูให้คำแนะนำเสริม
- 5.51 อ่านเนื้อเพลงนาคราชชั้นเดียว และครูให้นักเรียนบอกความหมายของเพลงอีกครั้ง
- 5.52 ให้นักเรียนฝึกร้องตามเพลงที่ละวรรค จนจบเพลง ให้คล่อง
- 5.53 ให้นักเรียนร้องพร้อมกับเพลง
- 5.54 ให้ฝึกร้องเองโดยไม่มีเพลงประกอบ
- 5.55 แบ่งกลุ่มฝึกร้องกับครูทีละกลุ่ม และให้ฝึกกันเอง ครูคอยแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด คอยให้กำลังใจ จนทุกคนร้องได้

ขั้นสรุป

- 5.56 ให้นักเรียนนั่งในท่าของการขับร้องเพลงไทย ทำตัวตามสบาย ไม่ต้องเกร็ง แล้วร้องเพลงพร้อมกันคนตรี 1 ครั้ง เสร็จแล้ว ร้องโดยไม่มีเพลงประกอบอีกครั้ง
- 5.57 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนวิชาดนตรี เรื่องการขับร้องเพลงไทย

6. สื่อการเรียนการสอน

- 6.1 ซีดี เพลงไทย
- 6.2 แผ่นภูมิเพลงไทย
- 6.3 เครื่องกำกับจังหวะหนึ่ง
- 6.4 คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่สามารถใช้เปิด ซีดีเพลงได้

7. การวัดผลและประเมินผล

7.1 สิ่งที่จะวัด

- 7.1.1 วัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อ 3
- 7.1.2 พฤติกรรมที่แสดงระหว่างเรียน

7.2 เครื่องมือวัด

- 7.2.1 การปฏิบัติการขับร้องวิธีการขับร้องของนักเรียน
- 7.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรม

7.3 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

7.3.1 เกณฑ์การวัดแบบทดสอบ

ได้คะแนน	8 – 10	ระดับผลคะแนน	ดีมาก
ได้คะแนน	6 – 7	ระดับผลคะแนน	ดี
ได้คะแนน	4 – 5	ระดับผลคะแนน	พอใช้
ได้คะแนน	ต่ำกว่า 4	ระดับผลคะแนน	ไม่ผ่านเกณฑ์

7.3.2 เกณฑ์การวัดผลแบบสังเกตพฤติกรรม

ได้คะแนน	5	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
ได้คะแนน	4	ระดับคุณภาพ	ดี
ได้คะแนน	3	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ได้คะแนน	1-2	ระดับคุณภาพ	ควรปรับปรุง

7.4 เกณฑ์การประเมิน

7.4.1 นักเรียนได้คะแนนด้านแบบทดสอบไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

7.4.2 นักเรียนได้คะแนนด้านแบบสังเกตพฤติกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

บันทึกหลังสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(นางกมลพร ขาวนวล)

ครูผู้สอน

แบบทดสอบ

หน่วยที่ 3

เรื่อง การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย

คำชี้แจง

แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. เพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น เป็นเพลงประเภทอะไร
 - ก. ประเภทเพลงช้า
 - ข. ประเภทเพลงเกร็ด
 - ค. ประเภทเพลงสองไม้และเพลงเร็ว
 - ง. ประเภทเพลงตับ
2. ในบทร้องเพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น ที่ฝักร้องมีความหมายเกี่ยวกับอะไร
 - ก. เกี่ยวกับศาสนา
 - ข. เกี่ยวกับความรักชาติ
 - ค. เกี่ยวกับพระรัตนตรัย
 - ง. เกี่ยวกับความดี
3. บทที่ใช้ฝึกขับร้องนี้เป็นบทพระราชนิพนธ์ของรัชกาลใด
 - ก. รัชกาลที่ 3
 - ข. รัชกาลที่ 4
 - ค. รัชกาลที่ 5
 - ง. รัชกาลที่ 6
4. เพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น เป็นบทละครในเรื่องใด
 - ก. เงาะป่า
 - ข. พระร่วง
 - ค. รามเกียรติ์
 - ง. อิเหนา

5. ทำนองเพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้น มีความหมายเกี่ยวกับอะไร
 - ก. ความยิ่งใหญ่
 - ข. ความกล้าหาญ
 - ค. ความศักดิ์สิทธิ์
 - ง. ความรักดีต่อชาติ
6. ทำนองเพลงดวงพระธาตุ 2 ชั้น ใช้เป็นเพลงเทศน์มหาชาติกัณฑ์ใด
 - ก. กัณฑ์หิมพานต์
 - ข. กัณฑ์ชูชก
 - ค. กัณฑ์มัทรี
 - ง. กัณฑ์กุมาร
7. เพลงดวงพระธาตุ ถ้าเป็นอัตรา 3 ชั้น อยู่ในเพลงดับเรื่องอะไร
 - ก. ตับตันเพลงถึง
 - ข. ตับกาเกี
 - ค. ตับพระลอ
 - ง. ตับเพลงยาว
8. ความหมายของบทร้องเพลงดวงพระธาตุมีความหมายเกี่ยวกับอะไร
 - ก. การทำธงไตรรงค์
 - ข. การทำผ้าสามสี
 - ค. การเย็บผ้าให้สวยงาม
 - ง. การตัดผ้า
9. เพลงปี่นตลิ่ง 2 ชั้น ถ้าใช้กับละครนอกเรียกว่าเพลงอะไร
 - ก. เพลงปี่นตลิ่ง 2 ชั้น
 - ข. เพลงปี่นตลิ่งนอก 2 ชั้น
 - ค. เพลงปี่นตลิ่งใน 2 ชั้น
 - ง. เพลงปี่นตลิ่งในนอก 2 ชั้น
10. เพลงปี่นตลิ่ง 2 ชั้น ถ้าใช้กับละครในเรียกว่าเพลงอะไร
 - ก. เพลงปี่นตลิ่ง 2 ชั้น
 - ข. เพลงปี่นตลิ่งนอก 2 ชั้น
 - ค. เพลงปี่นตลิ่งใน 2 ชั้น
 - ง. เพลงปี่นตลิ่งในนอก 2 ชั้น

11. บทร้องของเพลงปี่นตลิ่งนอกที่ใช้เรียนมีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. ชาวนาที่ปลูกต้นข้าว
 - ข. นึกถึงบุญคุณของชาวนาที่ปลูกข้าว
 - ค. การทำนาข้าว
 - ง. การหว่านเมล็ดข้าว
12. เพลงเงินขวัญอ่อน 2 ชั้น บทร้องกล่าวถึงอะไร
 - ก. ธรรมชาติยามเช้า
 - ข. ธรรมชาติยามสาย
 - ค. ธรรมชาติยามเย็น
 - ง. ธรรมชาติยามค่ำ
13. บทร้องเพลงเงินขวัญอ่อน 2 ชั้น นักเรียนควรวิเคราะห์เพลงนี้ว่าเป็นอย่างไร
 - ก. ให้มีความสามัคคี
 - ข. ให้มีวินัยในตนเอง
 - ค. ให้มีความซื่อสัตย์
 - ง. ให้มีความรักชาติ
14. ผู้ที่นำเพลงเงินขวัญอ่อน 2 ชั้น มาใช้ประกอบการแสดงโขนละคร คือท่านใด
 - ก. หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)
 - ข. ครูมนตรี ตราโมท
 - ค. นายถ้ง ปี่เพราะ
 - ง. ไม่ทราบนามผู้แต่ง
15. เพลงนาคราชที่นักเรียนร้องมีอัตราจังหวะกี่ชั้น
 - ก. ชั้นเดียว
 - ข. 2 ชั้น
 - ค. 3 ชั้น
 - ง. 4 ชั้น
16. เพลงนาคราช ถ้าใช้ในการประกอบการแสดงโขน ละคร ควรใช้อารมณ์อะไร
 - ก. อารมณ์รัก
 - ข. อารมณ์หึงหวง
 - ค. อารมณ์โกรธ
 - ง. อารมณ์เศร้า

17. เพลงนาคราชมีชื่อเรียกอื่นๆอย่างไร
- ก. เพลงนาคราชพันพิย
 - ข. เพลงนาคราชเพลงฤทธิ์
 - ค. เพลงนาคราชแผ่พังพาน
 - ง. ถูกทุกข้อ
18. ในบทร้องเพลงนาคราช นักเรียนคิดว่ามีความหมายว่าอย่างไร
- ก. การปลุกต้นไม้จนเต็มไร่
 - ข. การปลุกต้นไม้เพียงต้นเดียว
 - ค. การปลุกต้นไม้เพียงครั้งไร่
 - ง. การปลุกต้นไม้หลายๆไร่
19. ให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทเพลงนาคราช
- ก. การอยู่ลำพังเพียงคนเดียวโดยไม่พึ่งพาใคร
 - ข. การอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ โดยพึ่งพาอาศัยกัน
 - ค. การอยู่โดยสันติวิธี
 - ง. การอยู่เป็นกลุ่มเล็ก
20. การตีจังหวะเพลงนาคราชอนุโลมให้ตีจังหวะกี่ชั้น
- ก. ชั้นเดียว
 - ข. 2 ชั้น
 - ค. 3 ชั้น
 - ง. 4 ชั้น

เฉลยคำตอบ

หน่วยที่ 3

เรื่อง การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย

1. ค. ประเภทเพลงสองไม้และเพลงเร็ว
2. ค. เกี่ยวกับพระรัตนตรัย
3. ง. รัชกาลที่ 6
4. ข. พระร่วง
5. ค. ความศักดิ์สิทธิ์
6. ก. กัณฑ์หิมพานต์
7. ก. ดับต้นเพลงฉิ่ง
8. ก. การทำธงไตรรงค์
9. ข. เพลงปี่นดลิ่งนอก 2 ชั้น
10. ค. เพลงปี่นดลิ่งใน 2 ชั้น
11. ข. นึกถึงบุญคุณของชวานาที่ปลูกข้าว
12. ก. ธรรมชาติยามเช้า
13. ข. ให้มีวินัยในตนเอง
14. ค. นายถึง ปี่เพราะ
15. ก. ชั้นเดียว
16. ค. อารมณ์โกรธ
17. ง. ถูกทุกข้อ
18. ก. การปลูกต้นฝ้ายจนเต็มไร่
19. ข. การอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ โดยพึ่งพาอาศัยกัน
20. ข. 2 ชั้น

แบบประเมินการปฏิบัติการขับร้องเพลงไทย

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ห้อง	หัวข้อประเมิน/คะแนน					หมายเหตุ
			จังหวะ	ทำนอง	อักขระ	กลวิธีการขับร้อง	รวมคะแนน	
			5	5	5	5	20	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
16								
17								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

ภาคผนวก ฅ

ตำเนาเอกสารโใบประกาศนียบัตร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางกมลพร ขาวนวล
เกิดวันที่	29 มีนาคม 2499
ที่อยู่ปัจจุบัน	30/20 หมู่ที่ 2 ตำบลไร่จิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73210
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2512	ชั้นต้นปีที่ 3 วิชาเอกคีตศิลป์ไทย โรงเรียนนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2515	ชั้นต้นปีที่ 6 วิชาเอกคีตศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2518	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง (ป.ปช.) วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2520	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ป.มช.) วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2529	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศศ.บ.) (คีตศิลป์ไทย) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2556	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร